

KARLSTADS UNIVERSITETS

ÅRSREDOVISNING 2017

KAU.SE

Diarienummer: C2018/124

Redaktör: Magnus Byman

Tryck & layout: Universitetstryckeriet, Karlstads universitet, 2018

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING

Rektor har ordet	6
Studentkåren har ordet	7
Organisation	8
Sammanfattning	9

UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Efterfrågan på program och kurser	12
Utbildningsvolym och studieresultat	15
Redovisning av utbildningsuppdraget	19
Examina på grundnivå och avancerad nivå	24
Utbildningsutbudet	27
Läraryrket	29
Internationella studentutbyten	31
Intäkter och kostnader för utbildning	33

FORSKNING OCH FORSKARUTBILDNING

Utbildning på forskarnivå	38
Vetenskapliga publikationer	40
Starka och excellenta forskargrupper	43
Intäkter och kostnader för forskning och forskarutbildning	46
Innovationskontoret Fyrklövern	50

PERSONAL OCH KOMPETENS

Personal	54
Kompetensförsörjning	56
Jämställdhetsintegrering och lika villkor	58

EKONOMI

Ekonomisk redovisning	62
Resultaträkning	66
Balansräkning	67
Anslagsredovisning	69
Redovisning av takbelopp	70
Tilläggsupplysningar	72
Noter	74
Styrelsens ersättningar och uppdrag	80
Prestationsmätt	81

VÄSENTLIGA UPPGIFTER, UNDERSKRIFTER M.M.

Intern styrning och kontroll	86
Väsentliga uppgifter	88
Styrelsens underskrifter	90

2017

Verksamhetsåret

"Jag är så tacksam över att jag fått vara rektor här"

I nästan sex år var Åsa Bergenheim rektor för Karlstads universitet. Den 25 augusti avtackades hon i Aula Magna.

NY REKTOR

JOHAN STERTE

Den 1 september tillträdde Johan Sterte posten som rektor vid Karlstads universitet. Han kommer närmast från uppdraget som rektor för Luleå tekniska universitet. Johan Sterte är professor i kemisk teknologi.

640 sökande

Bli jurist på Karlstads universitet.

Under hösten startade den första omgången av juristutbildningen vid Karlstads universitet. Programmet omfattar 270 högskolepoäng och leder till juristexamen. Intresset var stort för att studera på programmet. 640 förstahandssökande resulterade i 101 antagna studenter.

Under 30 år... har antalet registrerade studenter på lärosätet under höstterminen räknats samman den 6 november. År 2017 uppgick siffran till 11 066 studenter, vilket är nästan 200 färre än samma dag år 2016. Det är registreringar på fristående kurser som har minskat.

Jämställdhetsintegrering

En första handlingsplan för jämställdhetsintegrering vid Karlstads universitet antogs genom rektorsbeslut i maj 2017. Syftet med planen är att utifrån de jämställdhetspolitiska målen uppnå ett mer jämställt lärosäte.

Akademisk högtid 2017

Den 20 oktober firade Karlstads universitet Akademisk högtid. Ny rektor och tolv professorer installerades. Två hedersdoktorer fick sina hattar. Dessutom promoverades 25 doktorer.

Stora utlysningen

Vetenskapsrådets så kallade stora utlysning resulterade i medel till nästan var femte

ansökan från Karlstads universitet. Totalt beviljades 25,5 miljoner kronor till sju olika projekt där forskare från lärosätet var huvudsökande. Projekten återfinns inom ämnena fysik, historia, musikpedagogik, pedagogiskt arbete och psykologi.

25,5 miljoner

Nya forskningsprojekt

Totalt har 250 miljoner kronor beviljats till nya forskningsprojekt under 2017. Exempel på finansiärer är KK-stiftelsen, Strukturfondspartnerskapet Norra Mellansverige, Region Värmland, Forskningsrådet Formas, Energimyndigheten, Forskningsrådet Forte, Besöksnäringens forsknings- och utvecklingsfond, Handelsrådet, Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond, Erik Johan Ljungbergs utbildningsfond samt Anne-Marie och Gustaf Anders Stiftelse för mediaforskning.

Stor regional satsning

Akademien för smart specialisering är en gemensam satsning mellan universitetet och Region Värmland som inleddes 2016. Syfte är att skapa mer nytta av forskningen för det värmländska näringslivet, landstinget och kommunerna samt stärka forskningsmiljöerna på Karlstads universitet. Under 2017 har projekt inom satsningen beviljats medel motsvarande 110 miljoner kronor.

50 år

Den 8 september 1967 invigdes Universitetsfilialen i Karlstad. Exakt 50 år senare hölls en jubileumsceremoni. Knappt 500 studenter skrev in sig under Universitetsfilialens första läsår. Cirka 170 av dem var på plats i Aula Magna för att delta i firandet.

Marie Fossum Strannegård och Jörgen Svensson

Utmärkelsen årets alumn tilldelades Marie Fossum Strannegård, som gjort en internationell karriär i energi- och telekombranschen och Jörgen Svensson, chef för Dalslands konstmuseum.

**Årets
alumner
2017**

REKTOR HAR ORDET

I september 2017 blev jag rektor för Karlstads universitet. Jag kom till ett universitet med många engagerade, kunniga och drivande människor. Här finns en positiv verksamhetskultur och en stabil ekonomi med nöjda och engagerade studenter.

Karlstads universitet har en stark förankring i regionen, något som står helt klart för mig efter alla möten med regionala aktörer som jag haft under hösten. Det är ett universitet med en nationell attraktionskraft och ett antal forskningsområden som har internationell spets. Ett universitet med en tyngdpunkt på professionsutbildningar såsom lärarutbildningar, vårdutbildningar, ingenjörutbildningar och ekonomiutbildningar. Just de utbildningar som efterfrågas starkast på arbetsmarknaden idag. Men också med relativt nystartade utbildningar som konstnärlig kandidat, psykolog och inte minst juristutbildningen som hade sin första antagning 2017, med ett mycket stort intresse från studenthåll.

Jag kom till Karlstads universitet under ett år med positiv utveckling. Ett år då universitetet, trots en nationell nedgång lyckades öka antalet sökande till utbildningarna. Ett år med en ökning av de externa forskningsanslagen och med större framgång hos nationella forskningsfinansiärer som Vetenskapsrådet än någonsin tidigare. Året då studenterna öppnade ett nytt kårhus. Ett år med ett ekonomiskt resultat nära idealresultatet 0. Inget dåligt utgångsläge för en ny rektor.

Mycket har under 2017 gått vår väg men vi har trots allt utmaningar att ta tag i om vi ska kunna fortsätta vår positiva utveckling. Vi måste fortsätta att förbättra kvaliteten och attraktiviteten för våra utbildningar. Vi måste bygga vidare på vår goda samverkan med näringsliv, offentlig sektor och andra universitet både i Sverige och internationellt. Vi måste satsa mer på rekrytering av hög-kompetent personal. Och vi måste öka externfinansieringen av vår forskning för att stärka den och skapa fler spetsmiljöer, inte minst, för att säkra kvaliteten i våra utbildningar. Här är utmaningen stor vad gäller forskning relaterad till våra största professionsutbildningar, lärar- och vårdutbildningarna.

Universitetsstyrelsen tog under hösten initiativ till ett strategiarbete som ska staka ut vägen framåt för universitetet och säkra en fortsatt positiv utveckling. Dels genom att hantera ovan nämnda utmaningar, men också nya utmaningar

i en värld där universitetets förutsättningar förändras. Detta arbete kommer att involvera de flesta på universitetet under 2018.

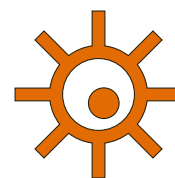
Sammantaget har 2017 varit ett bra år och trots turbulens i omvärlden ser framtiden ljus ut. Vi har en god grund att bygga på. Men konkurrensen om såväl studenter som forskningsfinansiering och kompetent personal har hårdnat och förändringarnas vindar blåser i omvärlden, så det kommer att krävas en stor gemensam insats där alla måste bidra.

Jag ser fram emot ett spännande och händelserikt 2018 för Karlstads universitet.

Johan Sterte
Rektor vid
Karlstads universitet

KARLSTAD STUDENTKÅR

STUDENTKÅREN HAR ORDET

Karlstad Studentkår är en partipolitiskt och religiöst obunden organisation verksam vid Karlstads universitet. Karlstad Studentkårs huvudsakliga syfte är att bevaka och medverka i utvecklingen av utbildningen samt förutsättningarna till studier vid Karlstads universitet. Karlstad Studentkår grundades 1967 och är medlem i Sveriges Förenade Studentkårer (SFS).

ÅRET SOM GÅTT

Karlstad Studentkår har växt under året och haft fortsatt stabil medlemsrekrytering med cirka 4 000 medlemmar. Studentkåren gör mycket för studenterna och är en väldigt ambitiös organisation, vi har för första gången på 11 år ett kårhus och har ett närmare samarbete med fler aktörer än på länge. Under året ställdes studentkåren inför stora prövningar, men som visade sig att vi skulle komma starkare ur och jobba bättre tillsammans.

UTBILDNINGSPRÅG

Att undervisningen på universitetet ska hålla hög kvalitet förblir en viktig fråga för Karlstad Studentkår.

Under 2017 har det nya kvalitetssäkringssystemet kommit fram. I det nya systemet är studentperspektivet särskilt framträdande, men ännu har vi lång väg kvar för att studenternas roll ska bli tydlig. Ett viktigt perspektiv i utbildningen är systemen för kontakt mellan lärare och studenter, där är bytet av lärplattform som kommer mycket välkommet. Även arbetet med trådlöst internet och digitala tentamen är välkomnat och viktigt.

STUDENTERS RÄTTIGHETER

Karlstad Studentkår arbetar löpande med att bevaka studenters rättigheter och belysa de områden där problem finns eller kan uppstå.

Ett av de områden där problem har uppstått gäller komplettering, där studentkåren uppfattar regelver-

ket som otydligt. Detta är ett problem för rättssäkerheten vid examinationer och det är något som varit grund för studentfall under flera år.

Andra stora problem har berört examensarbeten som skrivs i par samt problem med administration och information. Angående det senare handlar det främst om att kursplaner inte följts och att litteraturlistor samt scheman inte varit tillgängliga i tid. Ett problem som funnits under längre tid är bristen på handledning vid uppsatsskrivande, detta är ett område man behöver förbättra sig i.

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR STUDIER

Karlstads universitet har under 2017 arbetat med att stärka den fysiska studiemiljön både nu och på längre sikt. I biblioteket har det skapats fler och bättre anpassade studieplatser, något som uppskattas mycket av oss studenter. Gläntan har också uppdaterats till en mer trivsamt och mer anpassad miljö vilket ger möjlighet till en lugn stund i studierna. Ett område som behöver utvecklas är lunchmöjligheterna i hus 21 och även ljudvolymen där. Universitetet behöver vidare utöka antalet fristående kurser och antalet fristående platser på programkurserna, samhället förändras och det gör också utbildningens förutsättningar och inte minst behovet av livslångt lärande.

Daniel Frisé

Ordförande, Karlstad Studentkår, 2017/2018

ORGANISATION

Karlstads universitet är en statlig myndighet som leds av en universitetsstyrelse och rektor. Universitetet är organiserat i två fakulteter, en lärarutbildningsnämnd samt centrala stödfunktioner. Verksamheterna omfattar tillsammans drygt 1 200 anställda och under kalenderåret 2017 har universitetet haft fler än 18 000 registrerade studenter.

UNIVERSITETSSTYRELSE

Högsta beslutande organ vid lärosätet är universitetsstyrelsen. Regeringen utser ledamöter från den akademiska världen, näringslivet och offentliga organisationer. I universitetsstyrelsen finns även ledamöter utsedda av Karlstad Studentkår samt tre lärarledamöter. Lärosätets personalorganisationer utser styrelserepresentanter med närvaro- och yttranderätt.

UNIVERSITETSLEDNING

Universitetsledningen bestod under år 2017 av rektor, prorektor, vicerektorer samt universitetsdirektör. Rektor är myndighetschef. Prorektor utses av rektor och är av universitetsstyrelsen utsedd att vara ställföreträdande myndighetschef. De två vicerektorerna har under året haft särskilt ansvar för kvalitetsfrågor respektive näringslivssamverkan. Universitetsdirektören har ansvar för lärosätets gemensamma förvaltning.

FAKULTETER OCH STÖDFUNKTIONER

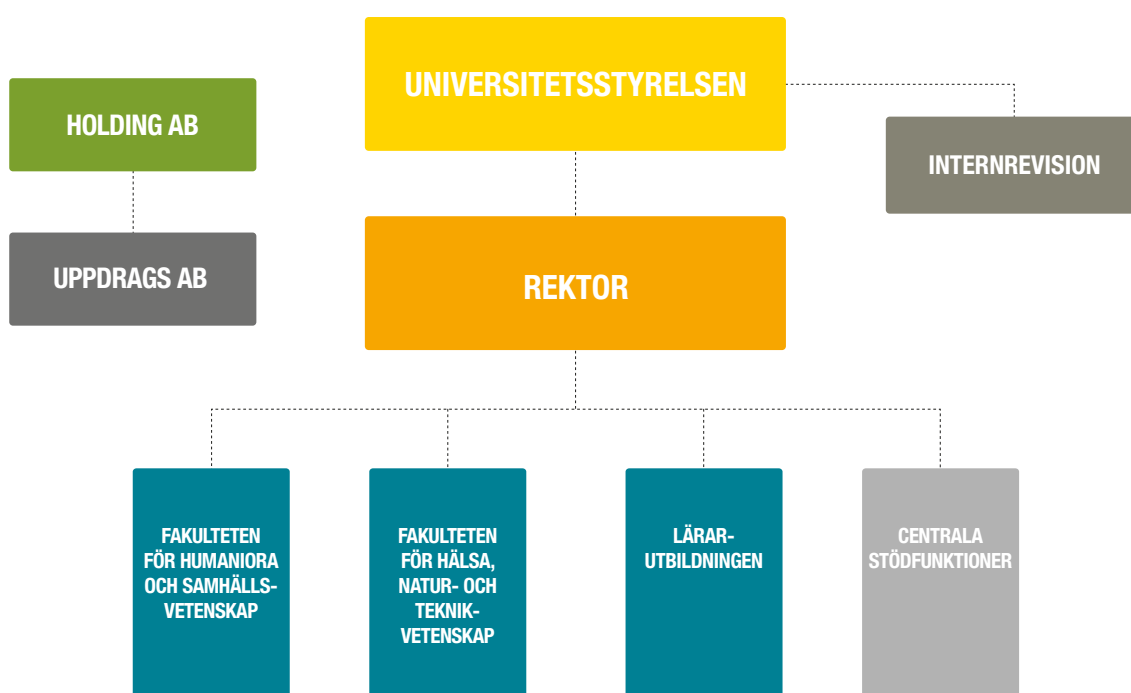
Utbildnings- och forskningsverksamheterna vid Karlstads universitet organiseras i två fakulteter. Fakulteterna ansvarar för utbildning, forskning och samverkan med omvärlden. Verksamheterna leds av dekaner, som även är ordförande i respektive fakultetsnämnd. Dekanerna utses av rektor.

Vid lärosätet finns också en universitetsgemensam lärarutbildningsnämnd med dekan som har ett särskilt ansvar för lärarutbildningarna.

Centrala stödfunktioner har till uppgift att ge service till universitetets fakulteter, ledning och styrelse. Stödfunktionerna arbetar även med uppdrag från och rapportering till externa instanser.

BOLAG

Karlstads universitet äger ett holdingbolag, Karlstads universitet Holding AB. Holdingbolaget är ensam ägare av dotterbolaget Karlstads universitets uppdrags AB som förmedlar och administrerar uppdragsutbildning vid lärosätet.

SAMMANFATTNING

För kalenderåret 2017 kan Karlstads universitet redovisa en positiv kapitalförändring på 7,1 miljoner kronor. Av detta är 1,1 miljoner kronor resultatandelar från Karlstads universitets uppdrags AB. Universitetets ackumulerade överskott uppgick vid årets slut till 141,2 miljoner kronor. I relation till de totala kostnaderna motsvarar detta 13 procent.

Verksamhetens intäkter var 1 108,7 miljoner kronor, medan kostnaderna var 1 102,7 miljoner kronor. Resultatet för området utbildning på grundnivå och avancerad nivå var 7,6 miljoner kronor, medan området forskning och utbildning på forskarnivå kan redovisa ett underskott på 0,5 miljoner kronor.

Det ekonomisk utfallet kan främst förklaras av ökade anslag och externa intäkter i kombination med att planerade rekryteringar har blivit fördröjda.

Efterfrågan på högre utbildning har de senaste åren minskat i Sverige. Under år 2017 gällde detta inte Karlstads universitet, utan antalet förstahandssökande till program eller fristående kurs ökade i jämförelse med år 2016.

Karlstads universitets utbildningsutbud på grundnivå och avancerad nivå karakteriseras av programutbildningar av professionskaraktär. Andelen programstudenter har ökat över tid och uppgick år 2017 till mer än fyra femtedelar av studentvolymen, medan andelen studenter på fristående kurser minskat i motsvarande grad. Över tid har också distributionsformerna för utbildningar förändrats, och en allt större andel av undervisningen sker via distans. År 2017 uppgick andelen distansundervisning till 26 procent av den totala studentvolymen.

Utbildningsutbudet utvecklas kontinuerligt och har de senaste åren kompletterats med nya examensrätter för psykolog och på konstnärlig grund. Under år 2017 erhöll Karlstads universitet även rätt att utfärda juristexamen.

Universitetets samlade utbildningsvolym på grundnivå och avancerad nivå minskade under kalenderåret 2017. Sammantaget motsvarade registreringarna 8 598 helårsstudenter, varav det anslagsfinansierade uppdraget omfattade 8 278 helårsstudenter. Med ett takbelopp på 634,5 miljoner kronor och ett totalt anslagsvärde på 642,0 miljoner kronor redovisar universitetet en överproduktion motsvarande 7,5 miljoner kronor.

Könsfördelningen bland Karlstads universitets studenter är ojämn. Nästan två tredjedelar av helårsstudenterna på grundnivå och avancerad nivå är hänförliga till kvinnor. Avståndet till det spann om 40-60 procent som brukar anses vara jämnt fördelat är oförändrat sedan år 2016.

Till utbildning på forskarnivå antog Karlstads universitet 36 personer år 2017. Totalt fanns 284 forskarstuderande registrerade vid lärosätet, av vilka 252 aktivt har bedrivit forskarstudier under år 2017. Deras samlade forskningsaktivitet motsvarade 132 helårspersoner, av vilka merparten finansierades av externa medel. Under kalenderåret 2017 avlades 48 examina på forskarnivå, varav 31 doktorsexamina och 17 licentiatexamina.

Intäkterna till forskning och forskarutbildning uppgick år 2017 till 374,9 miljoner kronor, vilket är en ökning med 3 procent jämfört med år 2016. Av forskningsintäkterna var 60 procent anslag och 40 procent bidrag eller övriga externa intäkter. Andelen externfinansierad forskning har därmed ökat med en procentenhet jämfört med år 2016.

En växande del av universitetets forskning bedrivs inom starka och excellenta grupper. Dessa strategiska satsningar bestäms och finansieras genom särskilda beslut. Under år 2017 har universitetets satsning på två excellenta forskargrupper och fem starka forskargrupper uppgått till totalt 55 miljoner kronor.

Antalet anställda vid Karlstads universitet var i medeltal under året 1 243 personer. Uttryckt i årsarbetskrafter uppgick personalstyrkan till 1 032, vilket är en ökning med 8 årsarbetskrafter jämfört med år 2016. Könsfördelningen bland universitetets personal är jämn på övergripande nivå, men nedbrutet på olika personalkategorier är skillnaderna i vissa fall stora.

Meriteringsnivån bland universitetets lärare har fortsatt att stiga. År 2017 var 65 procent av universitetets lärare disputerade, vilket är en ökning på tre procentenheter jämfört med år 2016. Antalet professorer, lektorer och meriteringsanställda har ökat, medan antalet adjunkter och doktorandanställda har minskat. Andelen administrativ och teknisk personal i relation till undervisande och forskande personal har inte ändrats under året.

UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

EFTERFRÅGAN PÅ PROGRAM OCH KURSER

Enligt Universitets- och högskolerådet har utbudet av högskoleutbildningar i Sverige ökat, samtidigt som antalet sökande har minskat. Inför höstterminen 2017 minskade antalet sökande i den nationella antagningsomgången med drygt 2 procent jämfört med höstterminen 2016.

SÖKANDE TILL PROGRAMUTBILDNINGAR

Till Karlstads universitets utbildningsprogram fanns totalt 7 626 förstahandsansökningar i de två nationella antagningsomgångarna för år 2017. Detta är 348 förstahandsansökningar fler än år 2016. Av de förstahandssökande var två tredjedelar kvinnor.

Efterfrågan på program framgår av nedanstående diagram som visar antalet inhemska förstahandssökande till utbildningsprogram vid Karlstads universitet under perioden 2008-2017. Samtliga förstahandssökande med svenskt personnummer är inkluderade, oavsett om de tidigare bedrivit högskolestudier eller inte. Statistiken omfattar dessutom både vårtermins- och höstterminsstarter.

För utbildningsprogram som vänder sig till nybörjare i högskolan uppgick antalet förstahandsansök-

ningar för år 2017 till 5 607, vilket är 388 fler än år 2016. Förändringen är till stor del kopplad till det nya juristprogrammet, som lockade 640 förstahandssökande. Av de förstahandssökande till universitetets nybörjarprogram var omkring två tredjedelar kvinnor.

Intresset för programutbildningar av påbyggnadskarakter, vilka vanligtvis förutsätter tidigare högskolestudier, minskade inför år 2017 med 12 förstahandsansökningar till totalt 1 666. Av de sökande var två tredjedelar kvinnor.

Universitetets preparandutbildningar består av naturvetenskaplig bastermin respektive teknisk-naturvetenskapligt basår. För år 2017 fanns sammanlagt 353 förstahandsansökningar till denna typ

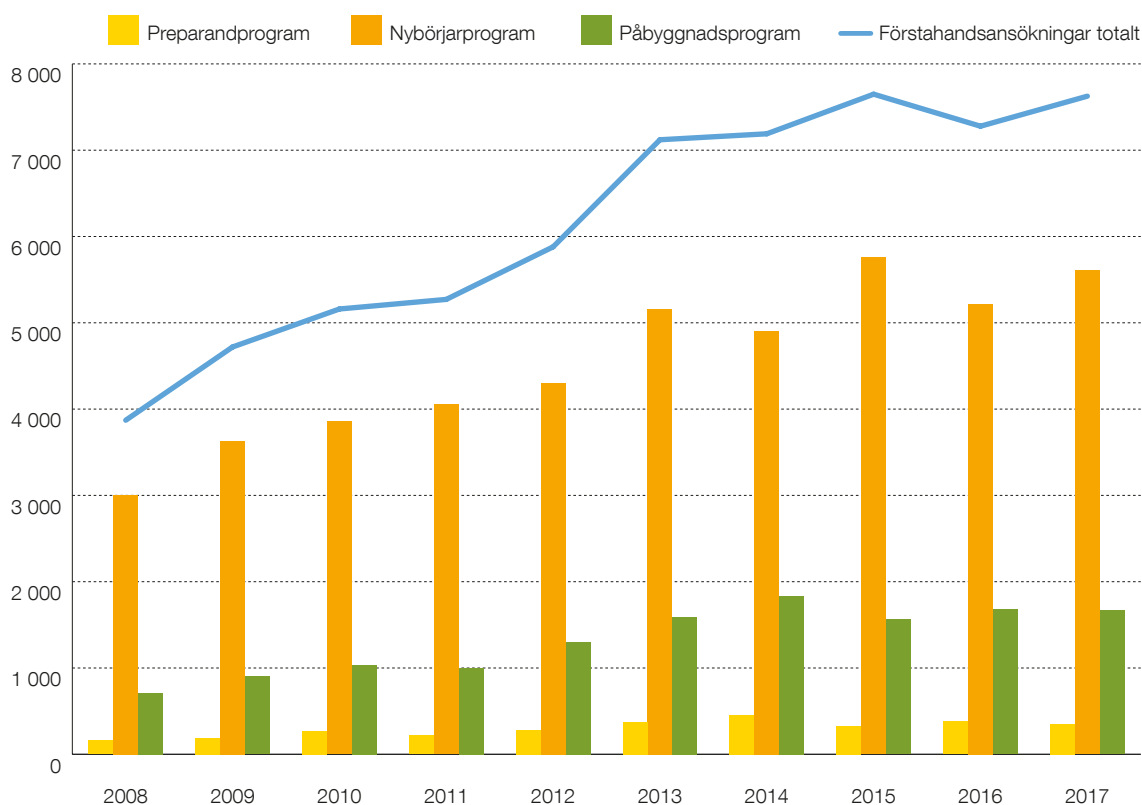

Diagram 1: Antalet förstahandsansökningar till universitetets programutbildningar, vår- och hösttermin 2008-2017. (Källa: UHR)

av program, vilket är 28 färre än år 2016. Knappt tre fjärdedelar av de som sökte en preparandutbildning i första hand var män.

SÖKANDETRYCK PÅ PROGRAMUTBILDNINGAR

Ett mått på utbildningars popularitet är sökandetrycket. Enligt Universitetskanslersämbetets statistikdatabas definieras detta som antalet förstahandssökande per antagen student. I de två nationella antagningsomgångarna för år 2017 hade programmen vid Karlstads universitet ett sammanvägt sökandetryck på 2,2. Detta är något lägre än det genomsnittliga värdet för landets samtliga utbildningsprogram som låg på 2,4 förstahandssökande per antagen student.

Rättvisande jämförelser mellan lärosäten kan endast göras för yrkesexamensprogram. Detta eftersom sådana utbildningar fordrar särskilda examenstillstånd och därmed torde vara mer likvärdiga än generella utbildningar.

I ett nationellt perspektiv hävdar sig Karlstads universitet väl när det gäller juristprogrammet och förskolläraryrket. För juristprogrammet var sökandetrycket 6,4, vilket kan jämföras med genomsnittet i landet på 5,6. För förskolläraryrket låg sökandetrycket på 3,6. Detta är högre än genomsnittet för landets förskolläraryrket som var 2,2.

För huvuddelen av övriga yrkesexamensprogram hade Karlstads universitet ett sökandetryck som låg i närheten av genomsnittet för riket. Utbildningarna till grundläggare, högskoleingenjör, specialistsjuksköterska, sjuksköterska, socionom, speciallärare, yrkeslärare och ämneslärare har samtliga ett sökandetryck som avviker maximalt 25 procent från respektive programs riksgenomsnitt.

När det gäller yrkesutbildningarna till civilekonom, civilingenjör och psykolog har Karlstads universitet ett sökandetryck som ligger mer än 25 procent lägre än riksgenomsnittet för respektive program.

Sökandetrycket för utbildningsprogram som leder till generella examina är svårare att jämföra. Detta eftersom programutbudet skiljer sig åt mellan olika lärosäten. Sökandetrycket bestäms därmed inte bara av hur attraktiva olika lärosäten är, utan olika profilskapande särdrag hos utbildningsprogrammen kan vara ännu mera avgörande.

Väljer man ändå att jämföra generella utbildningar finner man att det genomsnittliga sökandetrycket för dessa program vid Karlstads universitet ligger på 1,8. Motsvarande genomsnitt i riket var 2,2.

NYBÖRJARE PÅ PROGRAMUTBILDNINGAR

Antalet studenter som faktiskt påbörjar sina studier, det vill säga de registrerade nybörjarna, är en annan värdeområde på lärosätets attraktionskraft. Under år

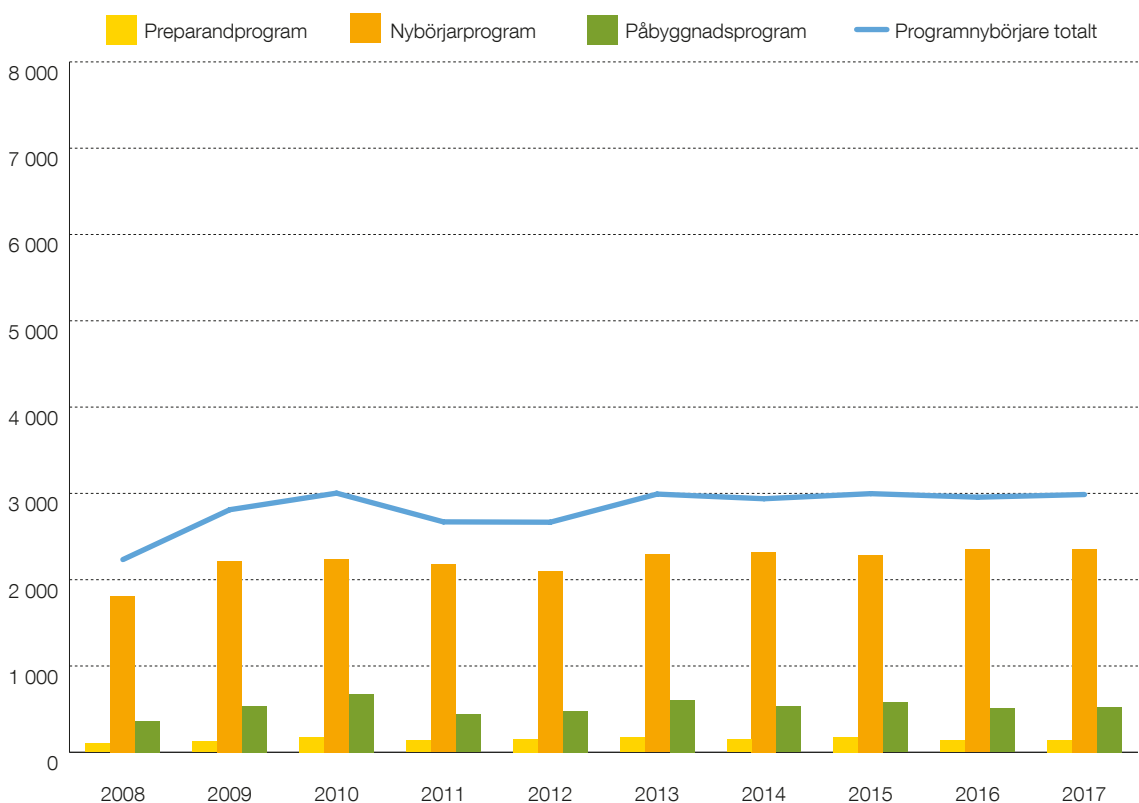

Diagram 2: Antal programnybörjare vid universitetet, vår- och hösttermin 2008-2017. (Källa: Ladok)

2017 påbörjade 2 987 studenter en anslagsfinansierad programutbildning vid Karlstads universitet, vilket var 31 programnybörjare fler år 2016.

Könsfördelningen är ojämn bland programnybörjarna. Generellt sett är kvinnor i majoritet på yrkesexamensprogram inom vård och omsorg samt på lärarprogram mot tidigare år, medan män är i majoritet på flertalet av ingenjörsutbildningarna. Mönstret är jämförbart med förhållandena på nationell nivå.

SÖKANDE VID INTERNATIONELLA ANTAGNINGSGOMGÅNGAR

Utöver sökande i de nationella antagningsomgångarna tillkommer även sökande i de separata antagningsomgångar som vänder sig till studenter från andra länder. Störst i detta avseende är den internationella antagningsomgången till masterutbildningar som Universitets- och högskolerådet genomför inför varje hösttermin.

Sedan år 2011, då anmälnings- och studieavgifter infördes för sökande från länder utanför EU och EES, har antalet internationella sökande till Karlstads universitet varit relativt lågt.

Inför höstterminen 2017 hade 353 förstahandssökande anmält sig till någon av Karlstads universitets internationella masterutbildningar, vilket är 104 fler än inför höstterminen 2016. Efter att behörigheten blivit prövad kunde 74 internationella studenter, 27 kvinnor och 47 män, antas. Vid höstterminens start registrerades 28 studieavgiftsskyldiga nybörjarstudenter, varav 5 kvinnor och 23 män.

SÖKANDE TILL FRISTÅENDE KURSER

Det är inte helt enkelt att på ett övergripande plan följa den faktiska efterfrågan bland studenter på fristående kurs. Detta eftersom det av ansökan inte framgår hur många kurser studenten egentligen avser att läsa.

Antalet sökande utan tidigare högskolestudier är emellertid ett användbart mått för att mäta intresset för fristående kurser. Enligt Statistiska Centralbyrån hade 2 639 inhemska sökande utan tidigare

högskolestudier anmält sig till en fristående kurs vid Karlstads universitet inför höstterminen 2017. Detta var en minskning med 2 procent i jämförelse med 2016 års 2 694 sökande.

BEDÖMNING AV REELL KOMPETENS

Regeringen har givit landets universitet och högskolor i uppdrag att under perioden 2016-2018 utveckla arbetet med bedömning av reell kompetens. Detta för att göra det möjligt för de som helt eller delvis saknar formell behörighet till högskoleutbildning att kunna få sina faktiska kunskaper prövade på ett korrekt sätt.

Karlstads universitet har under år 2017 påbörjat ett arbete för att bygga upp ett valideringsteam. Detta projekt genomförs inom ramen för den pilotverksamhet som samordnas av Universitets- och högskolerådet. Projektets syfte är att skapa en struktur för validering som är grundad på definierade processer, styrdokument, metoder och stödmaterial. Målsättningen är att bygga upp en bred kompetens inom ett team som kan implementera struktur och stöd inom området samt arbeta varaktigt med att hantera och utveckla frågor som rör validering.

Under år 2017 har Karlstads universitet beviljat 274 ansökningar och godkänt studentens behörighet i tillträdesärenden. Därtill görs validering och bedömning av reell kompetens till yrkeslärarprogrammet och vidareutbildning för obehöriga lärare. Under år 2017 har totalt 135 personer validerats i sammanlagt 333 yrkesämnen i samband med sin ansökan till yrkeslärarprogrammet. Till vidareutbildning för obehöriga lärare validerades 58 personer under år 2017.

Karlstads universitet har bidragit till Universitets- och högskolerådets arbete inom detta område genom att delta i de aktiviteter och möten som anordnats under året. Universitetet är även medlem i nätverket för validering i högre utbildning.

UTBILDNINGSVOLYMER OCH STUDIERESULTAT

Kalenderåret 2017 uppgick den samlade volymen utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet till 8 598 helårsstudenter och 7 276 helårsprestationer. Av detta ingick 8 278 helårsstudenter och 7 016 helårsprestationer i det anslagsfinansierade uppdraget.

ANTAL HELÅRSSTUDENTER

Universitetets utbildningsvolym på grundnivå och avancerad nivå minskade under år 2017. Totalt motsvarade registreringarna 8 598 helårsstudenter, vilket är 44 helårsstudenter färre än år 2016. Den minskade volymen är främst hänförlig till de anslags- och bidragsfinansierade utbildningsuppdragen.

Volymen anslagsfinansierad utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick till 8 278 helårsstudenter. Detta är en minskning med 31 helårsstudenter jämfört med år 2016. Tillbakagången hänger samman med en ambition att anpassa utbildningsvolymen till lärosätets tilldelade takbelopp.

Antalet helårsstudenter inom bidragsfinansierad utbildning var 121, vilket är samma omfattning som år 2016. De bidragsfinansierade utbildningarna inkluderar vidareutbildning av lärare (VAL-projektet) samt verksamhetsintegrerat ämneslärarprogram (Teach for Sweden).

Omfattningen av universitetets studieavgiftsfinansierade verksamhet har ökat, från 13 helårsstudenter år 2016 till 21 helårsstudenter år 2017.

Volymen uppdragsutbildning uppgick år 2017 till 179 helårsstudenter, vilket är en minskning med 20 helårsstudenter jämfört med år 2016. Ungefär 70 procent av volymen uppdragsutbildning är kopplad till skolväsendet genom rektorsutbildningen och lärarlyftet, medan resterande 30 procent avser fristående kurser inom främst det samhällsvetenskapliga området.

Fyra femtedelar av utbildningsvolymerna vid Karlstads universitet härrör från utbildningsprogram. Detta hänger samman med växande volymer inom programmen, men också med minskade volymer bland de fristående kurserna. Utvecklingen är en del av en flerårig trend, som bland annat beror på en strävan att anpassa utbildningsutbudet efter samhällets efterfrågan och behov.

Tabell 1: Utbildningsvolymer på grundnivå och avancerad nivå 2013-2017, antal helårsstudenter. (Källa: Ladok)

	2013	2014	2015	2016	2017
Anslags- och bidragsfinansierade statliga uppdrag					
Anslagsfinansierat uppdrag	8 106	8 019	8 236	8 309	8 278
Vidareutbildning av lärare (VAL)	97	80	91	95	93
Verksamhetsintegrerat ämneslärarprogram		17	21	27	27
Extra utbildningsplatser inom KPU		60	4		
Delsumma	8 204	8 176	8 353	8 431	8 398
Betalstudenter					
	6	2	6	13	21
Övriga utbildningsuppdrag					
Lärarlyftet	78	70	59	43	34
Förskolelyftet	8	8	2		
Rektorsutbildning	117	103	94	95	93
Uppdragsutbildning	91	68	77	61	52
Delsumma	295	249	231	199	179
TOTALT ANTAL HELÅRSSTUDENTER	8 506	8 426	8 590	8 642	8 598
Förändring jfr med föregående år	-1,5%	-0,9%	1,9%	0,6%	-0,5%

Totalt sett är könsfördelningen bland helårsstudenter vid Karlstads universitet ojämn, då 63 procent är hänförliga till kvinnor och 37 procent är hänförliga till män. Avståndet till det spann på 40-60 procent som brukar anses vara förhållandevis jämfördelat är ungefär samma som under år 2016. Bland de studenter som läser på utbildningsprogram är 62 procent av helårsstudenterna hänförliga till kvinnor och 38 procent hänförliga till män. Fördelningen är något annorlunda på fristående kurser, där 65 procent av helårsstudenterna är hänförliga till kvinnor och 35 procent hänförliga till män.

ANTAL HELÅRSPRESTATIONER OCH PRESTATIONSGRAD

Totalt omfattade studieresultaten för studenter vid Karlstads universitet 7 276 helårsprestationer under år 2017, vilket är en ökning om 73 helårsprestationer i jämförelse med år 2016.

Prestationsgraden, antal helårsprestationer i förhållande till antal helårsstudenter, inom den anslagsfinansierade utbildningen uppgick år 2017 till 84,8 procent. Detta är 0,9 procentenheter högre än år 2016, och den högsta prestationsgraden vid universitetet på åtminstone 15 år.

Prestationsgrad är ett måttvärde som tenderar att variera över tid, dels på grund av varierande prestationsförmåga mellan olika studentkullar, och dels på grund av fördelningen mellan studieämnen, kurstakter och undervisningsformer.

Utbildningarna vid Karlstads universitet uppvisar relativt jämna prestationsgrader när de grupperas efter finansieringsform, med ett spann som löper

mellan 69 procent för finansieringsformen statliga bidrag upp till 91 procent för uppdragsutbildning. Generellt sett är kvinnors prestationsgrad högre än mäns, där genomsnittet är 87 procent för kvinnor och 80 procent för män.

Om man delar in utbildningarna efter undervisningsform, uppvisar campusutbildningar en prestationsgrad på 94 procent gentemot distansutbildningarnas 57 procent. En förklarande faktor kan vara att distansstudenter i högre utsträckning arbetar vid sidan av sina studier, vilket kan göra det svårare för dem att fullgöra sina kursfordringar inom ordinarie tidsramar.

Prestationsgraden skiljer sig mellan män och kvinnor inom samma undervisningsform. Kvinnor som studerar på distans hade år 2017 en genomsnittlig prestationsgrad om 59 procent, medan mäns motsvarande siffra var 50 procent. Bland de som studerar på campus var prestationsgraden 88 procent bland män och 99 procent bland kvinnor.

Om man delar upp utbildningarna i program respektive fristående kurser, uppvisar de förstnämnda en prestationsgrad på 89 procent och de sistnämndas motsvarande siffra uppgår till 66 procent. För programstudenterna presterade kvinnorna högre med en prestationsgrad på 92 procent att jämföra med männens prestationsgrad om 84 procent. Bland kvinnor som studerar fristående kurser låg prestationsgraden på 67 procent och bland män låg den på 64 procent.

Skillnaderna i prestationsgrad mellan programstudenter och studenter som läser fristående kurser

Tabell 2: Utbildningsvolymen på grundnivå och avancerad nivå 2013-2017, antal helårsprestationer. (Källa: Ladok)

	2013	2014	2015	2016	2017
Anslags- och bidragsfinansierade statliga uppdrag					
Anslagsfinansierat uppdrag	6 803	6 621	6 873	6 972	7 016
Vidareutbildning av lärare	62	46	63	64	62
Verksamhetsintegrerat ämneslärarprogram		3	13	16	20
Extra utbildningsplatser inom KPU		21	24	2	0
Delsumma	6 865	6 691	6 974	7 055	7 098
Betalstudenter	6	2	4	7	15
Övriga utbildningsuppdrag					
Lärarlyftet	59	66	57	44	26
Förskolelyftet	3	11	2	0	0
Rektorsutbildning	61	106	67	66	82
Uppdragsutbildning	75	59	56	31	55
Delsumma	199	242	181	141	163
TOTALT ANTAL HELÅRSPRESTATIONER	7 070	6 934	7 159	7 203	7 276
Prestationsgrad inom det anslagsfinansierade uppdraget	83,9%	82,6%	83,4%	83,9%	84,8%

beror troligtvis på studenternas motiv till studierna. Programstudenter studerar i högre utsträckning för att erhålla en examen än studenter vid fristående kurs, som kan ha ett mer intresseorienterat bildningsperspektiv för sina studier och därför inte fokuserar på poängproduktion i samma utsträckning.

ANTAL INDIVIDER

Under år 2017 har 18 991 individer bidragit antingen till antalet helårsstudenter eller till antalet helårsprestationer, vilket är en ökning om 221 individer jämfört med kalenderåret 2016.

Av de totalt 18 991 studenter som har registrerats i någon form vid universitetet under år 2017 var 12 248 kvinnor, och 6 743 män, det vill säga omkring 65 procent av individerna som studerar är kvinnor. Sedan år 2016 har antalet kvinnor ökat med 106 och antalet män har blivit 115 fler. Den ojämna könsfördelningen bland studenterna har alltså minskat en aning sedan år 2016.

Beaktar man endast de som har bidrag till antalet helårsstudenter blir antalet studenter 18 412, varav 11 929 kvinnor. Måttet omfattar samtliga studenter som under kalenderåret 2017 har varit förstagångsregistrerade eller fortsättningsregistrerade vid någon av universitetets utbildningar. Om man istället räknar de studenter som har bidragit med helårsprestationer blir utfallet 14 407 studenter, av vilka 9 248 var kvinnor.

Fördelningen av individer mellan fristående kurser och utbildningsprogram är inte identisk med fördelningen av helårsstudenter. Vad gäller helårsstudenterna finns knappt 20 procent inom fristående kurser. Bland individerna studerade 44 procent, 8 374 av de 18 991, på minst en fristående kurs. Utav dem är omkring en femtedel även registrerade på ett program, vilket gör att de personer som bidragit till antingen antalet helårsstudenter eller antalet helårsprestationer inom endast fristående kurser motsvarar 35 procent av individerna.

En betydligt större andel av de som läser fristående kurser är deltidsstudenter, i jämförelse med vad som är fallet för de som läser utbildningsprogram. En helårsstudent inom fristående kurser är alltså i genomsnitt uppbyggd av fler individer än en helårsstudent inom program.

UNDERVISNINGSFORMER

Karlstads universitet erbjuder distansutbildningar i olika former, både bland programmen och bland de fristående kurserna. Detta inkluderar såväl helt nätbaserade utbildningar utan några sammankomster, utbildningar via lokala lärcentra som utbildningar där närträffar varvas med nätbaserade distansmoment.

Den totala studentvolymen bland distansutbildningarna uppgick år 2017 till 2 216 helårsstudenter, som tillsammans bidrog med 1 255 helårsprestationer. Bakom måtten stod 7 020 individer.

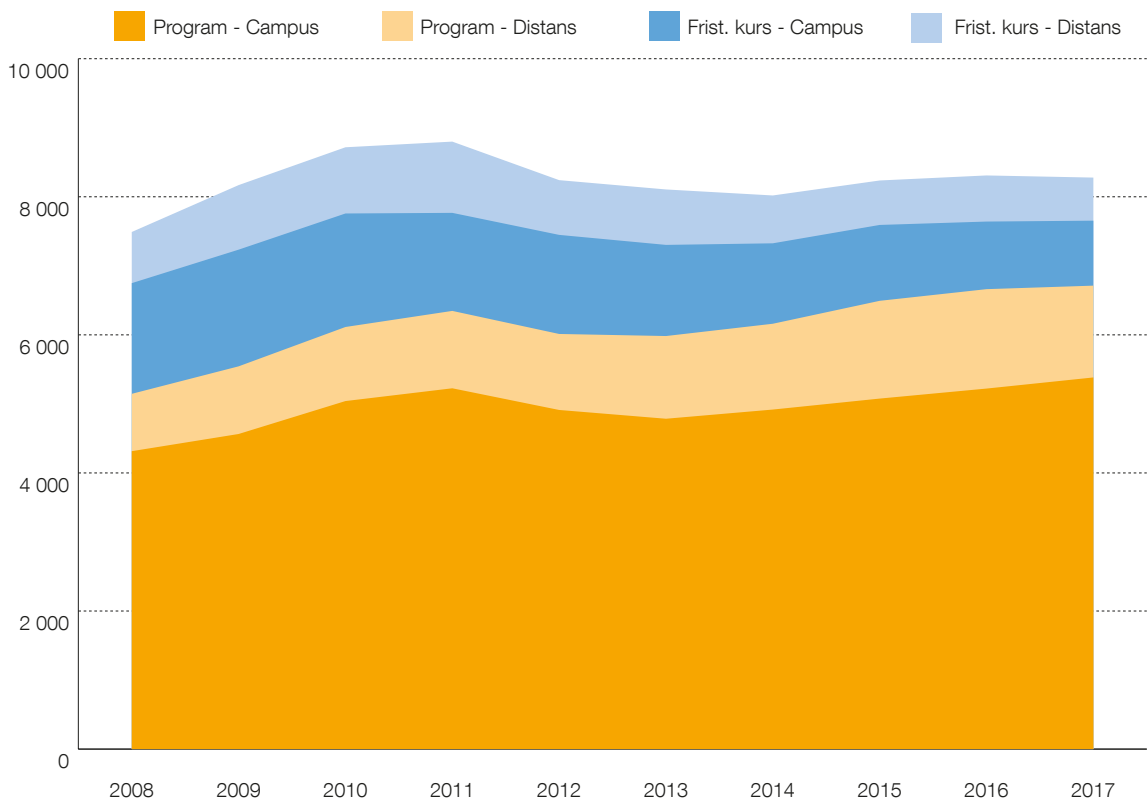

Diagram 3: Volym av anslagsfinansierad utbildning 2008-2017 uttryckt i helårsstudenter. (Källa: Ladok)

Orsaken till den stora skillnaden mellan antalet helårsstudenter och antalet individer kan delvis förklaras med att en majoritet av lärosätets distansutbildningar bedrivs på delfart. Av de 2 216 helårsstudenterna kunde man finna 1 148 inom delfartsutbildningar, och bland dessa fanns 5 221 individer.

Av de 7 020 studenterna vid distansutbildningar var 71 procent kvinnor och 29 procent män. Det innebär en mer ojämn könsfördelning än för lärosätets campusutbildningar. Könsfördelningen är

densamma som föregående år. Den ojämn fördelningen hänger samman med att kvinnor i allmänhet är överrepresenterade inom de stora programmen som drivs på distans. De sju volymmässigt största distansprogrammen, som tillsammans svarar för hälften av det totala antalet helårsstudenter inom distansutbildning, är exempelvis samtliga riktade mot skolväsendet och 76 procent av helårsstudenterna inom dem är hänförliga till kvinnor.

REDOVISNING AV UTBILDNINGSUPPDRAGET

För kalenderåret 2017 kan Karlstads universitet redovisa helårsstudenter och helårsprestationer inom anslagsfinansierad utbildning på grundnivå och avancerad nivå till ett värde av 642,0 miljoner kronor. Detta belopp inkluderar ersättning för helårsprestationer från december 2016 som inte kom med vid föregående års ordinarie avräkning.

ANSLAGSAVRÄKNING

Med ett takbelopp på 634,5 miljoner kronor och ett totalt anslagsvärde på 642,0 miljoner kronor kan Karlstads universitet redovisa en överproduktion motsvarande 7,5 miljoner kronor för kalenderåret 2017. Detta är lägre än år 2016, då överproduktionen var 24,8 miljoner kronor. Det innebär också att universitetet har överproducerat inom utbildningsverksamheten nio år i rad.

Enligt regelverket får lärosäten överföra såväl upparbetad överproduktion, som motsvarande underproduktion, till ett värde av högst tio procent av

lärosätets takbelopp till efterföljande budgetår. För Karlstads universitet innebär detta ett totalt utrymme för överföringar på 63,4 miljoner kronor för år 2017.

Vid årets början hade Karlstads universitet tidigare sparad överproduktion motsvarande ett värde om 61,4 miljoner kronor. Därmed kan endast 2,0 miljoner kronor av 2017 års överproduktion om 7,5 miljoner kronor överföras till kommande år. Detta innebär att lärosätet därmed haft en ofinansierad överproduktion motsvarande 5,5 miljoner kronor under år 2017. Sedan år 2013 uppgår den ofinansierade överproduktionen till totalt 90,5 miljoner kronor.

Tabell 3: Ersättning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå 2013-2017, TKR. (Källor: Ladok, Regleringsbrev)

	2013	2014	2015	2016	2017
Årets produktion					
Takbelopp enligt regleringsbrev	565 693	580 991	595 671	614 236	634 496
Värdet av helårsstudenter och helårsprestationer	598 787	597 272	618 841	639 012	641 996
Årets över- eller underproduktion	33 094	16 281	23 170	24 776	7 500
Sparad underproduktion (anslagssparande)					
Maximal storlek på outnyttjat takbelopp *	56 569	58 099	59 567	61 424	63 450
Anslagssparande från föregående år	0	0	0	0	0
Utnyttjat anslagssparande under innevarande år	0	0	0	0	0
Sparad överproduktion					
Maximal storlek på sparad överproduktion *	56 569	58 099	59 567	61 424	63 450
Sparad överproduktion från föregående år	49 184	56 569	58 099	59 567	61 424
Tillförsel till sparad överproduktion under innevarande år	7 385	1 530	1 468	1 857	2 026
Ofinansierad överproduktion	25 709	14 751	21 702	22 920	5 474
Överproduktion i procent av takbeloppet	5,9%	2,8%	3,9%	4,0%	1,2%

* Maximal storlek på den del av outnyttjat takbelopp respektive överproduktion som lärosätet får föra med sig till efterföljande budgetår uppgår till 10 procent av lärosätets takbelopp.

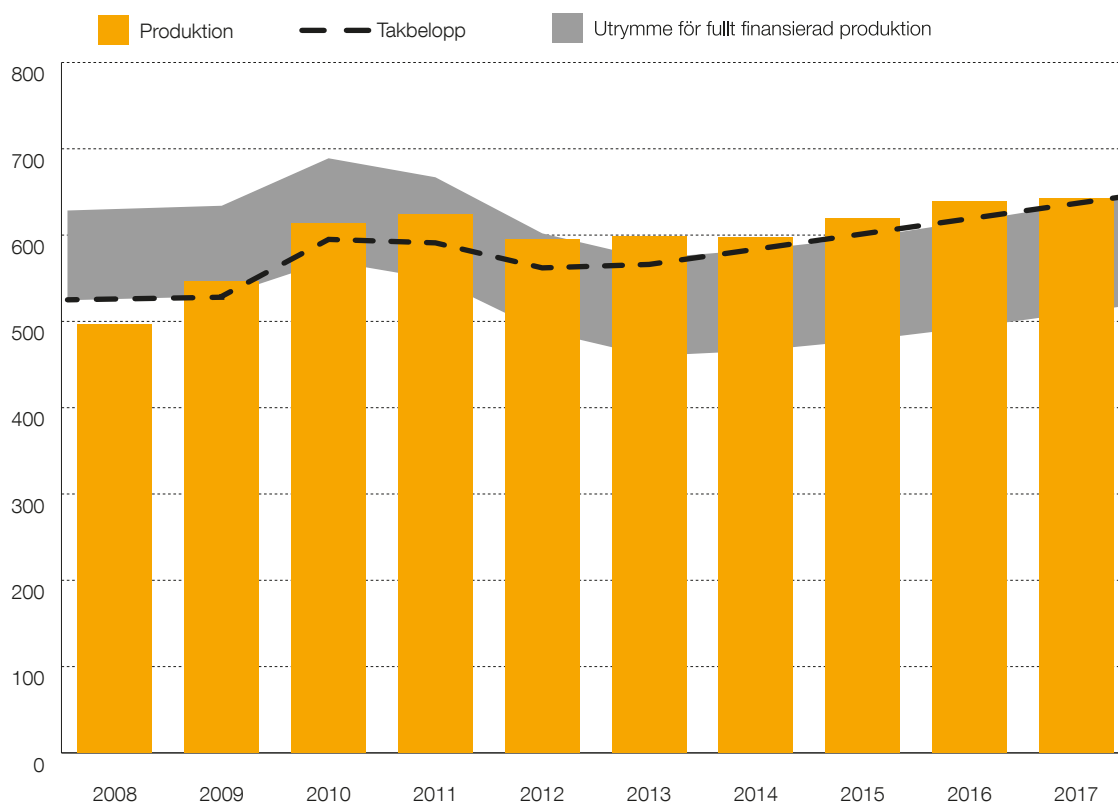

Diagram 4: Universitetets utbildningsproduktion i förhållande till takbelopp och utrymme för fullt finansierad produktion med hänsyn till sparad överproduktion och anslagssparande 2008-2017, MNKR. (Källor: Ladok, Regleringsbrev)

BEGRÄNSNING INOM KONSTNÄRLIGT UTBILDNINGSMÅL

I regleringsbrevet avseende universitet och högskolor anges att Karlstads universitet högst får avräkna 140 helårsstudenter respektive helårsprestationer inom det konstnärliga utbildningsområdet musik och att eventuellt överskjutande antal får avräknas inom utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, teknik eller naturvetenskap.

Under år 2017 uppgick universitetets anslagsfinansierade produktion inom utbildningsområdet musik till 223 helårsstudenter och 196 helårsprestationer. Detta innebär en överskjutande produktion motsvarande 83 helårsstudenter och 56 helårsprestationer, vilka universitetet har avräknat inom det naturvetenskapliga utbildningsområdet.

UTBYGGNAD AV VISSA VÅRD- OCH LÄRARUTBILDNINGAR

I vårändringsbudgeten för 2015 presenterade regeringen en särskild satsning på vissa lärar- och vårdutbildningar. Ökningen av antalet programnybörjare skulle enligt direktiven genomföras under åren 2015 och 2016, men för sjuksköterskeutbildningen skulle utbyggnaden ske stegvis till och med år 2017. Utbyggnaden ska göras i förhållande till antalet programnybörjare år 2014. För Karlstads universitets del omfattade uppdraget en utökning med totalt 32 programnybörjare inom sjuksköterskeutbildningen.

I budgetpropositionen för 2017 presenterades en utbyggnad av antalet programnybörjare inom vissa lärarutbildningar. För Karlstads universitets del rör det sig om en ökning om 20 programnybörjare inom ämneslärarprogrammet i jämförelse med år 2014.

Tabell 4: Programnybörjare¹ inom sjuksköterskeutbildningen, anslagsfinansierad utbildning 2014 och 2017. (Källa: Ladok)

	UPPDRAG	2014			2017			FÖRÄNDRING
		KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	
Sjuksköterska	32	156	31	187	175	25	200	13
Ämneslärare	20	137	134	271	149	128	277	6

¹ Programnybörjare har sökt ut via Ladoks uppföljningstjänst LW03.

Sedan år 2014 har antalet programnybörjare i sjuksköterskeutbildningen ökat med 13. Utfallet dras ned av att tidigare anslag för en tillfällig utökning fasades ut inför år 2015, då lärosätet minskade antalet nybörjarplatser för utbildningarna. Efter beslutet våren 2015 om en ny satsning har universitetet investerat i ett kliniskt testcentrum och genomfört rekryteringar för att möjliggöra utbyggnaden.

Karlstads universitet har sedan år 2014 lyckats öka antalet programnybörjare inom ämnesläraryt- bildningen med sex personer. Detta trots en viss tillbakagång av antalet programnybörjare inom musiklektörprogrammet. Under år 2014 var det 24 programnybörjare och under år 2017 var de 18. En bidragande orsak kan vara att söktrycket till musiklektörprogrammet, som normalt sett är högt, avtog aningen inför höstterminen 2017. För övriga inriktningar i ämneslärarytprogrammet ökade antalet nybörjare bland distansstudenterna med 25, medan antalet programnybörjare som studerade på campus var 13 färre.

KOMPLETTERANDE UTBILDNING FÖR UTLÄNDSKA INGENJÖRER

Karlstads universitet har tillsammans med Chalmers tekniska högskola, Kungliga Tekniska högskolan, Luleå tekniska universitet och Lunds universitet fått i uppdrag att planera för och bygga upp kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk ingenjörsutbildning.

Under första halvåret 2017 gjordes en övergripande planering. Kungliga Tekniska högskolan, som har en nationellt samordnande roll, fungerade som sammanhållande till dessa möten och ansvarade också för kontakterna med utbildningsdepartementet.

Vid Karlstads universitet tog en intern arbetsgrupp fram en utbildningsplan för programmet, vilken fastställdes av rektor i september.

Utbildningens innehåll och upplägg är främst inriktat på det specifika med att arbeta som ingenjör i Sverige. Den första terminen av fyra är fokuserad på det svenska samhället, arbetslivet och språket. En helt ny kurs, "Att leva och verka i Sverige", har då utvecklats med hjälp av särskilda projektanslag. Därefter följer två terminer med gradvis ökande tekniskt innehåll i form av särskilt anpassade kurser för

denna utbildning. Programmets avslutande termin består av ett projektarbete i samarbete med potentiella arbetsgivare.

En första programstart var planerad till vårterminen 2018. Antalet behöriga sökande var dock få, vilket resulterade i att programstarten ställdes in. Inför höstterminen 2018 har Karlstads universitet ökat informationsinsatserna för att nå fler möjliga studerande. Insatserna görs i samarbete med ett antal regionala aktörer.

HÖJDA ERSÄTTNINGSBELLOPP, AKTIVITETER OCH EFFEKTER

Under år 2015 introducerade regeringen en särskild kvalitetssatsning i form av höjda ersättningsbelopp för bland annat utbildningsområdena humaniora, samhällsvetenskap, undervisning samt verksamhetsförlagd utbildning. Satsningen har ett värde för Karlstads universitet motsvarande ett anslagsutrymme om knappt 10 miljoner kronor.

Under år 2017 har kvalitetsmedel använts till rekryteringar för att förstärka undervisningen med lärarledd tid inom bland annat lärarprogrammen, mer tid för handledning av uppsatser på framförallt kandidatnivå och en särskild satsning på så kallade student instructors. Andra exempel är att medel utnyttjats för att tidigt i utbildningen introducera examinationsformer som stimulerar studenters skrivande. Kvalitetsmedel har också använts för att förstärka den verksamhetsförlagda utbildningen genom att i intern fördelning ge tid för en modell med treparts-samtal.

Den samlade bedömningen är att detta varit angelägna aktiviteter med syfte att höja utbildningens kvalitet och att utan de höjda ersättningsbeloppen hade de aktiviteter som genomförts inte varit möjliga.

Att analysera vilka effekter insatserna haft är komplicerat. Detta då det är svårt att avgöra vilka studenter som tagit del av åtgärder, och hur deras förutsättningar och resultat hade varit utan de extra satsningarna. Samtidigt är det troligt att effekterna inte syns omedelbart i mätetal, utan att effekterna växer fram över tid i de utbildningsmiljöer som tar del av satsningarna.

Tabell 5: Prestationsgrad per utbildningsområde som omfattas av höjda ersättningsbelopp, 2015-2017. (Källa: Ladok)

UTBILDNINGSSOMRÅDE	2015	2016	2017
Humaniora	67,5%	67,8%	65,0%
Samhällsvetenskap	82,3%	83,4%	87,5%
Undervisning	85,9%	88,4%	87,2%
Verksamhetsförlagd utbildning	86,6%	87,9%	93,4%
Genomsnitt Karlstads universitet	83,4%	83,9%	84,8%

Ett sätt att analysera effekten av de höjda ersättningsbeloppen är att studera hur prestationsgraden, antal helårsprestationer i förhållande till antal helårsstudenter, utvecklats för respektive utbildningsområde.

Under perioden 2015 till 2017 har prestationsgraden för utbildningsområdena samhällsvetenskap och verksamhetsförlagd utbildning ökat mer än genomsnittet på lärosätet (5,3 respektive 6,8 procentenheter jämfört med 1,3 procentenheter). Inom området undervisning har prestationsgraden stigit med 1,2 procentenheter. Dessa tre utbildningsområden hade år 2017 samtliga en högre prestationsgrad än genomsnittet. Området humaniora uppvisar en lägre prestationsgrad än genomsnittet för lärosätet och sedan år 2015 har prestationsgraden minskat med 2,5 procentenheter.

VISSA UTBILDNINGAR MOT YRKESEXAMINA

Enligt regleringsbrevet för universitet och högskolor ska tolv olika programutbildningar som leder mot yrkesexamina särredovisas. Det gäller uppgifter för de senaste tre åren avseende antal programnybörjare, helårsstudenter respektive examinerade.

För Karlstads universitet ska redovisningen inbegripa de nio utbildningar som leder mot civilingenjörsexamen, förskollärarexamen, grundlärarexamen med inriktning mot förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, högskoleingenjörsexamen, ämneslärarexamen, ämneslärarexamen som avläggs efter kompletterande pedagogisk utbildning, sjuksköterskeexamen, speciallärarexamen samt specialistsjuksköterskeexamen.

För att få en enhetlig redovisning av lärarprogrammen har Karlstads universitet valt att göra redovisningen utifrån den examensordning för lärare och förskollärare som infördes år 2011.

Tabell 6: Programnybörjare¹, helårsstudenter och examinerade² för vissa yrkesexamensutbildningar, oavsett finansieringsform, 2015-2017. (Källa: Ladok)

	2015			2016			2017		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Civilingenjörsexamen									
Programnybörjare	43	134	177	48	142	190	48	143	191
Helårsstudenter	145,2	363,7	508,9	149,6	388,1	537,7	160,6	405,9	566,5
Examinerade	24	30	54	20	35	55	11	25	36
Förskollärarexamen									
Programnybörjare	194	13	207	191	9	200	191	7	198
Helårsstudenter	495,3	21,2	516,5	545,9	20,0	565,9	541,6	19,2	560,8
Examinerade	109	3	112	112	5	117	136	3	139
Grundlärarexamen, inr. f-3									
Programnybörjare ³	105	9	114	102	10	112	100	10	110
Helårsstudenter	285,7	15,4	301,1	309,0	19,6	328,6	305,4	23,3	328,6
Examinerade	35	0	35	52	2	54	63	1	64
Högskoleingenjörsexamen									
Programnybörjare	41	163	204	34	151	185	27	129	156
Helårsstudenter	110,4	335,0	445,4	102,6	345,4	448,0	91,3	352,0	443,3
Examinerade	23	71	94	33	57	90	23	58	81
Ämneslärarexamen									
Programnybörjare	135	138	273	123	147	270	149	128	277
Helårsstudenter	278,2	257,6	535,8	310,8	302,0	612,8	322,5	307,8	630,3
Examinerade	0	0	0	21	14	35	25	14	39
Ämneslärarexamen efter KPU⁴									
Programnybörjare	56	49	105	50	61	111	56	53	109
Helårsstudenter	92,3	68,2	160,5	72,9	60,5	133,4	83,3	91,7	175,0
Examinerade	51	16	67	40	19	59	33	31	64
Sjuksköterskeexamen									
Programnybörjare	160	20	180	174	21	195	175	25	200
Helårsstudenter	425,1	62,7	487,8	446,8	65,7	512,5	453,0	59,8	512,8
Examinerade	106	20	126	137	14	151	143	26	169
Speciallärarexamen									
Programnybörjare	61	4	65	15	2	17	26	4	30
Helårsstudenter	84,8	8,6	93,4	64,4	5,4	69,8	49,2	3,8	53,0
Examinerade	48	4	52	56	8	64	43	3	46
Specialistsjuksköterskeexamen									
Programnybörjare	82	20	102	74	20	94	76	15	91
Helårsstudenter	96,1	15,1	111,2	92,9	17,7	110,6	76,8	16,3	93,1
Examinerade	56	11	67	88	12	100	106	12	118

1. Programnybörjare har sökts ut via Ladoks uppföljningstjänst LW03.

2. Examinerade bestäms utifrån avsedd examen i kombination med motsvarande utbildningsprogram.

3. Programnybörjare för grundlärare inr. f-3 och år 2016 har sökts ut via årsredovisning.

4. Avser programmen "Kompletterande pedagogisk utbildning", "Kompletterande pedagogisk utbildning för forskarutbildade" och "Verksamhetsintegrerat ämneslärarprogram, inriktning 7-9".

EXAMINA PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Under kalenderåret 2017 utfärdades 2 122 examina på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet. Detta är 171 examina fler än år 2016 och det hittills högsta antalet under ett år. Av examensbevisen avsåg 905 en generell examen och 1 217 en yrkesexamen. Kvinnor stod för 1 550 av de utfärdade examina, vilket motsvarar en andel om 73 procent.

EXAMINA ÖVER TID

Sedan millennieskiftet har antalet utfärdade examensbevis vid Karlstads universitet ökat med 85 procent. Detta är klart mer än studentpopulationens tillväxt under samma period. Orsaken till det ökade antalet examina beror således inte enbart på fler studenter, utan snarare på andra faktorer.

Den främsta förklaringen till att antalet examina ökat är att universitetets utbildningsutbud har förändrats över tiden. Sedan år 2000 har exempelvis andelen programstudenter vuxit från 64 till 81 procent av studentpopulationen, och då examensfrekvensen är högre för programutbildningar jämfört med fristående kurser ökar antalet utfärdade examina.

En annan förklaringsfaktor är de ändrade behörighetskraven för studier på avancerad nivå som infördes år 2007. Enligt dessa fordras det en examen på grundnivå för att kunna bli antagen till programstudier på avancerad nivå.

GENERELLA EXAMINA

Generella examina innefattar högskole- och kandidatexamina på grundnivå samt magister- och masterexamina på avancerad nivå. Under kalenderåret 2017 utfärdade Karlstads universitet 905 generella examina, vilket är 135 examina fler än år 2016.

Högskoleexamen är sedan länge den minst sökta av de generella examina, och under kalenderåret

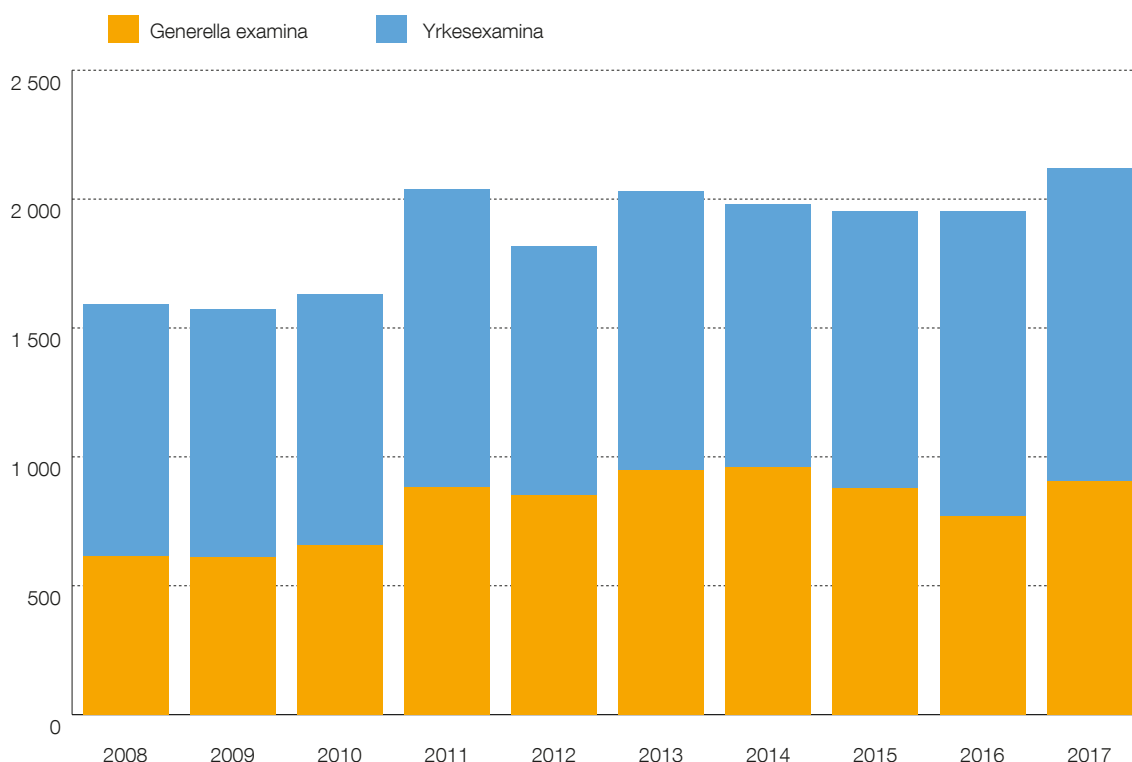

Diagram 5: Examina i utbildning på grundnivå och avancerad nivå, 2008-2017. (Källa: Ladok)

2017 utfärdades 31 högskoleexamina. Det vanligaste huvudområdet för högskoleexamen var mät- och kartteknik.

Kandidatexamen är den absolut vanligaste av de generella examina. Under år 2017 utfärdade universitetet sammanlagt 637 kandidatexamina. Detta är 140 fler än år 2016. De tre populäraste huvudområdena var arbetsvetenskap (81 examina), omvårdnadsvetenskap (76 examina) och företagsekonomi (67 examina).

År 2017 utfärdades 192 magisterexamina, vilket är 9 färre än under år 2016. Det mest frekventa huvudområdet för magisterexamen var omvårdnadsvetenskap (67 examina) följt av specialpedagogik (27 examina) och projektledning (26 examina).

Masterexamen infördes i det svenska examenssystemet år 2007. Antalet utfärdade masterexamina år 2017 uppgick till 45, vilket är 6 examina färre än året innan. Det vanligaste huvudområdet var företagsekonomi (12 examina), medan övriga masterexamina var fördelade på tolv olika huvudområden.

YRKESEXAMINA

En yrkesexamen avser utbildning inom en viss profession och för att kunna ansöka om en sådan examen måste studenten normalt ha slutfört motsvarande utbildningsprogram. Avsikten med yrkesexamina är att svara mot yrkesområden med väl

definierade utbildningsbehov, däribland yrken med legitimationskrav. Under kalenderåret 2017 utfärdade Karlstads universitet totalt 1 217 yrkesexamina. Detta är en ökning med 36 examina jämfört med året innan.

Antalet lärarexamina uppgick år 2017 till totalt 561, vilket är en minskning med 1 examina jämfört med år 2016. Antalet förskolläro- och grundlärorexamina har ökat, medan antalet ämneslärarexamina har minskat.

Inom området vård och omsorg utfärdades sammanlagt 436 yrkesexamina under år 2017. Detta är 34 fler än under år 2016. Förändringen är ett resultat av ett ökat antal utfärdade examina till i första hand specialistsjuksköterska och sjuksköterska.

Under år 2017 utfärdades sammanlagt 120 ingenjörsexamina, vilket är 30 färre än under år 2016. Antalet civilingenjörsexamina minskade från 59 till 39 och antalet högskoleingenjörsexamina minskade från 91 till 81. Maskinteknik var den vanligaste examensinriktningen för civilingenjörsexamina, medan byggt teknik var den vanligaste inriktningen för högskoleingenjörsexamina.

Karlstads universitet fick rätt att utfärda civilekonomexamen år 2011 och det nya civilekonomprogrammet startades höstterminen 2012. Under år 2017 har 100 civilekonomexamina utfärdats. Detta är en ökning med 33 examina jämfört med år 2016.

Tabell 7: Examina i utbildning på grundnivå och avancerad nivå år 2013-2017. (Källa: Ladok)

EXAMINA	2013	2014	2015	2016	2017
Generella examina					
Högskoleexamen	36	37	33	21	31
Kandidatexamen	617	626	571	497	637
Magisterexamen	233	241	211	201	192
Masterexamen	63	56	62	51	45
Summa generella examina	949	960	877	770	905
Yrkesexamina					
Biomedicinsk analytikerexamen	26	17	14	15	14
Civilekonomexamen	0	4	1	67	100
Civilingenjörsexamen	46	48	58	59	39
Högskoleingenjörsexamen	113	124	109	91	81
Lärarexamina	528	497	572	562	561
Receptarieexamen	7	20	22	22	27
Sjuksköterskeexamen	151	125	127	152	169
Social omsorgsexamen	2	0	3	0	0
Socionomexamen	96	64	79	87	78
Specialistsjuksköterskeexamen	85	75	67	100	119
Tandhygienistexamen	27	47	23	26	29
Summa yrkesexamina	1 081	1 021	1 075	1 181	1 217
TOTALT ANTAL EXAMINA	2 030	1 981	1 952	1 951	2 122

EXAMINERADE STUDENTER

Av de 2 122 utfärdade examensbevisen år 2017 svarade kvinnor för 1 550 och män för 572. Andelen examina som utfärdades till kvinnor utgjorde därmed 73 procent, vilket är en större andel än året dessförinnan. Av de generella examina som utfärdades år 2017 togs 72 procent ut av kvinnor, och för yrkesexamina var andelen 74 procent. Med undantag för civilingenjörsexamen och högskoleingenjörsexamen är kvinnor i majoritet inom samtliga examenskategorier.

De 2 122 examina på grundnivå och avancerad nivå som utfärdades under år 2017 var fördelade bland 1 915 individer. Det är alltså inte ovanligt att samma individ tar ut mer än en examen under ett kalenderår. Detta kan vara en följd av att en student tar ut flera examina på olika nivåer samtidigt, exempelvis genom att ta ut en magisterexamen och en masterexamen inom samma huvudområde. Det är också relativt vanligt förekommande att en och samma student tar ut en generell examen och en yrkesexamen med bas i samma utbildning.

UTBILDNINGSBUDGET

Karlstads universitets utbildningsutbud domineras av programutbildningar av professionskaraktär. Det är i linje med lärosätets bedömning att utbudet till 80 procent bör bestå av programutbildningar. Lärosätets utbildningsverksamhet ska svara mot samhällets behov. Vid planering av utbildningar tas hänsyn till arbetsmarknadens behov, allmänna bildningsbehov, egna bedömningar och information från externa aktörer.

PROGRAMUTBILDNINGAR MED PROFESSIONSKARAKTÄR

Karlstads universitet prioriterar programutbildningar av professionskaraktär. Valet grundar sig dels på studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov, dels på en ambition att åstadkomma långsiktiga ekonomiska förutsättningar för utbildningsverksamheten.

Storleksmässigt utgör lärarutbildningarna det största programutbildningsområdet vid lärosätet. Kalenderåret 2017 omfattade lärarutbildningens verksamhet 2 050 helårsstudenter. Detta motsvarar nästan en fjärdedel av universitetets samlade utbildningsvolym inom anslagsfinansierad verksamhet på grundnivå och avancerad nivå. Utbildningarna tillhandhålls vid campus, på distans och i samarbete med ett antal lärcentra i landet. Att erbjuda flera olika distributionsformer syftar till att öka antalet studerande, inte minst inom ämneslärarprogrammet.

Även andra programutbildningar med tydlig professionskaraktär har stora studentvolym. Exempel är ekonomutbildningar, ingenjörsutbildningar samt utbildningar inom området vård och omsorg.

Utiifrån statistik över ansökningar och arbetsmarknad är bedömningen att professionsutbildningar kommer att vara fortsatt eftertraktade av studenterna, liksom att det bedöms finnas fortsatt behov på arbetsmarknaden.

UTVECKLING AV UTBILDNINGSBUDGET

Utbildningsutbudet vid Karlstads universitet har de senaste åren kompletterats med nya examensrätter för psykolog, på konstnärlig grund och för jurist. Detta har inneburit att en psykologutbildning startat och därmed fasas kandidatutbildningen vård- och stödsamordnarprogrammet ut. Vid Musikhögskolan Ingesund erbjuds från och med höstterminen 2016 ett kandidatprogram i musik. Juristprogrammet startade höstterminen 2017 och i och med det kommer det rättsvetenskapliga programmet att succesivt utvecklas.

Från och med höstterminen 2017 erbjuds universitetets civilingenjörsutbildningar i ny form. Detta för

att möjliggöra fler studenter på utbildningarna. Hittills har dock inte omdanningen inneburit att fler studenter blivit antagna till utbildningarna.

AVVECKLING AV PROGRAM OCH NEDDRAGNING AV PLATSER

Karlstads universitet har under år 2017 ansökt om examensrätt för speciallärarexamen med inriktning mot språk-, skriv- och läsutveckling. Denna drogs in år 2016 Universitetskanslersämbetets kvalitetsgranskning av utbildningen. En planering finns för att kunna starta programmet igen under år 2018 om examensrätten beviljas.

Under läsåret 2016/2017 minskade universitetet antalet nybörjarplatser inom förskollärarprogrammet för att möjliggöra en långsiktig kvalitetsstärkning av utbildningen. Under år 2017 har antalet nybörjarplatser återställts och höstterminen 2017 var antalet programnybörjare 115 att jämföra med 90 året innan.

År 2014 beslutade Karlstads universitet att avveckla ämnena oral hälsa och biomedicin med tillhörande programutbildningar. Inga nya studenter har sedan dess antagits till programmen, vilket har inneburit att utbildningsvolymerna inom dessa utbildningar har fortsatt att minska.

AVVÄGNING MELLAN PROGRAM OCH KURSER

Sett över tid har en allt större andel av utbildningsutbudet flyttats från fristående kurser till utbildningsprogram. Vid millennieskiftet utgjorde de fristående kurserna 36 procent av helårsstudentvolymen och år 2017 var andelen knappt 19 procent. I volym helårsstudenter har fristående kurser minskat från omkring 2 700 till cirka 1 550.

Utvecklingen överträffar den långsiktiga bedömning som lärosätet gjort att utbildningsutbudet till 80 procent ska bestå av programutbildning. En delförklaring till utvecklingen är utbyggnader av vissa utbildningsprogram i enlighet med statliga satsningar och direktiv. Sedan år 2014, då en stor del av de nuvarande satsningarna aviserades, har universitetets

programutbildningar växt med nära 500 helårsstudenter. De utbildningar som ingår i satsningarna vid Karlstads universitet uppvisar samma period en ökning med omkring 380 helårsstudenter.

AVVÄGNING MELLAN CAMPUS OCH DISTANS

Karlstads universitet har under många år satsat på att stärka distansutbildningen, bland annat genom undervisning som bedrivs som så kallad blended learning.

Under det senaste decenniet har andelen distansutbildning ökat, även om utvecklingen har avstannat något på senare år. År 2017 fanns 24 procent av den anslagsfinansierade utbildningsvolymen inom distansutbildning. Det är en minskning med en procentenhet sedan år 2016. Programutbildningar utgör 68 procent av volymen inom distansutbildningen. Programutbildning har vuxit i omfattning i distansburen form de senaste åren, medan fristående kurser minskar.

RAPPORTER OM PROGRAMUTBUD

Överväganden om både arbetsmarknadens behov och samhällets bildningsbehov ingår i Karlstads universitets gemensamma modell för kvalitetsarbete och kvalitetssäkring. Denna modell innehåller bland annat terminsvisa rapporter om programutbud med detaljerade behovs- och förutsättningsanalyser för varje utbildningsprogram.

Samhällets behov ingår som en parameter tillsammans med interna bedömningar och studenternas uppfattning av utbildningen. Samhällets behov bedöms dels utifrån arbetsmarknad, dels utifrån fakulteters och lärarutbildningskansliets bedömningar om utbildningen fyller särskilda samhällsbehov utöver arbetsmarknadsrelaterade.

Universitetet kommer att utveckla hur arbetsmarknadsstatistik från Statistiska Centralbyrån kan användas i uppföljningar. Under år 2017 har inte information i Ladok-konsortiets uppföljningsverktyg "Bak- och framgrund" uppdaterats, varför denna parameter fått ersättas av exempelvis undersökningar om hur alumner bedömer att de etableras på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning.

Rapporterna där dessa uppgifter ingår utgör underlag för universitetets återkommande verksamhetsdialoger och i fakulteternas arbete med att utveckla utbildningsutbudet. De är därmed en styrande komponent i arbetet med att säkerställa ett hållbart och ändamålsenligt utbildningsutbud.

EXTERNA BEHOVSANALYSER OCH SAMVERKAN

Utöver det egna arbetet med att identifiera samhällets behov stödjer sig Karlstads universitet även på externa analyser, såsom Statistiska Centralbyråns "Trender och prognoser", Arbetsförmedlingens lokala och rikstäckande arbetsmarknadsprognoser samt Universitetskanslersämbetets etableringsrapporter. Den sistnämnda rapportserien ger också en viss indikation om hur utbildningsutbudet vid Karlstads universitet stämmer överens med arbetsmarknadens behov.

I Universitetskanslersämbetets senaste etableringsrapport från december 2015 anges att drygt 82 procent av de examinerade från Karlstads universitet under läsåret 2011/2012 hade etablerat sig på arbetsmarknaden cirka ett år efter examen.

Karlstads universitet upprätthåller också kontakten med avnämare för arbetsmarknadens och samhällets behov i exempelvis programråd och fakultetsnämnder, där det är föreskrivet att externa ledamöter ska medverka.

LÄRARUTBILDNING

Karlstads universitet utbildar lärare på alla nivåer genom program för förskollärare, grundlärare, ämneslärare, musiklärare, yrkeslärare och speciallärare. Lärarutbildningen innefattar också kompletterande pedagogiska utbildningar, magister- och masterprogram i utbildningsledning och skolutveckling, samt olika former av bidrags- och uppdragsfinansierad utbildning för lärare och skolledare.

UTBYGGNAD AV LÄRARUTBILDNINGARNA

Antalet barn i skolåldrarna ökar kraftigt, vilket gör att behovet av lärare och förskollärare växer. Enligt Skolverkets senaste prognos förväntas antalet nyutexaminerade lärare täcka 45 procent av behovet fram till år 2031.

Liksom flertalet andra lärosäten har Karlstads universitet haft ett regeringsuppdrag att genomföra en utbyggnad av förskolläraryrket, grundläraryrket och specialläraryrket samt av den kompletterande pedagogiska utbildningen. I budgetpropositionen för år 2017 gavs lärosätena nya uppdrag, och för Karlstads universitet handlar det om en utbyggnad av ämnesläraryrket med 20 platser.

Karlstads universitets möjligheter att expandera läraryrket begränsas dels av antalet behöriga sökande, dels av förutsättningarna att verkställa utbyggnaden med hög kvalitet. En avgörande faktor är lärarkompetensen, alltså de befintliga lärarresurserna vid lärosätet. Andra faktorer, såsom möjligheterna till placering under verksamhetsförlagd utbildning, är också begränsande.

DIMENSIONERING AV INRIKTNINGAR INOM LÄRARUTBILDNINGEN

Dimensioneringen av läraryrket vid Karlstads universitet tar sin utgångspunkt i regeringsuppdragen, förväntat studentintresse, arbetsmarknadens behov och möjligheterna att genomföra utbildningen med bibehållen kvalitet. Totalt sett väntas antalet nybörjarplatser vid Karlstads universitets olika lärarprogram stabilisera sig på nuvarande nivå, vilket leder till en viss volymökning i antalet helårsstudenter de närmaste åren.

Förskolläraryrket genomfördes under läsåret 2016/2017 en tillfällig neddragning av antalet nybörjarplatser, samtidigt som lärarresurserna förstärktes. Från och med höstterminen 2017 är dock planeringstalet för utbildningen åter 110 nybörjarstudenter per termin. Antalet sökande har de senaste åren varit stabilt till höstterminens campusutbildning, medan intresset till vårterminens lärarcentriförlagda distansutbildning har minskat jämfört med tidigare år.

För grundläraryrket minskade såväl antalet förstahandssökande som antalet registrerade stu-

denter under år 2017. Nedgången gäller främst den lärarcentriförlagda utbildningen. Antalet förstahandssökande är närmare dubbelt så stort som antalet registrerade, och huvuddelen av behöriga sökande erbjöds plats.

Karlstads universitet erbjuder ämnesläraryrket med inriktning mot gymnasieskolan, med undervisning antingen på campus eller via nätbaserad distans. Antalet sökande har tidigare år ökat kontinuerligt till båda undervisningsformerna. Till campusutbildningen bröts uppgången år 2017, medan antalet sökande till distansutbildningen fortsatte att stiga. Då merparten av antalet behöriga sökande också antas till utbildningen, påverkar förändringarna i sök-bilden antalet registrerade nybörjarstudenter.

Karlstads universitet har, liksom flera andra lärosäten, många studieavbrott bland studenter på ämnesläraryrket. Ett särskilt utvecklingsarbete har påbörjats i syfte att minska avhoppet och öka genomströmningen. Samtidigt utvecklas en ämnesläraryrket med inriktning mot grundskolans årskurs 7-9 med två ämnen som ett kortare alternativ till inriktningen mot gymnasieskolan.

De korta läraryrket för studenter med ämneskompetens, kompletterande pedagogisk utbildning och yrkesläraryrket, har under år 2017 ökat antalet registrerade nybörjarstudenter med 14 respektive 29 procent jämfört med år 2016. Utbildningarna ges på distans och då både i form av hel- och halvfartstudier. Intresset för dessa utbildningsprogram är högt, men många av de sökande saknar behörighet. Inom den kompletterande pedagogiska utbildningen prioriteras sökande med kompetens inom matematik, naturvetenskap och teknik.

VÄGLEDNING AV LÄRARSTUDENTER

Universitetet har under år 2017 utvecklat en särskild marknadsföringsstrategi specifikt för läraryrket. Denna kommer att implementeras fullt ut till hösten år 2018. Syftet är att öka antalet sökande, sprida information om vad läraryrket innebär samt att minska antalet avhopp från utbildningarna.

I strategin prioriteras åtgärder för att öka rekryteringen till grundläraryrket med inriktning

årskurs 4-6 samt ämneslärarprogrammet med inriktning naturvetenskap, teknik och matematik. Ett nytt kampanjmaterial som särskilt visar på interaktionen mellan student, elev och lärare har tagits fram.

Den huvudsakliga informationen till presumtiva studenter sker digitalt via lärosätets webbsida och sociala medier. Därtill görs särskilda informationsinsatser i samband med att elever från regionens gymnasieskolor bjuds in till universitetet för att ta del av utbildningsutbudet.

Universitetets studie- och karriärvägledare ger information och vägledning om lärarutbildning till både presumtiva och befintliga studenter via telefon eller personliga möten. Det finns en särskild webbtjänst för bokning av individuell vägledning via telefon.

ERFARENHETER FRÅN "TEACH FOR SWEDEN"

Sedan år 2015 genomför Karlstads universitet och Högskolan i Halmstad i samarbete med organisationen Teach for Sweden en särskild kompletterande pedagogisk utbildning om 90 högskolepoäng. Utbildningen, som benämns "Verksamhetsintegrerat ämneslärarprogram, inriktning 7-9", är främst riktad till de som har ämneskunskaper inom matematik, naturorienterade ämnen och teknik.

Under kalenderåret 2017 har verksamheten vid Karlstads universitet uppgått till motsvarande 27,3 helårsstudenter. Av helårsstudenterna är 11,3 hänförliga till kvinnor och 16,0 hänförliga till män.

Under år 2017 har Luleå tekniska universitet tillkommit som samarbetspartner till Teach for Sweden. Samtidigt utökades också möjligheterna för sökande till att även omfatta de med behörighet i ämnena svenska och engelska. Gruppen med behöriga sökande var dock liten och denna studentgrupp koncentrerades till Luleå tekniska universitet.

I samband med antagningen inför höstterminen 2017 blev det tydligt att det behövs ytterligare samarbete mellan de tre deltagande lärosätena för att komma fram till likalydande krav på ämnesinnehåll för behörighet till utbildningen. Skillnaderna mellan lärosätenas bedömningar upplevs vara störst när det gäller ämnet biologi, men även när det gäller övriga ämnen finns skäl till en fördjupad dialog mellan ansvariga på respektive antagningsenhet.

Hösten 2017 genomfördes en utvecklingskonferens där frågor kring samarbetet mellan lärosätena behandlades. Innehåll och progression i de ämnesdidaktiska kurserna samt den verksamhetsförlagda utbildningen diskuterades. Utifrån dessa samtal kommer revideringar av utbildnings- och kursplaner att genomföras under år 2018.

Under år 2017 har det blivit påtagligt att den höga omsättningen på skollärare, och den omfattande lärarbristen i storstadsregionerna, påverkar förutsättningarna för att genomföra denna typ av utbildning. Universitetet skriver överenskommer

med skollärare på de skolor där studenterna gör sin verksamhetsförlagda utbildning. I dessa regleras hur den verksamhetsförlagda utbildningen ska genomföras och hur ansvarsfördelningen ser ut mellan lärosätena och skolan. När skollärare eller lokala lärarutbildare byts ut under studentens tid på skolan uppstår extraarbete för lärosätet. Detta eftersom det krävs ytterligare dialoger för att lärosätet ska kunna försäkra sig om att den verksamhetsförlagda utbildningen genomförs i enlighet med gällande riktlinjer i relation till bedömningen av studenterna.

KOMPLETTERANDE PEDAGOGISK

UTBILDNING FÖR FORSKARE

Karlstads universitet är ett av fyra lärosäten som fått regeringens uppdrag att anordna särskild kompletterande pedagogisk utbildning för personer med forskarexamen. Syftet med satsningen är att öka antalet lektorer och stärka den vetenskapliga grunden i skolväsendet. Utbildningen ska i första hand ges för sökande med ämneskunskaper i något av ämnena matematik, biologi, kemi, fysik eller teknik.

En första grupp studenter påbörjade den kompletterande pedagogiska utbildningen för forskare vårtermen 2017. Av 149 behöriga sökande antogs 28 personer och vid programstarten i januari 2017 kunde 24 studenter, 7 kvinnor och 17 män, registreras.

Programstarten föregicks av en översyn av befintliga kurser inom kompletterande pedagogisk utbildning med anledning av att studentgruppen bestod av personer med utbildning på forskarnivå. Ambitionen var att redan i den första kursen adressera frågan om det betydelsefulla perspektivbyte som studenterna behöver göra under utbildningen; från forskare till blivande lärare. Dessutom ska denna grupp med studenter redan under utbildningen börja att reflektera över vad uppdraget som lektor inom skolväsendet innebär. Översynen av kurserna var största anledningen till att Karlstads universitet, tillsammans med övriga lärosäten som fick uppdraget, bestämde sig för att anta första gruppen studenter våren 2017.

Kalenderåret 2017 har verksamheten vid Karlstads universitet omfattat 30,2 helårsstudenter. Av helårsstudenterna är 7,9 hänförliga till kvinnor och 22,4 hänförliga till män.

Utifrån antalet sökande med behörighet i de identifierade bristämnena, hade ett större antal studenter kunnat antas till kompletterande pedagogisk utbildning för forskare.

Antalet utbildningsplatser begränsas av de resurser för utbildningsbidrag som regeringen avsatt. Eftersom situationen är liknande på övriga lärosäten inom projektet, hade en större flexibilitet i regeringens resurstilldelning sannolikt medfört att det uppsatta målet om totalt 250 examinerade personer kunnat nås tidigare än år 2021.

INTERNATIONELLA STUDENTUTBYTEN

Internationella studentutbyten inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå kan organiseras på flera olika sätt. Vid Karlstads universitet sker den övervägande majoriteten inom ramen för utbytesprogram eller utbytesavtal. Därtill finns också ett mindre antal studenter som själva anordnar en vistelse vid ett utländskt lärosäte.

STUDENTUTBYTE VIA PROGRAM OCH AVTAL

För att möjliggöra internationella studentutbyten medverkar Karlstads universitet i ett antal nätverk och studentutbytesprogram. Universitetet har också bilaterala avtal med partneruniversitet världen över för att möjliggöra utbyten med lärosäten utanför Europa.

Karlstads universitet har under verksamhetsåret 2017 registrerat 264 inresande utbytesstudenter via program eller avtal, vilket är 46 studenter färre än föregående verksamhetsår. Av inresande utbytesstudenter var 164 kvinnor och 100 män vilket är i linje med könsfördelningen bland studenterna vid universitetet som helhet.

Under verksamhetsåret 2017 reste 100 av Karlstads universitets studenter till ett utländskt lärosäte

via ett program eller avtal, vilket är 3 studenter fler jämfört med verksamhetsåret 2016. Av de utresande studenterna var 62 kvinnor och 38 män.

Erasmus är det utbytesprogram som flest av de inresande utbytesstudenterna använder. De flesta utbytesstudenterna inom Erasmus-programmet kom, liksom tidigare, från Tyskland och Frankrike.

STUDIEAVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET

Under kalenderåret 2017 har totalt 50 avgiftsfinansierade studenter, 12 kvinnor och 38 män, varit registrerade vid Karlstads universitet. Deras samlade aktivitet motsvarade 21,1 helårsstudenter, vilket är en ökning motsvarande 8,6 helårsstudenter jämfört med kalenderåret 2016.

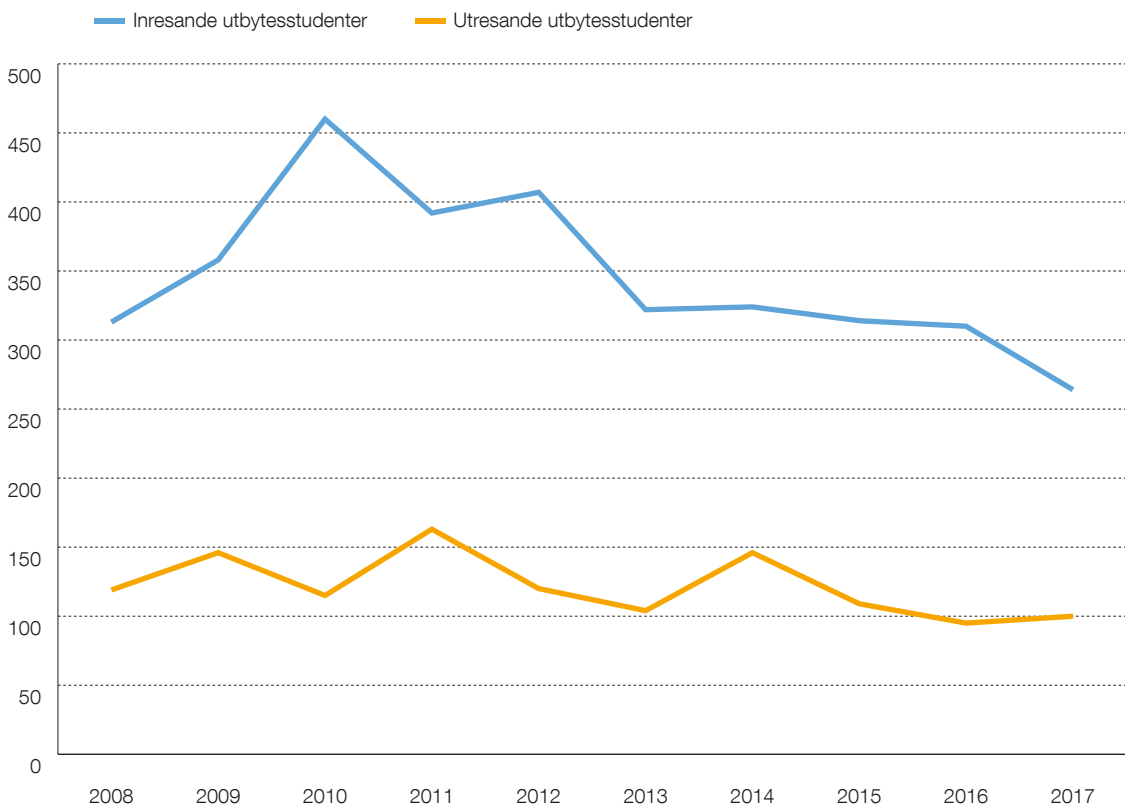

Diagram 6: Antal in- och utresande utbytesstudenter, 2008-2017. (Källa: Ladok)

Alltsedan anmälnings- och studieavgifterna infördes för så kallade tredjelandsstudenter (studenter med medborgarskap utanför EU, EES eller Schweiz) har Karlstads universitet tagit emot få sådana studenter. Antalet avgiftsskyldiga studenter som påbörjade programstudier höstterminen 2017 var 28. Av dessa var 2 studenter finansierade via stipendiet KAU Global Scholarship och 1 student finansierad via stipendie från Svenska Institutet. De avgiftsskyldiga studenterna är i huvudsak registrerade på engelskspråkiga magister- eller masterprogram.

Karlstads universitet har under år 2017 inte använt sig av möjligheten till separat antagning av studieavgiftsskyldiga internationella studenter.

DEN STUDIEAVGIFTSFINANSIERADE VERKSAMHETENS PÅVERKAN PÅ ÖVRIG VERKSAMHET

När studieavgiftsreformen infördes höstterminen 2011 minskade antalet tredjelandsstudenter vid Karlstads universitet. Detta har inneburit färre möjligheter till internationella kontakter och erfarenheter för lärosätets övriga studenter.

Ett minskat antal utländska studenter påverkar även utbildningsutbudets inriktning och dimensionering. Detta berör i första hand universitetets utbud av engelskspråkiga magister- och masterprogram, där utländska studenter tidigare varit en viktig målgrupp.

Karlstads universitet har valt att inte göra särskilda satsningar på internationell rekrytering av studieavgiftsbetalande studenter. Arbetssätt som rör antagning, fakturahantering och registrering för studentgruppen har universitetet sedan tidigare redan anpassat sig till.

TREDJELANDSSTUDENTER INOM UTBYTESAVTAL

Inresande studenter som deltar i utbildning inom ramen för utbytesprogram eller utbytesavtal är enligt regelverket inte studieavgiftsskyldiga.

Karlstads universitet har under verksamhetsåret 2017 haft 46 inresande utbytesstudenter via bilaterala avtal med lärosäten utanför EU och EES. Detta är 11 studenter färre än under år 2016.

SAMARBETE MED MIGRATIONSVERKET

Enligt förordningen om anmälningsavgift och studieavgift vid universitet och högskolor ska beslutet om avgiftsstatus baseras på medborgarskap alternativt uppehållstillstånd.

I de fall då Karlstads universitet haft direktkontakter med Migrationsverket rörande internationella studenter har samarbetet fungerat tillfredsställande. Ett fåtal studenter som antagits till Karlstads universitet har inte kunnat ta sin plats i anspråk då de inte hunnit få sitt beslut om uppehållstillstånd innan det varit för sent att påbörja studierna. Universitetet har under året också deltagit i möten med Migrationsverket där samarbetet diskuterats.

ANDRA INTERNATIONELLA AKTIVITETER

Under år 2017 har universitetet genomfört ett antal aktiviteter i syfte att synliggöra och uppfylla målen för internationalisering.

Universitetets samarbeten inom programmet Erasmus+ International Credit Mobility har fördjupats. Utöver avtal med lärosäten i Australien och Thailand har programmet under året också utökats till att inkludera stipendiefinansierad samverkan med lärosäten i Colombia och Mexiko.

År 2017 fyllde Erasmusprogrammet 30 år. Karlstads universitet har uppmärksammat jubileet vid flera tillfällen, bland annat vid International Week, inspirationsseminarier för personalutbyten, europadagen den nionde maj och introduktion för internationella studenter.

Årets två International Exchange Days, med huvudsyfte att öka intresset för utbytesstudier, lockade 700 besökare. Därtill kom 225 studenter till universitetets informationsmöten om utlandsstudier. Andra insatser som gjorts under året för att öka intresset för utbytesstudier inkluderar information till alla nya studenter under välkomstmässan samt en satsning på särskilda utbytesambassadörer.

Karlstads universitet är medlem i det nätverket Sanord (Southern African – Nordic Centre). Nätverket består av ett 50-tal lärosäten, ungefär hälften nordiska och hälften afrikanska, och arbetar för att underlätta internationella samarbeten och utbyten inom utbildning och forskning. Med stöd av STINT (Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning) har projektet "The South Africa-Sweden University Forum" startats under år 2017. Projektet har en total budget på ungefär 18 miljoner kronor.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UTBILDNING

Verksamhetsutfallet år 2017 för området utbildning på grundnivå och avancerad nivå, exklusive uppdragsutbildning, uppgick till 6,5 (-7,1) miljoner kronor. Överskottet beror i huvudsak på att planerade rekryteringar blivit fördröjda. Siffror inom parentes i detta avsnitt avser motsvarande utfall år 2016.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ

Karlstads universitets intäkter från utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick år 2017 till totalt 683,0 (659,2) miljoner kronor. Jämfört med år 2016 är detta en ökning med 23,8 miljoner kronor som i huvudsak beror på högre anslagsintäkter.

Ökningen av anslagsintäkterna består av ersättning med 10,9 miljoner kronor för utökat utbildningsuppdrag samt kompensation för pris- och löneom-

räkning med 9,3 miljoner kronor. Den redovisade anslagsintäkten påverkas också av poster i transfereringsavsnittet.

Övrig finansiering utgörs av avgifter, bidrag och finansiella intäkter om sammanlagt 50,5 (46,6) miljoner kronor. Ökningen av avgiftsintäkterna hör samman med ökade intäkter för studieavgiftsskyldiga studenter samt konferensintäkter. Bidragsökningen beror främst på ett större projekt gällande webbaserad utbildning finansierat av Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling (KK-stiftelsen). De finansiella

Tabell 8: Resultaträkning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå 2013-2017, TKR. (Källa: Raindance)

	2013	2014	2015	2016	2017
Intäkter					
Anslag	564 157	580 247	600 213	612 642	632 505
Avgifter	17 816	17 108	16 445	18 595	20 868
Bidrag	24 666	30 355	30 230	27 376	29 008
Finansiella intäkter	1 714	850	1 229	629	619
SUMMA INTÄKTER	608 353	628 560	648 117	659 242	683 000
Kostnader					
Personal	408 465	421 217	438 257	458 715	472 727
Lokaler	92 743	92 574	88 676	88 459	85 735
Övrig drift	91 964	92 904	93 809	98 930	96 533
Finansiella kostnader	988	610	702	925	775
Avskrivningar	20 262	19 899	19 171	19 319	20 759
SUMMA KOSTNADER	614 421	627 204	640 615	666 348	676 529
VERKSAMHETSUTFALL	-6 068	1 356	7 502	-7 106	6 471
Transfereringar					
Erhållna medel	5 594	5 456	5 948	5 775	13 206
Lämnade bidrag	-5 594	-5 456	-5 948	-5 775	-13 206
KAPITALFÖRÄNDRING	-6 068	1 356	7 502	-7 106	6 471

Not. Fördelning av kostnadsposter har korrigerats i ÅR2016 avseende år 2015, påverkar inte verksamhetsutfallet.

intäkterna utgörs till största delen av ränteintäkter från Riksgäldskontoret som är oförändrade jämfört med år 2016.

Universitetets sammanlagda kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå var 676,5 (666,3) miljoner kronor. Ökningen på 10,2 miljoner kronor är hänförlig till personalkostnader samt avskrivningskostnader. Lokalkostnader har minskat med 2,7 miljoner kronor, främst till följd av lägre lokalhyror. Driftkostnaderna har minskat med 2,4 miljoner kronor och de finansiella kostnaderna har minskat med 0,2 miljoner kronor.

Ökningen av personalkostnaderna inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå beror till största delen på den årliga lönerrevisionen.

Minskningen av övrig drift fördelas på en mängd olika kostnadskonton, där återbetalning med 1 miljon kronor av för högt debiterad el år 2016 utgör den största enskilda posten. Minskning har också skett på resor och logi.

Ökningen av avskrivningskostnaden beror dels på kostnader för inredning och ombyggnationer för att möjliggöra ett aktivitetsbaserat kontor för IT-avdelningen och dels på kostnader för utveckling av lärosätets webbplats.

SAMFINANSIERING AV UTBILDNINGSVERSAMHET

Karlstads universitet har under år 2017 använt 1,7 (1,8) miljoner kronor av anslagsmedel för samfinansiering av bidragsfinansierad utbildningsverksamhet. Behovet av samfinansiering varierar beroende på typ av projekt och vilka finansiärerna är.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UPPDRAGSUTBILDNING

Uppdragsutbildning, som särredovisas på egen verksamhetsgren, uppvisar ett verksamhetsutfall på 0,0 (-0,2) miljoner kronor. Intäkterna uppgår till 50,8 (51,2) miljoner kronor. Den största enskilda uppdragsgivaren var Statens skolverk med projekt som "Rektorsprogrammet" och "Samverkan för bästa skola".

Personalkostnaderna, som är den största kostnadsposten, uppgår till 34,7 (35,7) miljoner kronor.

Resultat från helägda företag, Karlstads universitet Holding AB där Karlstads universitets uppdrags AB (KUAB) ingår, uppgår till 1,1 (3,7) miljoner kronor. Resultatet härrör från KUAB, vars uppgift är att förmedla uppdragsutbildningar åt universitetet. Under året har bolaget förmedlat uppdragsutbildningar till ett totalt värde av 52,1 miljoner kronor. Från och med år 2017 tillämpar bolaget successiv vinstavräkning vid redovisning av pågående uppdragsutbildningar i bolaget.

Tabell 9: Resultaträkning för uppdragsverksamhet på grundnivå och avancerad nivå 2013-2017, TKR. (Källa: Raindance)

	2013	2014	2015	2016	2017
Intäkter					
Anslag	0	0	0	0	0
Avgifter	40 039	39 454	47 925	51 166	50 831
Bidrag	158	0	0	0	0
Finansiella intäkter	0	0	0	0	0
SUMMA INTÄKTER	40 197	39 454	47 925	51 166	50 831
Kostnader					
Personal	29 156	28 563	32 799	35 733	34 714
Lokaler	2 456	2 364	2 580	2 665	2 660
Övrig drift	8 172	8 288	12 161	12 696	13 166
Finansiella kostnader	0	-9	5	0	0
Avskrivningar	332	380	326	253	246
SUMMA KOSTNADER	40 115	39 586	47 871	51 347	50 786
VERKSAMHETSUTFALL	81	-132	54	-181	45
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	-1 440	3 185	210	3 692	1 068
KAPITALFÖRÄNDRING	-1 359	3 053	264	3 511	1 113

Not. Fördelning av kostnadsposter har korrigerats i ÅR2016 avseende år 2015, påverkar inte verksamhetsutfallet.

INTÄKTER AV ALLA UPPDRAG INOM UTBILDNING

De totala intäkterna för uppdrag inom utbildningsområdet uppgår år 2017 till 54,2 (53,8) miljoner kronor. Förutom ordinarie uppdragsutbildningar inkluderas här även ersättningar för exempelvis kortare föredrag, studiedagar samt konsultuppdrag. Ökningen är marginell jämfört med år 2016 och kan hänföras till ersättning från Karlstads universitets uppdrags AB avseende personalkostnader.

KOSTNAD PER HELÅRSSTUDENT OCH HELÅRSPRESTATION

För år 2017 kan Karlstads universitet redovisa en genomsnittlig kostnad på 78 (77) tusen kronor per helårsstudent. Fördelar man kostnaderna på antalet helårsprestationer blir den genomsnittliga kostnaden 93 (92) tusen kronor.

Den faktiska kostnaden per student varierar mellan olika fakulteter och ämnen. Det gör även ersättningsbeloppen, som skiljer sig åt för de olika utbildningsområdena. Anslagsintäkten för en fullpresterande helårsstudent vid Karlstads universitet ligger mellan 52 och 213 tusen kronor.

Kostnaden per helårsstudent har ökat vid båda fakulteterna. Antalet helårsprestationer i förhållande till helårsstudenter har ökat något, vilket förklarar den oförändrade kostnaden per helårsprestation för fakulteten.

Tabell 10: Samfinansiering utbildning på grundnivå och avancerad nivå 2013-2017. (Källa: Raindance)

	2013	2014	2015	2016	2017
Samfinansiering (TKR)	3 231	2 945	927	1 762	1 730
Andel av total finansiering (bidrag + samfinansiering)	12%	9%	3%	6%	6%

Tabell 11: Kostnad per helårsstudent och helårsprestation 2013-2017, TKR. (Källor: Raindance, Ladok)

	2013	2014	2015	2016	2017
Kostnad per helårsstudent					
Karlstads universitet	74	75	75	77	78
Fak. för humaniora och samhällsvetenskap	66	65	65	69	70
Fak. för hälsa, natur- och teknikvetenskap	88	97	95	94	95
Kostnad per helårsprestation					
Karlstads universitet	88	91	89	92	93
Fak. för humaniora och samhällsvetenskap	80	80	79	83	84
Fak. för hälsa, natur- och teknikvetenskap	102	113	110	111	111

FORSKNING OCH FORSKARUTBILDNING

UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Under år 2017 antogs 36 personer till utbildning på forskarnivå vid Karlstads universitet. Sedan universitetsstarten år 1999 har därmed totalt 851 personer antagits till utbildning på forskarnivå med inriktning mot doktors- eller licentiatexamen.

ANTAGNING TILL UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Under verksamhetsåret 2017 antogs 36 personer till utbildning på forskarnivå vid Karlstads universitet. Detta är en person färre jämfört med verksamhetsåret 2016. Antalet nyantagna med inriktning mot en licentiatexamen var 16, medan 20 personer antogs med inriktning mot en doktorsexamen (inklusive antagning till senare del efter avlagd licentiatexamen). Av de 36 antagna forskarstudenterna var 23 kvinnor och 13 män.

ANTAL FORSKARSTUDERANDE

Vid slutet av år 2017 fanns total 284 personer registrerade som forskarstuderande vid Karlstads universitet. Jämfört med år 2016 är detta en minskning med 9 personer. Av de 284 forskarstuderande var 151 kvinnor och 133 män.

De ämnen med flest registrerade forskarstuderande under år 2017 var pedagogisk arbete (55 forskarstuderande), företagsekonomi (33 forskarstuderande) samt datavetenskap och psykologi (21 forskarstuderande vardera).

Av de forskarstuderande var det 252 som under år 2017 aktivt bedrev forskarstudier, om man i likhet med Universitetskanslersämbetet med aktiv avser dem som har rapporterats studera minst 1 procent av heltid. Jämfört med år 2016 har antalet aktiva

forskarstuderande minskat med 9 personer. Bland de aktiva forskarstuderande vid universitetet var 136 kvinnor och 116 män.

FORSKARUTBILDNINGENS OMFATTNING OCH FINANSIERING

När de forskarstuderandes inrapporterade aktivitet räknas om till heltider, uppgick den samlade verksamheten under år 2017 till 132 helårspersoner. I jämförelse med år 2016 är detta en minskning motsvarande 6 helårspersoner.

Av de aktiva forskarstuderande hade majoriteten en anställning som doktorand eller lärare vid Karlstads universitet. Sammantaget uppgick deras arbetsinsatser till motsvarande tre fjärdedelar av all rapporterad aktivitet inom utbildning på forskarnivå. Övriga forskarstuderande hade sin anställning vid andra lärosäten, vid företag eller hade annan form av anställning.

Utbildning på forskarnivå kan finansieras på flera sätt. Under år 2017 var 44 procent av aktiviteten inom forskarutbildningen finansierad av anslagsmedel, medan 56 procent finansierades av externa medel. I jämförelse med år 2016 har andelen av forskarutbildningen som finansieras av anslag ökat med två procentenheter.

Tabell 12: Forskarutbildning 2017 fördelad på anställnings- och finansieringsformer, antal helårspersoner. (Källa: Ladok)

ANSTÄLLNINGSFORM	FINANSIERING 2017			TOTALT 2016
	ANSLAGSMEDEL	EXTERNA MEDEL	TOTALT	
Doktorand KAU	50,93	33,03	83,96	92,17
Lärare KAU	7,64	7,03	14,66	10,46
Doktorand UoH		5,38	5,38	4,55
Annan anställning UoH		1,29	1,29	0,91
Företagsdoktorand		9,79	9,79	10,49
Annan anställning		12,20	12,20	14,36
Stipendium		0,76	0,76	1,81
Övrigt		4,17	4,17	3,74
TOTALT	58,57	73,63	132,21	138,49
Förändring mot 2016	0,90	-7,18	-6,28	
Andel anslagsmedel			44%	42%

UTFÄRDADE FORSKAREXAMINA

Under kalenderåret 2017 utfärdades 48 examina på forskarnivå vid Karlstads universitet. Detta är en ökning med 11 examina jämfört med år 2016. Av de utfärdade examensbevisen avsåg 31 en doktorsexamen och 17 en licentiatexamen. Av de 48 forskarexamina hör 23 till humanistisk-samhällsvetenskapligt vetenskapsområde, 15 till tekniskt vetenskapsområde, 7 till naturvetenskapligt vetenskapsområde och 3 till medicinskt vetenskapsområde.

De utfärdade forskarexamina var fördelade på 23 olika ämnen. De vanligaste ämnena för doktorsexamen var pedagogiskt arbete och psykologi (4 respektive 3 examina), medan 20 andra forskarutbildningsämnen kan redovisa en eller två doktorsexamina.

För licentiatexamina kan ämnena datavetenskap och pedagogiskt arbete redovisa 6 respektive 5 examina, medan fem andra ämnen har en eller två examina.

Könsfördelningen bland de forskarexaminerade är jämn. Av de 48 examina som utfärdades under år 2017 stod kvinnor för 23 och män för 25.

Sedan universitetsstarten år 1999 har totalt 631 forskarexamina utfärdats vid Karlstads universitet. Av dessa är 429 doktorsexamina och 202 licentiatexamina. Av de utfärdade doktorsexamina har 105 föregåtts av en licentiatexamen från Karlstads universitet, och totalt har 522 personer genomgått forskarutbildning vid lärosätet.

Sett över tid är könsfördelningen vid examination på forskarnivå i det närmaste helt jämn. Av de 631 examina har 310 tagits ut av kvinnor och 321 tagits ut av män.

Tabell 13: Antal avlagda forskarexamina per vetenskapsområde 2015-2017. (Källa: Ladok)

	2015			2016			2017		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Doktorsexamina									
Humanistisk-samhällsvetenskapligt	8	7	15	6	7	13	10	6	16
Naturvetenskapligt	1	2	3	3	5	8	3	3	6
Tekniskt	2	3	5	0	2	2	1	5	6
Medicinskt	4	3	7	2	0	2	3	0	3
Delsumma doktorsexamina	15	15	30	11	14	25	17	14	31
Licentiatexamina									
Humanistisk-samhällsvetenskapligt	5	1	6	4	3	7	4	3	7
Naturvetenskapligt	4	4	8	2	2	4	0	1	1
Tekniskt	1	2	3	0	1	1	2	7	9
Medicinskt	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Delsumma licentiatexamina	10	7	17	6	6	12	6	11	17
TOTALT	25	22	47	17	20	37	23	25	48

VETENSKAPLIGA PUBLIKATIONER

Ett sätt att kvantifiera lärosätets forskningsverksamhet är att mäta antalet publikationer. Den årliga redovisningen av Karlstads universitets publikationer syftar till att kartlägga publiceringsaktiviteten och dess utveckling över tid.

DATAINSAMLING

För Karlstads universitet finns tre databaser som kan vara av intresse för att bilda sig en uppfattning om publikationsvolymernas omfattning och fördelning.

Diva (Digitala vetenskapliga arkivet) är universitetets egen publiceringsdatabas där forskare, lärare och studenter registrerar sina forskningspublikationer och uppsatser. Diva är heltäckande med hänsyn till universitetets forskningsämnen, men andelen inrapporterade publikationer varierar över tid. Registreringarna i databasen tenderar även att ske med viss eftersläpning. Av denna orsak har Karlstads universitet valt att inte redovisa publikationsvolymen för det senaste året, utan med ett års fördröjning.

Scopus indexerar fler än 16 000 vetenskapliga tidskrifter inom olika områden. Fördelen med Scopus är en mer uppdaterad inrapportering än i Diva, vilket gör informationen mer pålitlig. Detta möjliggör en inblick i hur publiceringstrenden gestaltar sig över tid. Nackdelen är att Scopus inte täcker alla forskningspublikationer från Karlstads universitet.

Den tredje databasen som används är Web of Science. Denna databas har de senaste åren utökat

antalet indexerade tidskrifter. Från att tidigare främst indexerat tidskrifter inom naturvetenskap och teknik, täcker databasen nu även tidskrifter inom humaniora och samhällsvetenskap. Liksom i Scopus innefattar Web of Science dock inte samtliga av Karlstads universitets publikationer.

VETENSKAPLIGA PUBLIKATIONER I DIVA

I Diva finns för år 2016 sammanlagt 663 vetenskapliga publikationer registrerade med affiliering till Karlstads universitet. Detta antal inkluderar vetenskapliga publikationer i traditionell bemärkelse samt vissa populärvetenskapliga verk. Mellan åren 2015 och 2016 har antalet vetenskapliga publikationer ökat med 62. Det är främst antalet artiklar som vuxit, medan övriga publikationstyper ligger relativt lika.

Merparten av de vetenskapliga publikationerna, 526 av de 663, är författade på engelska. Av de övriga posterna är 129 författade på svenska, medan resterande är skrivna på franska, italienska, spanska, norska och tyska.

Varje publikation i Diva är klassificerad enligt Universitetskanslersämbetets "Standard för svensk

Tabell 14: Vetenskapliga publikationer i Diva per publikations- och innehållstyp 2016. (Källa: Diva)

PUBLIKATIONSTYP	REFeree-GRANSKAT	ÖVRIGT VETENSKAPLIGT	ÖVRIGA (POPULÄRVET., DEBATT, MM)	SUMMA
Artikel i tidskrift	347	18	9	374
Artikel, forskningsöversikt	6			6
Artikel, recension	1	13	2	16
Bok	4	10	3	17
Doktorsavhandling, monografi		9		9
Doktorsavhandling, sammanläggning		17		17
Kapitel i bok, del av antologi	32	39	5	76
Konferensbidrag	90	5		95
Licentiatavhandling, monografi		6		6
Licentiatavhandling, sammanläggning		9		9
Rapport	3	23	2	28
Proceedings, redaktörskap	3			3
Samlingsverk, redaktörskap	4	3		7
TOTALT	490	152	21	663

indelning av forskningsämnen”. Standarden innehåller tre ämnesnivåer, där den översta nivån utgörs av forskningsämnesområde, den mellersta nivån av forskningsämnesgrupp och den lägsta nivån av forskningsämnet.

Enligt anvisningarna kan kategorisering ske till ett eller flera ämnen per publikation. Merparten av publikationerna i Diva är entydigt klassificerade till ett forskningsämnesområde, men det finns även ett antal tvärvetenskapliga publikationer som tillhör två eller flera forskningsämnesområden.

De flesta publikationer återfinns inom samhällsvetenskap och i 282 publikationer har området angetts som första val. Därutöver finns 137 publikationer som kategoriserats som naturvetenskapliga, 94 publikationer inom teknik och teknologier, 84 publikationer inom medicin och hälsovetenskap, 65 publikationer som humaniora och 1 publikation inom lantbruksvetenskap och veterinärmedicin.

ÖVRIGA PUBLIKATIONER I DIVA

Utöver traditionellt vetenskapliga publikationer innehåller Diva även andra publikationstyper. Det handlar exempelvis om olika former av artiklar och konferensbidrag som är vetenskapliga, men som vanligen inte ingår i bibliometriska analyser.

Utöver de 663 publikationer som redovisas som traditionellt vetenskapliga, fanns 150 andra publikationstyper registrerade för år 2016. Antalet poster i dessa kategorier har nästan halverats om man

jämför med år 2015, vilket främst beror på att antalet konferensbidrag av typen abstracts, posters och presentation har sjunkit. Det är oklart om detta beror på en faktisk minskning av antal publikationer eller om posterna inte registrerats av forskarna.

KOSTNAD FÖR VETENSKAPLIGA PUBLIKATIONER

För år 2016 kan Karlstads universitet redovisa en genomsnittlig kostnad per vetenskaplig publikation på 984 tusen kronor. Detta är en kostnadsminskning med 115 tusen kronor jämfört med år 2015.

Kostnaden per vetenskaplig publikation beräknas utifrån refereegranskade vetenskapliga publikationer, det vill säga artiklar i referentbedömda tidskrifter och vetenskapliga översiktsartiklar.

Antalet refereegranskade vetenskapliga publikationer ökade med närmare 16 procent mellan åren 2015 och 2016, vilket förklarar att den redovisade genomsnittskostnaden per publikation har blivit lägre. Publikationen och arbetskostnaden för densamma kan dock inträffa under olika kalenderår, varför man inte kan dra slutsatser av förändringar under ett enskilt år.

PUBLIKATIONER I SCOPUS OCH WEB OF SCIENCE

För att få en närmare indikation om publikationsmönstret använder Karlstads universitet databaserna Scopus och Web of Science.

I underlaget för Scopus-analysen ingår tidskriftsartiklar som har Karlstads universitet som

Tabell 15: Övriga publikationer i Diva - utöver traditionellt vetenskapliga 2016. (Källa: Diva)

PUBLIKATIONSTYP	REFeree-GRANSKAT	ÖVRIGT VETENSKAPLIGT	ÖVRIGA (POPULÄRVET., DEBATT, MM)	SUMMA
Artikel i tidskrift				
Editorial Material	2	8	3	13
Letter	2			2
Meeting Abstract	2	8		10
News Item			2	2
Konferensbidrag				
Abstracts	57	22	1	80
Poster	11	3		14
Presentation	20	8	1	29
TOTALT	94	49	7	150

Tabell 16: Kostnad per publikation 2014-2016. (Källor: Raindance och Diva)

	2014	2015	2016
Antal refereegranskade publikationer	214	310	359
Kostnad per publikation, TKR	1 552	1 099	984

affiliering. Mönstret följer publiceringsutvecklingen i Diva. Under perioden 2012 till 2016 ökade antalet artiklar knutna till Karlstads universitet stadigt om man bortser från en liten minskning år 2015.

Även antalet artiklar i tidskrifter indexerade i Web of Science har fortsatt att öka. Detta är i linje med universitetets strategi att öka publiceringar i välrenommerade internationella tidskrifter som indexeras i Web of Science. Förändringen kan till en viss del även bero på att Web of Science har utökat antalet indexerade tidskrifter i databasen.

Ytterligare en nyhet i Web of Science är att man kan separera publikationer som är öppet tillgängliga för läsarna (open access) från publikationer som ligger bakom betalmurar. Även här går trenden uppåt för universitets publikationer och av samtliga 984 publikationer har 153 publicerats som så kallade "gold open access" mellan åren 2012 och 2016. Av dessa har 51 har publicerats under år 2016.

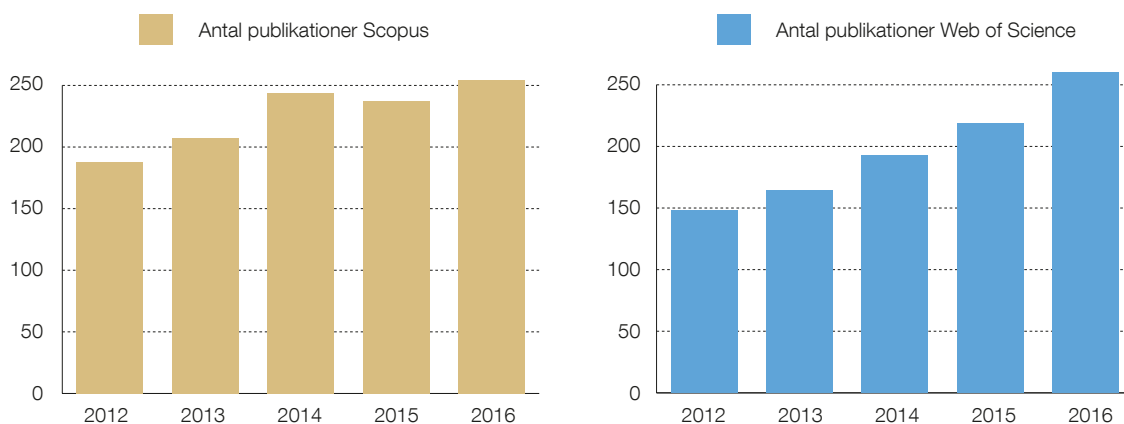

Diagram 7A och 7B: Antal publikationer 2012-2016 i Scopus respektive Web of Science. (Källor: Scopus, Web of Science)

STARKA OCH EXCELLENTA FORSKARGRUPPER

Karlstads universitets satsning på starka och excellenta grupper har till syfte att profilera forskningsverksamheten vid lärosätet. Sammantaget finns för närvarande två excellenta forskargrupper och fem starka forskargrupper vid universitetet. Vid full finansiering är värdet av satsningen 55 miljoner kronor per år.

STRATEGISK FORSKNINGSSATSNING

Satsningen på starka och excellenta forskargrupper vid Karlstads universitet är en del av lärosätets strategiska plan med syftet att profilera forskningsverksamheten.

Efter en intern ansökningsomgång utsågs från och med 1 juli 2014 de två forskargrupperna CTF (Centrum för tjänsteforskning) och Datavetenskap till excellenta, med löfte om att under en femårsperiod kunna erhålla 15 miljoner kronor vardera per år.

Från samma datum fick de tre forskargrupperna CMM (Karaktärisering och modellering av material), Interact och KuFo (Kulturvetenskapliga forskargrupper) status som starka och därmed en finansiering om 5 miljoner kronor per år vardera under fyra år. Under pågående satsning har forskargruppen Interact inte kunnat genomföra sitt program och därmed förlorat status som stark grupp.

Vid en andra utlysning omgång år 2016 blev de tre grupperna Geomedia, NRRV (Naturresurs rinnande vatten) och Rose (Research on Subject-specific Education) utsedda till starka grupper. Dessa grupper finansieras från och med 1 januari 2017 via rektors strategiska resurs och myndighetskapi- tal (5 resp. 10 miljoner kronor per år).

CENTRUM FÖR TJÄNSTEFORSKNING

Den excellenta forskargruppen CTF är ett mångvetenskapligt forskningscentra som bildades år 1986. Forskargruppen har ett 60-tal forskare och forskarstuderande verksamma inom ämnena företagseko- nomi, arbetsvetenskap, datavetenskap, sociologi, religionssociologi och psykologi.

Forskningen på CTF vid Karlstads universitet fokuserar på tjänster och värdeskapande genom tjänster. Forskningen är indelad i tre mångdisciplinä- ra teman: Service Management, Service Innovation respektive Service Experience.

Service Management fokuserar på att studera offentlig och privat tjänsteverksamhet utifrån ett organisations- och personalperspektiv. Inom temat Service Innovation är forskningsinriktningen området

tjänsteinnovation. Service Experience fokuserar på att förstå en verksamhet utifrån "den person som tjänsten är till för".

Forskningsprojekten inom CTF finansieras även med anslag från EU:s ramprogram Horizon 2020, Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling, Vinnova, Anne-Marie och Gustaf Anders Stiftelse för mediaforskning, Vetenskapsrådet, Norska forskningsrådet, Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond, Handelsbankens forskningsstiftelse, Ericsson AB, Energimyndigheten, Försäkringskassan, Trafikverket, Naturvårdsverket, Uppsala universitet MIT, CBI Betonginstitutet AB, Statens väg- och transportforskningsinstitut, Handelsrådet, Forte, Formas, Mistra, Karlstads kommun, Tillväxtverket samt Region Värmland.

DATAVETENSKAP

Den excellenta forskargruppen Datavetenskap samlar ett 50-tal forskare och forskarstuderande inom datakommunikation, distribuerade system, personlig integritet, nätverkssäkerhet och programvaruteknik.

Forskningen vid Datavetenskap har expanderat de senaste åren. Gruppens forskning samlas inom tre profilområden: Disco (Distributed Systems and Communications), Prise- c (Privacy and Security) och SERG (Software Engineering).

Forskningen inom Disco är främst fokuserad på utveckling av mer effektiva kommunikationsprotokoll samt design av trådlösa system. Inom Prise- c ligger fokus på tekniker för att förbättra den personliga integriteten samt på nätverkssäkerhet. Inom profilom- rådet SERG utvecklas metoder och tekniker för att bevara, förbättra och förändra långlivade program- varusystem.

Datavetenskaps verksamhet bedrivs även med stöd av Horizon 2020, Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling, Vinnova, Region Värmland, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och genom direktfinansiering från ett antal företag.

KARAKTÄRISERING OCH MODELLERING AV MATERIAL

Forskargruppen CMM är sammansatt av nästan 30 forskare och forskarstuderande verksam inom ämnena material- och maskinteknik samt fysik. Forskargruppen har särskilt fokus på avancerade konstruktionsmaterial.

CMM:s verksamhet bedrivs även med stöd av Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling, Region Värmland, Europeiska Regionala Utvecklingsfonden and Solar-Era.Net.

GEOMEDIA

Forskargruppen Geomedia består av 30-talet forskare inom ämnena medie- och kommunikationsvetenskap, kulturgeografi, turismvetenskap och filmvetenskap. Geomedias fokus är kommunikationsgeografisk forskning.

Geomedias verksamhet bedrivs även med stöd av Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond, Anne-Marie och Gustaf Anders Stiftelse för mediaforskning, Interreg/EU, Vinnova, Region Värmland, Europeiska Regionala Utvecklingsfonden samt Besöksnäringens forsknings- och utvecklingsfond.

KULTURVETENSKAPLIGA FORSKARGRUPPEN

Den kulturvetenskapliga forskargruppen samlar 20 forskare från ämnena engelska, litteraturvetenskap, interkultur och kulturstudier. Gruppen är en interdisciplinär plattform för kulturvetenskapligt orienterade samtal och forskningssamarbeten, framförallt inom humaniora.

KuFo:s verksamhet bedrivs med stöd av Vetenskapsrådet, Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond, Anne-Marie och Gustaf Anders Stiftelse för mediaforskning samt Magnus Bergvalls stiftelse.

NATURRESURS RINNANDE VATTEN

Forskargruppen NRRV består av cirka 20 forskare. Gruppens forskning är fokuserad på ekologi i rinnande vatten och innefattar både grundforskning och tillämpad forskning.

NRRV:s forskning bedrivs även med stöd av Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling, Formas, Norges Forskningsråd, EU samt olika kraftbolag, exempelvis Fortum och Juniper.

RESEARCH ON SUBJECT-SPECIFIC EDUCATION

Den starka forskargruppen Rose är en tvärvetenskaplig forskargrupp som utgår från olika skolämnen. Rose samlar mer än 20 forskare inom ämnesdidaktisk forskning. Gruppens forskning har fokus på hur innehållet i undervisningen väljs ut och hur olika sätt att undervisa påverkar och formar ämnesinnehållet.

Verksamheten vid Rose bedrivs även med stöd av Vetenskapsrådet och Skolforskningsinstitutet.

FORSKARGRUPPERNAS FINANSIERING

Under år 2017 har Karlstads universitets strategiska satsning på de starka och excellenta forskargrupperna uppgått till 55 miljoner kronor. Detta belopp kan jämföras med lärosätets anslag till forskning och utbildning på forskarnivå, som var 227 miljoner kronor.

År 2017 var den genomsnittliga externfinansieringsgraden för de starka och excellenta grupperna 56 procent. För hela universitetets forskningsverksamhet var motsvarande andel 40 procent.

Tabell 17: Starka och excellenta forskargrupper år 2017, TKR. (Källa: Raindance)

	STRATEGISKT FORSKNINGSSTÖD	EXTERN INTÄKTER	ANDEL EXTERNFINANS.	RESULTAT 2017
Excellenta forskargrupper				
CTF	15 000	21 992	59%	186
Datavetenskap	15 000	22 822	60%	217
Starka forskargrupper				
CMM	5 000	8 302	62%	-260
Geomedia	5 000	3 498	41%	321
KuFo	5 000	1 559	24%	98
NRRV	5 000	6 190	55%	11
Rose	5 000	4 294	46%	-93
TOTALT	55 000	68 657	56%	480

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR FORSKNING OCH FORSKARUTBILDNING

Verksamhetsutfallet år 2017 för området forskning och utbildning på forskarnivå, exklusive uppdragsforskning, uppgick till -0,5 (10,1) miljoner kronor. Överskottet beror på ökade intäkter samtidigt som universitetet inte lyckats rekrytera personal i planerad utsträckning. Siffror inom parentes i detta avsnitt avser motsvarande utfall år 2016.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR FORSKNING OCH UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Området forskning och utbildning på forskarnivå, exklusive uppdragsforskning, uppvisar år 2017 ett underskott på 0,5 (10,1) miljoner kronor. Inför år 2017 avsattes medel från myndighetskaper för att finansiera en flerårig extra satsning på starka forskargrupper. Detta innebar en budget på -10 miljoner kronor.

Dessa forskargrupper har använt 9,7 miljoner kronor av budgeterat myndighetskaper, vilket innebär att övrig forskning har gett ett överskott om 9,2 miljoner kronor. Detta förklaras av ökade externa intäkter samt fördröjning gällande planerad rekrytering.

Universitetets totala intäkter för forskning och utbildning på forskarnivå, exklusive uppdragsforskning, uppgick år 2017 till 361,3 (350,0) miljoner

Tabell 18: Resultaträkning för forskning och utbildning på forskarnivå 2013-2017, TKR. (Källa: Raindance)

	2013	2014	2015	2016	2017
Intäkter					
Anslag	194 657	200 355	204 136	223 616	226 090
Avgifter	3 154	2 136	2 039	3 496	1 974
Bidrag	122 420	115 693	111 903	122 871	133 183
Finansiella intäkter	844	426	0	0	47
SUMMA INTÄKTER	321 075	318 610	318 078	349 983	361 294
Kostnader					
Personal	241 221	237 848	253 651	260 754	279 464
Lokaler	31 372	29 876	29 626	30 172	30 709
Övrig drift	37 063	38 532	38 616	44 941	46 862
Finansiella kostnader	1	1	235	423	1 518
Avskrivningar	7 685	6 378	3 766	3 544	3 258
SUMMA KOSTNADER	317 342	312 635	325 894	339 834	361 811
VERKSAMHETSUTFALL	3 733	5 975	-7 816	10 149	-517
Transfereringar					
Erhållna medel	10 247	8 697	8 422	4 757	4 312
Lämnade bidrag	-10 247	-8 697	-8 422	-4 757	-4 312
KAPITALFÖRÄNDRING	3 733	5 975	-7 816	10 149	-517

Not. Fördelning av kostnadsposter har korrigerats i ÅR 2016 avseende år 2015, påverkar inte totalen.

kronor. Jämfört med år 2016 är detta en ökning med 11,3 miljoner kronor, vilket motsvarar 3 procent. Anslagsintäkterna ökade med 2,5 miljoner kronor och de externa intäkterna i form av avgifter och bidrag ökade med 8,8 miljoner kronor.

Kostnaderna för forskning och forskarutbildning uppgick år 2017 till 361,8 (339,8) miljoner kronor. Ökningen är till största delen hänförlig till personalkostnader och beror på fler anställda helårspersoner samt resultat av lönerrevisionen.

Lokalkostnaderna har ökat med 0,5 miljoner kronor. Ökningen beror på att en större andel av universitetets lokaler nyttjas av forskningen.

Driftkostnaderna har ökat med 1,9 miljoner kronor. Merparten av driftkostnaderna avser extern kompetens, resor och logi samt konferenser. Kostnader för avskrivningar har minskat något, vilket beror på försäljning av forskningsutrustning.

De finansiella kostnaderna har ökat med 1,1 miljoner kronor vilket beror på valutakursdifferenser i EU-projekt.

SAMFINANSIERING AV FORSKNINGSVERKSAMHET

Under år 2017 använde universitetet 42,9 (42,3) miljoner kronor av anslagsmedel till samfinansiering av bidragsfinansierad forskning.

Andelen samfinansiering av total finansiering har minskat, medan andelen av anslag som används till samfinansiering i samarbete med externa finansiärer är oförändrad.

INTÄKTER OCH KOSTNADER FÖR UPPDRAGSFORSKNING

Uppdragsforskningen redovisar år 2017 en kapitalförändring på 0,0 (0,1) miljoner kronor.

Intäkter och kostnader avseende uppdragsforskning ligger på samma nivå år 2017 som år 2016. För-

Tabell 19: Samfinansiering forskning och utbildning på forskarnivå 2013-2017, TKR. (Källa: Raindance)

	2013	2014	2015	2016	2017
Samfinansiering	46 375	41 097	34 300	42 312	42 910
Bidragsintäkt (VG 6)	122 385	115 693	111 901	122 871	133 183
Samfinansieringens andel av total finansiering (bidrag + samfinansiering)	27%	26%	23%	26%	24%
Samfinansieringens andel av anslag	24%	20%	17%	19%	19%

Tabell 20: Resultaträkning för uppdragsverksamhet inom forskning och utbildning på forskarnivå 2013-2017, TKR. (Källa: Raindance)

	2013	2014	2015	2016	2017
Intäkter					
Anslag	0	0	0	0	0
Avgifter	19 795	19 202	14 851	13 633	13 606
Bidrag	0	0	0	0	0
Finansiella intäkter	0	0	0	0	0
SUMMA INTÄKTER	19 795	19 202	14 851	13 633	13 606
Kostnader					
Personal	14 924	14 144	12 001	10 760	10 974
Lokaler	1 549	1 531	1 216	1 050	767
Övrig drift	3 336	3 604	1 437	1 636	1 737
Finansiella kostnader	0	1	0	0	0
Avskrivningar	210	171	123	112	108
SUMMA KOSTNADER	20 019	19 451	14 777	13 558	13 586
VERKSAMHETSUTFALL	-224	-249	73	75	20
KAPITALFÖRÄNDRING	-224	-249	73	75	20

Not. Fördelning av kostnadsposter har korrigerats i ÅR2016 avseende år 2015, påverkar inte totalen.

delningen mellan de olika kostnadsposterna är i stort sett samma, med en något lägre kostnad för lokaler och en ökning av personal- och driftkostnader.

Uppdragsforskningens ackumulerade överskott är 0,5 miljoner kronor. Uppdragsgivarna består till största delen av statliga myndigheter samt kommuner och landsting.

FORSKNINGENS FINANSIERINGSKÄLLOR

Forskningsfinansieringen skiljer sig från grundutbildningens finansiering genom den betydligt större andelen externa medel. Bidragsintäkterna ökade med 10,3 miljoner kronor år 2017, vilket gör att andelen externfinansiering uppgick till 40 (39) procent.

EXTERNA FORSKNINGSFINANSIÄRER

Under år 2017 har totalt 143,3 (124,4) miljoner kronor betalats in till Karlstads universitet av externa forskningsfinansiärer. Detta är en ökning med 18,9 miljoner kronor jämfört med år 2016. Inbetalningar sker i allt större utsträckning efter redovisning av upparbetade kostnader, vilket innebär att en fördröjning uppstår beroende på när redovisningen sker.

De största enskilda finansiärerna har varit Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling (KK-stiftelsen), EU, Landstinget i Värmland och Region Värmland (Liv/RV), Vetenskapsrådet, Statens energimyndighet samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

Vad gäller de regionala aktörerna redovisas Landstinget i Värmland och Region Värmland tillsammans. Detta eftersom delar av forskningsfinansieringen har tagits över av Region Värmland, från att tidigare hanterats av landstinget.

INBETALADE FORSKNINGSBIDRAG

Av inbetalningarna år 2017 utgör 124,8 (107,3) miljoner kronor bidrag för forskning. De största enskilda inbetalningarna är finansierade av KK-stiftelsen och EU:s ramprogram.

KOSTNAD FÖR FORSKARUTBILDNING

Kostnader för utbildning på forskarnivå bokförs tillsammans med kostnader för forskning. För att urskilja forskarutbildningen från övrig forskningsverksamhet i den ekonomiska redovisningen används en särskild beräkningsmodell (se avsnittet Prestationsmått).

Tabell 21: Finansieringskällor all forskning inkl. uppdragsforskning 2015-2017, TKR. (Källa: Raindance)

	2015		2016		2017	
	BELOPP	ANDEL	BELOPP	ANDEL	BELOPP	ANDEL
Intäkter av anslag	204 136	61 %	223 616	61 %	226 090	60 %
Externa intäkter	128 793	39 %	140 000	39 %	148 810	40 %
SUMMA INTÄKTER	332 928	100 %	363 616	100 %	374 900	100 %

Tabell 22: Större forskningsfinansiärer 2013-2017, TKR. (Källa: Raindance)

	2013	2014	2015	2016	2017
KK-stiftelsen	10 650	13 248	24 125	22 792	28 944
EU-medel	12 542	10 417	14 651	12 626	13 784
Liv/RV	20 407	14 954	12 763	11 647	12 912
Vetenskapsrådet	19 379	18 165	11 494	10 970	11 465
Statens energimyndighet	204	2 109	3 721	5 581	5 482
MSB	6 964	7 898	7 649	5 316	5 119

Tabell 23: Inbetalade forskningsbidrag 2013-2017, TKR. (Källa: Raindance)

	2013	2014	2015	2016	2017
Inbetalade forskningsbidrag	119 468	120 110	115 773	107 298	124 778

Bland de forskarstuderande finns flera olika anställnings- och finansieringsformer. De forskarstuderandes samlade aktivitet under år 2017 omräknat till heltider uppgick till 132 (138) helårspersoner. Av dessa utgjorde 98 (103) helårspersoner forskarstuderande som hade anställning vid Karlstads universitet. De forskarstuderande som finansierades med anslagsmedel under år 2017 hade en samlad aktivitet motsvarande 59 (58) helårspersoner.

Den genomsnittliga årskostnaden för en forskarstudent uppskattas för år 2017 till 855 (818) tusen kronor oavsett finansieringsform. Förklaringen till den

ökade kostnaden är lönekostnader och kostnader för handledning. För forskarstuderande med anställning vid universitetet var den genomsnittliga årskostnaden cirka 224 tusen kronor högre, bland annat till följd av tillkommande löne- och lokalkostnader.

Utifrån genomsnittskostnad per forskarstuderande och anställningsform kan kostnaden för den anslagsfinansierade forskarutbildningen uppskattas till 63,2 (59,2) miljoner kronor år 2017. Det innebär att andelen av universitetets forskningsanslag som används till forskarutbildning uppgick till 28 (26) procent år 2017.

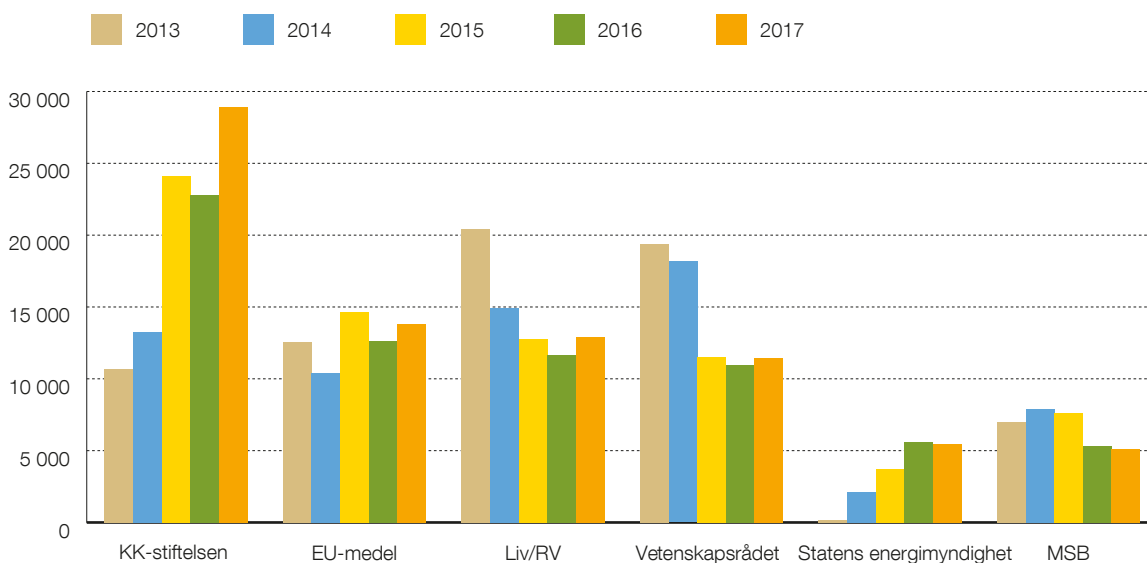

Diagram 8. Större forskningsfinansiärer 2013-2017, TKR. (Källa: Raindance)

Tabell 24: Kostnad för anslagsfinansierad forskarutbildning 2013-2017, TKR. (Källor: Raindance, Ladok, egna bearbetningar)

	2013	2014	2015	2016	2017
Anslagsfinansierade doktorander (HTE)	57	53	59	58	59
Genomsnittskostnad	972	977	965	1 014	1 079
Uppskattad totalkostnad	54 998	51 517	57 076	59 153	63 215
Anslag	195 257	201 005	204 616	223 706	227 090
Andel av anslag	28%	26%	28%	26%	28%

Not. siffran för 2015 har i ÅR 2016 korrigerats avseende kostnader och andel av anslag.

Tabell 25: Genomsnittskostnad per forskarstuderande 2013-2017, TKR/år. (Källor: Raindance, Ladok, egna bearbetningar)

	2013	2014	2015	2016	2017
Kostnad per forskarstuderande	702	725	764	818	855
Kostnad per forskarstuderande med anställning vid KAU	972	977	965	1 014	1 079

Not. siffran för 2015 har i ÅR 2016 korrigerats avseende kostnader och andel av anslag.

INNOVATIONSKONTORET FYRKLÖVERN

Karlstads universitet, Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet och Örebro universitet driver tillsammans Fyrklövern, ett av landets tolv innovationskontor. Innovationskontoret ska stimulera innovationsdrivande verksamhet och stödja de forskare och studenter som vill utveckla forskningsbaserade och kunskapsintensiva idéer.

INNOVATIONSKONTORETS VERKSAMHET OCH MÅL

Innovationskontoret Fyrklövern är på Karlstads universitet en del av Grants & Innovation Office (GIO). Genom innovationskontorets verksamhet får forskare och studenter stöd i frågor om exempelvis affärsmodellering, immaterialrätt, omvärldskontakter, presentationsteknik, affärsjuridik och bolagsbildning.

Fyrklövern har genom de innovationsfrämjande funktionerna vid respektive lärosäte en tydlig lokal förankring. Samtidigt drar verksamheten stor nytta av det samarbete som sker över lärosätesgränserna inom innovationskontoret.

Ledningsgruppen för innovationskontoret består av de fyra samverkanscheferna. Styrgruppen utgörs av lärosätenas rektorer (alternativt prorektor/vice-rektor) och har ett roterande ordförandeskap. Såväl styr- som ledningsgrupp har kontinuerligt återkommande möten och avstämningar.

Den operativa verksamheten organiseras inom arbets- och projektgrupper som kopplar mot innovationskontorets verksamhetsplan och de gemensamma projekt som drivs. Genom grupperna har alla noder inom innovationskontoret tät kontakt. Varje vecka hålls bland annat möten om gemensamma angelägenheter. Därutöver hålls tematiserade träffar och specifika projektmöten.

Under år 2017 har styrgruppen tagit fram en ny strategi för åren 2017-2020. Enligt den nya strategin är målet att Innovationskontoret Fyrklövern både ska vara nationellt ledande på effektivt innovationsstöd och nationellt ledande på att möta samhällsutmaningar med tvärvetenskapligt innovationsstöd.

DOKTORANDKURS OM NYTTIGGÖRANDE

Under år 2017 genomfördes en sjunde omgång av doktorandkursen "Att nyttiggöra forskning och vetenskap". Totalt deltog 19 doktorander, 9 kvinnor och 10 män. Doktoranderna representerade en bredd av ämnesdiscipliner från samtliga deltagande lärosäten. I och med att kursen gavs på engelska öppnades den för flera nationaliteter.

LICENSBANKEN

Licensbanken.se är innovationskontorets gemensamma marknadsplats för spridning av licenserbjudanden från akademien. Under år 2017 har 11 nya erbjudanden publicerats och 4 licenser förmedlats.

Licensbanksgruppen har under året närvarat vid flera nationella träffar, såsom Sveriges Innovationsriksdag, Åre Kapitalmarknadsdagar och Kvalitetsmässan i Göteborg. Arbetsgruppen har också verkat för möjligheten att öppna licensbanken även för erbjudanden från andra lärosäten.

FLÖDESTAL

Enligt förordning (2015:139) om fördelning av statliga medel för innovationskontor vid universitet och högskolor ska ett antal flödestal redovisas. Vid Karlstads universitet rapporteras dessa flödestal tillsammans med övriga innovationsindikatorer.

Tabell 26: Innovationsindikatorer för Karlstads universitet, 2013-2017. (Källor: Fyrklövern, GIO)

	2013	2014	2015	2016	2017
Antal inspirationstillfällen, anställda	-	-	52	45	75
Antal deltagare på inspirationstillfällen, anställda	-	-	561	418	611
Antal inspirationstillfällen, studenter	-	-	120	196	221
Antal deltagare på inspirationstillfällen, studenter	-	-	1 920	2 514	2 092
Antal utvärderade idéer, från anställda	55	25	31	22	20
Antal utvärderade idéer, från studenter	203	135	68	130	55
Antal som sökt verifieringsmedel, externa medel	21	12	13	9	13
Antal som erhållit verifieringsmedel, externa medel	13	5	9	7	11
Antal sökta IPR	15	3	6	4	3
Antal beviljade IPR	6	6	8	3	2
Inflöde till licensbanken, nya innovationer	-	-	6	1	2
Tecknade licensavtal via licensbanken	-	-	2	0	1
Antal idéer överlämnade till inkubatorer	3	3	2	2	1
Case överlämnade till holdingbolag	-	-	1	3	0
Antal nystartade bolag, via anställda	8	6	5	6	4
Antal nystartade bolag, via studenter	100	64	69	128	7

PERSONAL OCH KOMPETENS

PERSONAL

Medelantalet anställda vid Karlstads universitet under år 2017 var 1 243 personer, motsvarande 1 032 årsarbetskrafter. Den undervisande och forskande personalen utgjorde 67 procent, varav 48 procent var kvinnor och 52 procent var män. Andelen personal inom stödfunktioner var 32 procent, varav 72 procent var kvinnor och 28 procent var män.

PERSONALKATEGORIER

Universitetets personalstyrka uppgick år 2017 till 1 032 årsarbetskrafter, vilket är en ökning med 8 årsarbetskrafter jämfört med år 2016. Trots att den totala ökningen är under 1 procent, ses förändringar inom personalkategorierna. Det är främst kategorierna professorer, meriteringsanställningar samt annan undervisande och forskande personal som ökat i antal, medan universitetsadjunkter minskat i antal.

Andelen personal inom stödfunktioner uppgick år 2017 till 33 procent, vilket är samma andel som år 2016.

KÖNSFÖRDELNING

På övergripande nivå råder en relativt jämn könsfördelning, inom intervallet 40-60 procent, med 56 procent kvinnor och 44 procent män. Bland professorer, meriteringsanställningar och teknisk personal är männen i klar majoritet, medan det omvända gäller administrativ personal och bibliotekspersonal. Inom lärarkategorierna universitetsadjunkt, universitetslektor, doktorander samt annan undervisande och forskande personal är könsfördelningen, inom intervallet 40-60 procent.

Inom Karlstads universitets chefs- och ledningsfunktioner råder fortsatt jämn fördelning mellan kvinnor och män, detsamma gäller chefer med

personalansvar. Universitetets högsta ledningsgrupp består från september 2017 av en kvinna och fyra män. I pågående rekrytering av prorektor eftersträvas en jämn könsfördelning.

MERITERINGSNIVÅ BLAND ANSTÄLLDA

Andelen disputerade bland universitetets lärare uppgick under år 2017 till 65 procent, vilket är en ökning med 3 procentenheter jämfört med år 2016. För lärare som är kvinnor har andelen disputerade ökat från 54 procent år 2016 till 58 procent år 2017. För lärare som är män har andelen disputerade ökat från 69 procent till 71 procent. Disputerade återfinns även inom universitetets stödfunktioner som forskningsrådgivare, forskningssamordnare, forskningsingenjörer, förläggare, utredare, ledare och strateger.

Andelen docenter bland lärosätets universitetslektorer har ökat, från 26 procent år 2016 till 27 procent år 2017.

ANDEL KVINNOR AV NYANSTÄLLDA PROFESSORER

Enligt Karlstads universitets regleringsbrev har lärosätet under perioden 2017-2019 ett mål för könsfördelningen bland nyrekryterade professorer

Tabell 27: Personal per kategori 2016-2017, årsarbetskrafter. (Källa: Primula)

PERSONALKATEGORI	2016			2017		
	KVINNOR	MÄN	TOTALT	KVINNOR	MÄN	TOTALT
Administrativ personal	192	38	230	194	38	232
Annan undervisande och forskande personal	4	6	10	9	8	17
Bibliotekspersonal	19	3	22	18	3	21
Doktorand	40	57	97	39	57	96
Meriteringsanställning	6	12	18	8	14	22
Professor	25	56	81	28	60	88
Teknisk personal	28	55	83	28	54	82
Universitetsadjunkt	133	84	217	126	82	208
Universitetslektor	125	141	266	124	143	267
SUMMA	572	452	1 024	575	457	1 032

om 46 procent kvinnor. I målet inkluderas befördrade professorer och gästprofessorer, men inte adjungerade professorer.

Under år 2017 anställdes 13 nya professorer vid Karlstads universitet, dels genom extern rekrytering och dels genom befördran från lektor till professor. Av dessa 13 professorer var 6 kvinnor, vilket ger en andel om 46 procent.

Uttryckt i årsarbetskrafter motsvarade de nyanställda professorerna 8,62. Av detta var 4,52 årsarbetskrafter hänförliga till kvinnor. Detta ger en andel om 52 procent.

ANSTÄLLNINGSFORMER

Av alla månadsavlönade anställningar vid Karlstads universitet år 2017 var 89 procent tillsvidareanställningar och 11 procent tidsbegränsade anställningar. För undervisande och forskande personal är andelen tillsvidareanställda 85 procent och för stödper-

sonal 92 procent. Andelen tillsvidareanställningar har ökat med två procentenheter jämfört med år 2016. I underlaget ingår inte doktorandanställningar.

SJUKFRÅNVARO

Den totala sjukfrånvaron år 2017 var 2,87 procent av de anställdas totala ordinarie arbetstid, vilket innebär en minskning av sjukfrånvaron med 0,03 procentenheter jämfört med år 2016. Sjukfrånvaron är väsentligt högre bland kvinnor än bland män. Kvinnor har en sjukfrånvaro motsvarande 3,87 procent av tillgänglig arbetstid medan män har en sjukfrånvaro motsvarande 1,58 procent av tillgänglig arbetstid.

Den åldersgrupp som har högst andel sjukfrånvaro är 50 år och äldre, följt av åldersgruppen 30 till 49 år. Sjukfrånvaron har minskat i åldersgruppen 50 år och äldre, men ökat i de två andra grupperna.

Andelen långtidssjukfrånvaro, det vill säga sjukfrånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer i förhållande till total sjukfrånvaro, har ökat från 72 procent år 2016 till 73 procent år 2017.

Tabell 28: Chefer och ledningsfunktioner 2017, antal personer. (Källa: Primula)

	KVNNOR	MÄN	TOTALT
Samtliga chefer och ledningsfunktioner, alla nivåer	29	25	54
Chefer med personalansvar	20	16	36
Universitetets högsta ledningsgrupp	1	4	5

Tabell 29: Meriteringsnivåer lärare 2015-2017, andel av årsarbetskrafter. (Källa: Primula)

	2015			2016			2017		
	KVNNOR	MÄN	TOTALT	KVNNOR	MÄN	TOTALT	KVNNOR	MÄN	TOTALT
Andel disputerade bland lärare	51%	66%	59%	54%	69%	62%	58%	71%	65%
Andel docenter bland lektorer	19%	32%	26%	19%	32%	26%	19%	33%	27%

Tabell 30: Andel tillsvidareanställningar av månadsavlönade. (Källa: Primula)

	2015			2016			2017		
	KVNNOR	MÄN	TOTALT	KVNNOR	MÄN	TOTALT	KVNNOR	MÄN	TOTALT
Undervisande & forskande personal	80%	84%	82%	84%	85%	85%	86%	84%	85%
Stödpersonal	89%	92%	90%	92%	91%	92%	91%	93%	92%
TOTALT (EXKL. DOKTORANDER)	84%	86%	85%	88%	86%	87%	89%	88%	89%

Tabell 31: Sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid 2015-2017. (Källa: Primula)

	2015	2016	2017
Totalt	2,72	2,90	2,87
Kvinnor	3,46	3,92	3,87
Män	1,76	1,60	1,58
Anställda <30 år	1,07	1,14	1,43
Anställda 30 - 49 år	2,46	2,66	2,89
Anställda >50 år	3,21	3,36	2,98
Andel långtidssjukfrånvaro *	55%	72%	73%

* Långtidssjukfrånvaro 60 dagar eller mer i förhållande till total sjukfrånvaro.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Tillgång till rätt kompetens är avgörande för att utveckla verksamheten och nå uppsatta mål. Det är därför angeläget att universitetet kan rekrytera, utveckla och behålla medarbetare med rätt kvalifikationer för lärosätets olika uppdrag.

REKRYTERA, ATTRAHERA OCH UTVECKLA KOMPETENS

Karlstads universitet arbetar efter en strategi och handlingsplan för rekrytering av lärare och forskare. Under år 2017 har universitetet arbetat med att implementera strategin. Arbetet har bestått av flera olika aktiviteter med syfte att vara en attraktiv arbetsgivare med förmåga att rekrytera medarbetare med rätt kvalifikationer.

Ett mål i strategin är att effektivisera rekryteringsprocesserna. Universitetet har reviderat anvisningarna till sakkunniga och samtidigt infört en gallringsrutin som innebär att sakkunniga endast behöver bedöma de sökande som är behöriga för aktuell anställning. För att effektivisera handläggningen har fakulteternas anställnings- och befordringsutskott samordnat sina rutiner. Nya riktlinjer för pedagogisk skicklighet vid rekrytering och befordran har tagits fram och universitetets anställningsordning har reviderats.

Under året har universitetet följt upp sökandes upplevelser av rekryteringsprocessen och samtidigt arbetat med att göra universitetets webbsida tydligare och mer inbjudande. I enlighet med strategin har ett program för kollegial handledning införts i syfte att skapa goda förutsättningar för den nyanställda att komma in i yrkesrollen och etablera sig på arbetsplatsen.

Universitetet arbetar även med att öka den internationella rekryteringen. Under år 2017 har främst disputerad personal såsom postdoktorer och lektorer, men även doktorander, rekryterats från Europa och andra världsdelar. Som ett led i att förbättra universitetets möjligheter att kunna rekrytera medarbetare med internationell bakgrund skrev Karlstads universitet i januari 2017 under en deklaration om deltagande i det paneuropeiska nätverket EURAX-ESS. Rektor har fattat beslut om att utarbeta en strategisk handlingsplan enligt HRS4R (HR Strategy for Researchers) och att ansöka om utmärkelsen HR Excellence in Research hos EU-kommissionen.

KOMPETENSPLANERING

Universitetets institutioner, centrumbildningar och forskningsmiljöer tar årligen fram kompetensförsörjningsplaner. Dessa utgår från verksamhetens mål och innehåller en analys av kompetensbehovet på

kort och lång sikt. En särskild utmaning ligger i att ersätta de docenter och professorer som kommer att gå i pension under de närmaste åren.

I universitetets strategiska dokument finns uttalade mål om att öka andelen disputerade lärare. Detta har resulterat i interna restriktioner vad gäller adjunktsanställningar. Samtidigt är det nödvändigt att anställa adjunkter, dels på grund av bristen på lektorer, dels för att det finns behov av lärare med praktisk erfarenhet och nära koppling till professionen på lärosätets yrkesprogram.

Ett särskilt konkurrensutsatt område gällande rekrytering av disputerad personal är lärarutbildningsområdet. Nationella satsningar med utökade programplatser har inneburit en påtaglig brist på disputerade lärare. För att säkra den vetenskapliga kvaliteten har Karlstads universitet satsat på att anställa professorer, gästprofessorer, postdoktorer och doktorander inom lärarutbildningsområdet. Inom några ämnen har också särskilda kombinationstjänster skapats, där adjunkter undervisar på 50 procent och bedriver forskarstudier på 50 procent.

För universitetets forskare erbjuds kompetensutveckling inom programmet CTRIVE (Competence Development Tool for Research: Intellectual Value Enhancement). Programmet består av tio delmoment som tillsammans ger forskaren en holistisk och strategisk syn på sin egen forskning och hur den kan utvecklas och nyttiggöras. Under år 2017 har totalt cirka 600 deltagarplatser fyllits inom ramen för CTRIVE.

PEDAGOGISK UTVECKLING OCH MERITERING

I januari 2017 ombildades lärosätets kompetensutvecklingsenhet och blev den Universitetspedagogiska enheten. Ett antal behörighetsgivande kurser har erbjudits de anställda. Under året har 52 personer genomfört "Att undervisa på universitet 1", 24 personer har genomfört "Att undervisa på universitet 2" och 24 personer har genomfört "Forskarhandledning för licentiander och doktorander".

I december genomfördes det första valideringsseminariet, då två deltagare fick sin kunskap och kompetens motsvarande fem veckors behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning prövad och godkänd.

I september 2017 genomfördes den årliga utbildningskonferensen om undervisning och examination. Årets tema, studentaktiva lärande- och examinationsformer, lockade 80 deltagare.

Hösten 2017 beslutades att modellen för meritering grundad i skicklighet i undervisning och examination ska permanentas. Därmed kan lärare ansöka om att bli utnämnd till meriterad respektive excellent i undervisning och examination i ämne eller ämnesområde. Anställnings- och befördringsutskotten vid respektive fakultet bereder ansökningarna och lämnar därefter förslag till aktuell fakultetsnämnd.

LEDARUTVECKLING

I januari 2017 förordnades ett antal nya dekaner och prefekter vid universitetet. Samtidigt startades ett gemensamt utvecklingsprogram för samtliga chefer vid fakulteterna. Syftet med programmet var att ge en fördjupad kunskap inom områdena verksamhetsplanering, budget, arbetsmiljö, kompetensförsörjning, arbetsrätt, arbetsgivaransvar, forskning, innovation och samverkan, samt lagar och regler relaterat till uppdraget som chef och ledare vid lärosätet. Programmet kommer att fortsätta under år 2018 och då omfatta även andra chefskategorier.

Under år 2017 har uppdraget som studierektor preciserats och ett flertal nya studierektorer har rekryterats. Ett utbildningsprogram för studierektorerna har genomförts i syfte att fördjupa kunskaperna, skapa samsyn och gemensamma arbetssätt samt bidra till att stärka de interna nätverken med fokus på studierektorsuppdraget. Programmet har bland annat bestått av ekonomi för studierektorer, utbildningsplanering, tjänsteplanering, pedagogisk utveckling, pedagogisk stöd, lagar och regler samt jämställdhet och lika villkor. Även detta program kommer att fortsätta under år 2018.

INTERNATIONALISERINGSINSATSER

I Karlstads universitets strategiska plan finns mål för internationaliseringsarbetet och i handlingsplanen för internationalisering konkretiseras åtgärder som utgör redskap för att bidra till att universitetet ska bli framgångsrikt i en global kontext.

Under år 2017 har universitetet genomfört flera satsningar i syfte att synliggöra och uppfylla målen för internationalisering. Avsikten är en ökad global förståelse inom såväl utbildnings- som forskningsverksamheterna.

I syfte att främja lärosätets internationaliseringsarbete utlyser rektor särskilda resestipendier. Medlen är bland annat tänkta att stimulera samarbetet vid

universitetets två internationella Study Points i Dharamsala, Indien och Kapstaden, Sydafrika. Under år 2017 beviljades 9 resestipendier och sammantaget fördelades 500 000 kronor till olika internationaliseringsprojekt.

Under år 2017 har 13 av Karlstads universitets lärare och forskare, 4 kvinnor och 9 män, haft internationella undervisningsuppdrag inom programmet Erasmus+.

I syfte att stödja internationaliseringsarbetet arbetar universitetet med kompetensutveckling av administrativ personal. Under år 2017 inleddes en satsning vid universitetets personalavdelning, som har många kontakter med arbetssökande och anställda från andra länder. Fem av avdelningens medarbetare (samtliga kvinnor) deltog i en intensivkurs i HR-engelska i England.

Därutöver har 15 medarbetare vid universitetet, 14 kvinnor och en 1 man, under år 2017 deltagit i administrativa utbyten med andra europeiska lärosäten. Satsningarna genomfördes med stöd av programmet Erasmus+ och Compostelanätverkets Stella-program.

UTVECKLING AV GEMENSAMMA STÖDFUNKTIONER

Ett effektivt administrativt och tekniskt stöd av hög kvalitet är en förutsättning för universitetets utbildnings- och forskningsverksamheter.

Under år 2017 har en extern utredare på uppdrag av universitetsdirektören genomfört en översyn av det interna stödet inom utbildning och forskning. I samråd med chefer inom centrala stödfunktioner utsågs fyra områden för genomlysning: studie- och karriärvägledarnas roll, bedömningsprocesser i samband med antagning, lärarutbildningsnämndens interna beställningar av kurser samt stöd till forskare och forskning.

Översynen resulterade i en rapport med ett antal förslag till förbättringsåtgärder och universitetet har i det interna arbetet tagit fasta på rapportens slutsatser. En handlingsplan för forskningsadministrativt stöd har tagits fram, en handlingsplan för bedömningsprocesser är under utveckling och ett arbete med att tydliggöra studie- och karriärvägledarnas uppdrag pågår.

Under år 2017 har en digital handbok, Research Handbook, lanserats. Handboken innehåller information, regelverk, rutiner, policys och tips som tillsammans ger en samlad bild och stöd för forskare vid Karlstads universitet avseende arbetet med projektansökningar samt nyttiggörande av forskningsresultat.

JÄMSTÄLLDHETSINTEGRERING OCH LIKA VILLKOR

Karlstads universitet har liksom övriga statliga lärosäten i uppdrag av regeringen att jämställdhetsintegrera verksamheten med syfte att bidra till att uppfylla de jämställdhetspolitiska målen.

HANDLINGSPLAN FÖR JÄMSTÄLLDHETSINTEGRERING

I maj 2017 fattade rektor beslut om "Handlingsplan för Jämställdhetsintegrering vid Karlstads universitet 2017-2019". Framtagandet av handlingsplanen hade organiserats av en arbetsgrupp bestående av samordnaren för jämställdhetsintegreringen, lärosätets tre prodekaner, planeringschefen, två prefekter, en administrativ chef, samordnaren för lika villkor samt studentkårens ordförande.

Handlingsplanen är uppbyggd utifrån rekommendationer från Nationella sekretariatet för genusforskning. Genom att identifiera samhällsrelaterade respektive lärosätesspecifika problem, fastställdes ett antal mål.

Karlstads universitets handlingsplan för jämställdhetsintegrering är strukturerad utifrån fyra verksamhetsområden med tillhörande utvecklingsbehov.

Utbildningens villkor

Kunskap om genus och jämställdhet ska inkluderas i samtliga utbildningar. Särskilda satsningar behövs för de könssegregerade utbildningarna.

- Jämställdhetsperspektivet ska ingå i alla utbildningar och framgå i examensmål, kursplaner och utbildningsplaner.
- Rekryteringen till, klimatet inom och avhoppet från de könssegregerade utbildningarna ska uppmärksammas särskilt.
- Lärare, studievägledare och VFU-handledare ska vara kunniga inom genus och jämställdhet relaterat till utbildningar och yrken de representerar.

Forskningens villkor

Jämställdhet ska prägla forskningens villkor i alla dess led, från rekrytering till resursfördelning, karriärvägar och meritering.

- Vid fördelning av forskningsmedel ska jämställdhetsperspektivet alltid beaktas.
- Bedömningar, rekryteringar, meritering och karriärutveckling ska genomföras genusmedvetet.
- Internationell meritering ska underlättas genom genusmedveten tjänsteplanering.

Ledarskap och stödprocesser

Jämställdhet ska genomsyra rutiner och förhållningssätt i arbetet med ledarskap, kompetensförsörjning, arbetsvillkor, arbetsmiljö och administrativt stöd.

- Könsrelaterade förväntningar, formella och informella maktstrukturer ska belysas ur ett jämställdhetsperspektiv.
- Systematiskt arbetsmiljöarbete, kartläggningar och åtgärder ska innehålla ett jämställdhetsperspektiv.
- Administrativa rutiner, rekryteringar och förutsättningar för ledarskap ska vara jämställda.
- Jämställdhet och normkritik ska integreras i ledarutvecklingsprogram och högskolepedagogiska utbildningar.

Reglering och övergripande styrning

Jämställdhet ska genomsyra all reglering och styrning av och i verksamheten.

- Jämställdhetsperspektivet ska införlivas i budget-, planerings-, fördelnings- och beslutsprocesser.
- Representation i rådgivande och beslutande organ ska vara kvantitativt och kvalitativt jämställt.

GENOMFÖRDA ÅTGÄRDER

Från det att handlingsplanen för jämställdhetsintegrering antogs har ett antal åtgärder genomförts. Den grupp som utarbetade handlingsplanen är fortsatt aktiv. Därutöver har en referensgrupp utsetts att tillsammans med samordnaren organisera och säkerställa det fortsatt genomförandet.

Under hösten 2017 har universitetsbibliotekets personal genomgått en utbildning i normkritik och bemötande och universitetets chefer har deltagit i utbildning om normkritik och praktisk jämställdhetsintegrering.

Jämställdhetsperspektivet har integrerats i de högskolepedagogiska utbildningarna, i det förestående ledarutvecklingsprogrammet samt i forskarhandledningsutbildningen. Ett utvecklingsarbete med att stärka kunskap om genus, normkritik och jämställdhet inom lärarutbildningarna pågår, liksom att stärka kunskapen om genus, jämställdhet och

mångfald inom sjuksköterskeprogrammet. Budgetarbetet inför verksamhetsåret 2018 har också inkluderat ett arbete med könsuppdelar presentation av dokumentets beståndsdelar.

Det är ännu för tidigt att analysera effekten av genomförda åtgärder mer än att resultatet hittills är att lärosätet har upprättat en plan, säkerställt organisation för att stödja och driva genomförandet samt att arbetet är påbörjat enligt planens innehåll.

LIKA VILLKOR

Vid Karlstads universitet råder nolltolerans mot diskriminering, trakasserier och kränkande sär-

behandling. Samtliga medarbetare och studenter vid universitetet förväntas bidra till ett arbets- och studiemiljöklimate som är inkluderande, präglade av respekt och uppmuntran och som utgår från statens gemensamma värdegrund.

Med utgångspunkt i den skärpta diskrimineringslagen samt Arbetsmiljöverkets föreskrift "Organisatorisk och social arbetsmiljö" (AFS 2015:4) har universitetets åtgärdsprogram reviderats under året. Åtgärdsprogrammet är riktat till såväl anställda som studenter.

Nobody puts Baby

EKOONOMI

in a corner

EKONOMISK REDOVISNING

Karlstads universitet kan för kalenderåret 2017 redovisa en kapitalförändring på 7,1 (6,6) miljoner kronor. I resultatet ingår ett överskott från helägda företag med 1,1 (3,7) miljoner kronor. Siffrorna inom parentes i detta avsnitt avser motsvarande utfall år 2016.

VERKSAMHETENS RESULTAT

Universitetets verksamheter redovisar ett överskott på 6,0 (2,9) miljoner kronor år 2017. Överskottet kan förklaras av ökade intäkter, som inte följts av kostnadsökningar i samma utsträckning.

VERKSAMHETENS INTÄKTER

Karlstads universitets totala intäkter för år 2017 uppgick till 1 108,7 (1 074,0) miljoner kronor. Detta är en ökning med 34,7 miljoner kronor jämfört med år 2016. Anslagsintäkterna har ökat med 22,3 miljoner kronor, medan övriga intäktsposter har ökat med sammanlagt 12,3 miljoner kronor. Såväl området utbildning på grundnivå och avancerad nivå som området forskning och forskarutbildning uppvisar ökringar av bidragsintäkterna. Avgiftsintäkternas ökning återfinns inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

VERKSAMHETENS KOSTNADER

Verksamhetens totala kostnader år 2017 uppgick till 1 102,7 (1 071,1) miljoner kronor. Detta är en ökning med 31,6 miljoner kronor jämför med år 2016.

Personalkostnaderna ökade med 31,9 miljoner kronor. Detta beror på fler anställda, ökad andel disputerade lärare samt på effekter av lönerevision.

Under år 2017 uppgick driftskostnaderna till en nivå som är jämförbar med år 2016. Avskrivningskostnaderna ökade med 1,1 miljon kronor på grund av investeringar i lokaler samt utveckling av universitetets webbplats. Lokalkostnaderna minskade med 2,5 miljoner kronor, vilket i huvudsak är en effekt av omförhandlade hyreskontrakt. Finansiella kostnader har ökat, vilket beror på valutakursdifferenser i EU-projekt.

INTÄKTER, KOSTNADER OCH VERKSAMHETSUTFALL PER OMRÅDE

Området utbildning på grundnivå och avancerad nivå utgör cirka två tredjedelar av universitetets totala verksamhet. År 2017 var kapitalförändringen för utbildningsverksamheterna ett sammantaget överskott på 7,6 (-3,6) miljoner kronor. I kapitalförändringen inkluderas ett överskott motsvarande 1,1 (3,7) miljoner kronor från helägda företag.

Området forskning och utbildning på forskarnivå uppvisar ett underskott på 0,5 (10,1) miljoner kronor

Tabell 32: Resultaträkning 2013-2017, TKR. (Källa: Raindance)

	2013	2014	2015	2016	2017
Intäkter					
Anslag	758 814	780 602	804 349	836 258	858 595
Avgifter	80 803	77 900	81 260	86 890	87 279
Bidrag	147 244	146 048	142 133	150 247	162 191
Finansiella intäkter	2 558	1 276	1 229	629	666
SUMMA INTÄKTER	989 419	1 005 826	1 028 971	1 074 024	1 108 731
Kostnader					
Personal	693 765	701 772	736 707	765 962	797 879
Lokaler	128 120	126 345	122 099	122 346	119 871
Övrig drift	140 535	143 328	146 023	158 203	158 298
Finansiella kostnader	989	603	942	1 348	2 293
Avskrivningar	28 488	26 828	23 386	23 228	24 371
SUMMA KOSTNADER	991 897	998 876	1 029 157	1 071 087	1 102 712
VERKSAMHETSUTFALL	-2 478	6 950	-186	2 937	6 019
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	-1 440	3 185	210	3 692	1 068
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	-3 918	10 135	24	6 629	7 087

år 2017. Underskottet är lägre än budgeterat på grund av ökade externa intäkter samt att planerade satsningar på rekryteringar har blivit fördröjda.

TOTALA KOSTNADER FÖR LOKALER

För att få jämförbarhet mellan lärosäten, har Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) enats om att enhetligt redovisa alla kostnader och intäkter kopplade till lokaler. I uppgifterna inkluderas poster som bokförs under andra rubriker i resultaträkningen, exempelvis lokalvård i egen regi, kostnader för ombyggnationer samt intäkter från externa hyresgäster.

Karlstads universitets totala kostnader för lokaler uppgick år 2017 enligt denna definition till 137,9 (140,9) miljoner kronor.

Omförhandlade avtal medförde minskade hyreskostnader med 1,8 miljoner kronor jämfört med år 2016. Mediekostnaden är 1,5 miljoner kronor lägre, vilket till största delen beror på återbetalning av för högt debiterad el tidigare år. Även kostnader för

reparationer och underhåll har minskat. Kostnaderna för övriga delposter har ökat och den enskilt största ökningen avser avskrivningar.

REDOVISNING AV MYNDIGHETSKAPITAL

Karlstads universitets samlade myndighetskapital uppgår år 2017 till 141,2 (134,1) miljoner kronor, vilket är en ökning med 7,1 miljoner kronor jämfört med år 2016. I relation till universitetets verksamhetskostnader utgör myndighetskapitalet 13 procent.

För kommande år finns beslut fattade om att öka kostnaderna inom forskning så att myndighetskapital används för att finansiera satsningar på så kallade starka forskargrupper. Satsningen motsvarar 20 miljoner kronor till och med år 2020.

KAPITALFÖRÄNDRING PER OMRÅDE

Kapitalförändringen år 2017 innebär att området utbildning på grundnivå och avancerad nivå ökar sin andel av det totala myndighetskapitalet från 53 till 55 procent, medan området forskning och utbildning på forskarnivå minskar sin andel från 47 till 45 procent.

Tabell 33: Intäkter, kostnader och verksamhetsutfall per område för 2017, TKR. (Källa: Raindance)

	UTBILDNING PÅ GRUND- OCH AVANCERAD NIVÅ	UPPDRAGS- UTBILDNING	SUMMA UTBILDNING PÅ GRUND- OCH AVANCERAD NIVÅ	FORSK- NING/ UTBILDNING PÅ FORS- KARNIVÅ	UPPDRAGS- FORSKNING	SUMMA FORSK- NING/ UTBILDNING PÅ FORS- KARNIVÅ	SUMMA TOTALT
Intäkter	683 000	50 831	733 831	361 294	13 606	374 900	1 108 731
Kostnader	676 529	50 786	727 315	361 811	13 586	375 397	1 102 712
Verksamhetsutfall	6 471	45	6 516	-517	20	-497	6 019
Resultat från andelar i hel- och delägda företag		1 068	1 068			0	1 068
Årets kapitalförändring	6 471	1 113	7 584	-517	20	-497	7 087

Tabell 34: Lokalkostnader 2013-2017 enl. SUHF:s definition, TKR. (Källa Raindance)

	2013	2014	2015	2016	2017
Lokalhyra	122 730	121 284	117 515	115 753	113 997
Mediekostnad (el och fjärrvärme)	4 504	4 776	3 718	4 944	3 419
Reparationer och underhåll	951	993	1 575	1 786	1 078
Avskrivningar	7 012	7 555	7 454	7 625	7 997
Lokalvård	9 789	10 568	10 977	11 370	11 614
Bevakning	1 456	1 338	1 359	1 429	1 486
Larm och skalskydd	223	543	484	455	479
Lokaltillbehör	304	599	307	442	518
Kostnad egna fastigheter	0	0	0	0	0
Intäkter extern hyresgäst	-2 754	-2 642	-2 731	-2 949	-2 731
TOTALA KOSTNADER FÖR LOKALER	144 215	145 014	140 657	140 855	137 856

Not. Siffrorna för 2013-2015 har i ÅR 2016 justerats avseende boende för internationellt studentutbyte

Det ackumulerade myndighetskapitalet för uppdragsutbildning utgör 1,6 procent (exklusive andelar för helägda företag) av omsättningen för verksamhetsgrenen. Motsvarande siffra för uppdragsforskning är 3,5 procent av omsättningen för verksamhetsgrenen.

OFÖRBRUKADE BIDRAG

Karlstads universitets oförbrukade bidrag uppgår år 2017 till 95,1 (94,9) miljoner kronor. Andelen av oförbrukade bidrag som hör till området utbildning på grundnivå och avancerad nivå har under fem år ökat från 19 till 26 procent.

AVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET

Statliga universitet och högskolor får bedriva vissa verksamheter mot avgift och disponera avgiftsinkomsterna. Avgiftstabellen redovisar intäkter för avgiftsbelagd verksamhet enligt återrapporteringskrav i regleringsbrevet.

I redovisningen ingår inte avgifter som tas ut enligt § 4 i avgiftsförordningen, som exempelvis intäkter av lokalförhyrning, resurssamordning mellan myndigheter, konferenser och seminarier samt försäljning av kompendier.

Tabell 35: Redovisning av myndighetskapital 2013-2017, TKR. (Källa: Raindance)

	2013	2014	2015	2016	2017
A. Ackumulerat över- eller underskott (årets och balanserad kapitalförändring)	117 339	127 474	127 498	134 065	141 152
B. Årets totala kostnader	991 897	998 876	1 029 157	1 071 087	1 102 712
A i procent av B	12%	13%	12%	12%	13%

Tabell 36: Kapitalförändring per område 2017, TKR. (Källa: Raindance)

VERKSAMHET	Balanserad kapitalförändring (A)	Årets kapitalförändring (B)	Summa (A+B)
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå			
Utbildning enligt uppdrag i regleringsbrev	53 235	6 471	59 706
Uppdragsverksamhet	17 236	1 113	18 349
SUMMA	70 471	7 584	78 055
Forskning och utbildning på forskarnivå			
Forskning och utbildning på forskarnivå	63 135	-517	62 618
Uppdragsforskning	459	20	479
SUMMA	63 594	-497	63 097

Tabell 37: Oförbrukade bidrag 2013-2017, TKR. (Källa: Raindance)

	2013	2014	2015	2016	2017
Oförbrukade bidrag	100 447	104 793	102 189	94 935	95 099

Tabell 38: Avgiftsbelagd verksamhet 2017 där intäkterna disponeras, TKR. (Källa: Raindance)

VERKSAMHET	ÖVER-/ UNDER- SKOTT T.O.M 2015	ÖVER-/ UNDER- SKOTT 2016	INTÄKTER	KOSTNADER	ÖVER-/ UNDER- SKOTT 2017	ACK ÖVER-/ UNDERSKOTT UTGÅENDE 2017
Utbildning på grundnivå eller avancerad nivå						
Beställd utbildning	703	0	0	0	0	703
Yrkeshögskolan, KY m.m.						
Uppdragsutbildning *	933	-181	50 548	50 503	45	797
Utbildning av studieavgifts- skyldiga studenter **			2 146	2 146	0	0
Övrigt			5 327	5 327	0	0
SUMMA	1 636	-181	58 020	57 975	45	1 500
Forskning eller utbildning på forskarnivå						
Uppdragsforskning	384	75	13 031	13 011	20	479
Övrigt			421	421	0	0
SUMMA	384	75	13 453	13 433	20	479
Verksamhet där krav på full kostnadstäckning inte gäller						
Högskoleprovet	-1 101	-192	894	1 233	-339	-1 632
Upplåtande av bostadslägenhet- utbytesprogram och gästforskare						
Upplåtande av bostadslägenhet- regeringsbeslut (U2010/4277/UH)						
Övrigt				0	0	0
SUMMA	-1 101	-192	894	1 233	-339	-1 632

* Exkl. resultatandelar dotterföretag.

** Studieavgifternas storlek har beräknats mot bakgrund av kravet på full kostnadstäckning över tid och utgår ifrån regeringens tilldelning per utbildningsområde. Till detta tillkommer merkostnader för bland annat kommunikation, administration, urval och antagning samt hantering av studieavgifter.

RESULTATRÄKNING

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	2017	2016
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	858 595	836 258
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	87 279	86 890
Intäkter av bidrag	3	162 191	150 247
Finansiella intäkter	4	666	629
Summa intäkter		1 108 731	1 074 024
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	5	-797 879	-765 962
Kostnader för lokaler		-119 871	-122 346
Övriga driftkostnader		-158 298	-158 203
Finansiella kostnader	6	-2 293	-1 348
Avskrivningar		-24 371	-23 228
Summa kostnader		-1 102 712	-1 071 087
Verksamhetsutfall		6 019	2 937
Resultat från andelar i hel- och delägda företag		1 068	3 692
Transfereringar			
Medel från statens budget för finansiering av bidrag	1	2 991	1 684
Medel från myndigheter för finansiering av bidrag		12 749	6 529
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	8	1 777	2 319
Lämnade bidrag	9	-17 517	-10 532
Saldo		0	0
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	10	7 087	6 629

BALANSRÄKNING

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	2017-12-31	2016-12-31
Tillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	11		
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		9 628	8 570
Summa immateriella anläggningstillgångar		9 628	8 570
Materiella anläggningstillgångar	12		
Förbättringsutgifter på annans fastighet		33 574	36 932
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		48 842	45 559
Pågående nyanläggning		16	1 122
Summa materiella anläggningstillgångar		82 432	83 613
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i hel- och delägda företag	13	21 849	20 781
Andra långfristiga värdepappersinnehav	14	2 238	2 131
Summa finansiella anläggningstillgångar		24 087	22 912
Varulager m.m.	15		
Varulager och förråd		583	626
Summa varulager m.m.		583	626
Kortfristiga fordringar	16		
Kundfordringar		12 107	6 811
Fordringar hos andra myndigheter	17	20 070	13 573
Övriga kortfristiga fordringar		214	183
Summa kortfristiga fordringar		32 391	20 567
Periodavgränsningsposter	18		
Förutbetalda kostnader		36 048	34 391
Upplupna bidragsintäkter		18 798	15 131
Övriga upplupna intäkter		3 990	8 737
Summa periodavgränsningsposter		58 836	58 259
Avräkning med statsverket	19	0	0
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	20	267 282	261 341
Kassa, bank m.m.	21	96	834
Summa kassa och bank		267 378	262 175
SUMMA TILLGÅNGAR		475 335	456 722

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	2017-12-31	2016-12-31
Kapital och skulder			
Myndighetskapital	22		
Statskapital	23	5 263	5 263
Resultatandelar i hel- och delägda företag		15 781	12 089
Balanserad kapitalförändring		118 284	115 347
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		7 087	6 629
Summa myndighetskapital		146 415	139 328
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande	24	7 877	5 656
Övriga avsättningar	25	2 825	2 830*
Summa avsättningar		10 702	8 486
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	26	79 222	82 904
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		26 653	25 557
Leverantörsskulder		31 653	23 486
Övriga kortfristiga skulder	27	18 055	17 075
Summa skulder m.m.		155 583	149 022
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	28	44 373	33 886*
Oförbrukade bidrag	29, 30	95 099	94 935
Övriga förutbetalda intäkter	31	23 163	31 065
Summa periodavgränsningsposter		162 635	159 886
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		475 335	456 722

* Justering har gjorts för år 2016 beroende på omklassificering mellan posterna övriga avsättningar och upplupna kostnader.

ANSVARSFÖRBINDELSER

BELOPP ANGES I TUSEN KRONOR	NOT	2017-12-31	2016-12-31
Övriga ansvarsförbindelser	32	200	500
SUMMA ANSVARSFÖRBINDELSER		200	500

ANSLAGSREDOVISNING

ANSLAG (TUSEN KRONOR) UTBILDNING OCH UNIVERSITETSFORSKNING	INGÅENDE ÖVERFÖRT BELOPP	ÅRETS TILLDELNING ENLIGT RB	OM- DISPONERAT ANSLAG	TOTALT DISPONIBELT BELOPP	UTGIFTER	UTGÅENDE ÖVERFÖRT BELOPP
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå 16:02:021 Takbelopp (ram) 16:02:021:001		634 496		634 496	634 496	0
Forskning och utbildning på forskarnivå 16:02:022 Basresurs (ram) 16:02:022:004		227 090		227 090	227 090	0
SUMMA ANSLAG	0	861 586	0	861 586	861 586	0

En närmare analys framgår i avsnitten Intäkter och kostnader för utbildning samt Redovisning av utbildningsuppdraget.

REDOVISNING AV TAKBELOPP

Utfall avseende perioden 2017-01-01 – 2017-12-31.

Summan "Utfall total ersättning" avser den totala ersättningen som lärosätet genomför produktion för, dvs. oberoende av om den ryms inom tilldelade medel eller inte.

Tabell 1. Redovisning av antal helårsstudenter (HST) och helårsprestationer (HPR).

UTBILDNINGSSOMRÅDE	Utfall HST	Utfall HPR	HST Ersättning TKR	HPR Ersättning TKR	Utfall total ersättning TKR
Humaniora	852	554	26 667	11 296	37 963
Teologi					0
Juridik	36	18	1 140	372	1 512
Samhällsvetenskap	2 350	2 057	73 564	41 964	115 528
Naturvetenskap	1 060	807	56 595	36 343	92 939
Teknik	1 416	1 193	75 603	53 717	129 320
Farmaci					0
Vård	786	759	44 626	37 300	81 926
Odontologi					0
Medicin	325	324	20 621	25 007	45 628
Undervisning	904	787	34 408	31 414	65 822
Verksamhetsförlagd utb.	256	240	13 842	12 546	26 388
Övrigt	125	125	5 348	3 890	9 238
Design					0
Konst					0
Musik	140	140	18 272	11 553	29 824
Opera					0
Teater					0
Media					0
Dans					0
Idrott	27	25	2 994	1 252	4 246
SUMMA	8 278	7 016	373 681	266 653	640 334
Takbelopp (TKR)					634 496
Redovisningen visar att lärosätet kommer över takbeloppet med (TKR)					5 999
Redovisningen visar att lärosätet kommer under takbeloppet med (TKR)					0

Antal helårsstudenter inom vissa konstnärliga områden.

Totalt antal utbildade helårsstudenter 223 inom musik. Högst får 140 avräknas inom det aktuella utbildningsområdet.

Övriga helårsstudenter inom musik har avräknats mot utbildningsområdet naturvetenskap.

Tabell 2: Beräkning av anslagssparande och överproduktion (TKR).

BERÄKNING AV ANSLAGSSPARANDE OCH ÖVERPRODUKTION	
A. Tillgängliga medel (inklusive beslutad tilläggsbudget)	
Årets takbelopp	634 496
+ Ev. ingående anslagssparande	0
SUMMA (A)	634 496
B. Utfall totalt för utbildning på grundnivå och avancerad nivå	
Ersättning för HPR från december föregående budgetår	1 662
Utfall total ersättning enligt tabell 1	640 334
+ Ev. ingående överproduktion	61 424
SUMMA (B)	703 420
SUMMA (A-B)¹	-68 924
¹ Positiv summa förs till tabell över anslagssparandet nedan.	
Negativ summa förs till tabell över överproduktion nedan.	

TABELL. ANSLAGSSPARANDE	
Totalt utgående anslagssparande (A-B)	
- Ev. anslagssparande över 10 % av takbeloppet ²	
UTGÅENDE ANSLAGSSPARANDE	0

TABELL. ÖVERPRODUKTION	
Total utgående överproduktion	68 924
- Ev. överproduktion över 10 % av takbeloppet ²	-5 474
UTGÅENDE ÖVERPRODUKTION	63 450

² Den del av anslagssparande respektive överproduktion som lärosätet inte får behålla utan regeringens godkännande.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring, anslagsförordningen (2011:223) samt förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor.

REDOVISNINGSPRINCIPER

Fordringar tas upp till de belopp de beräknas inflyta. Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde. Skulder tas upp till de belopp som är säkra enligt faktura, avtal eller motsvarande underlag.

Från och med december 2010 sker i huvudsak all nyanskaffning av persondatorer genom operationell leasing på tre år. Tidigare inköptes persondatorerna och aktiverades som anläggningstillgångar alternativt kostnadsfördes direkt, beroende av anskaffningsvärdet.

Tillgångar med ett anskaffningsvärde på 20 000 kronor eller mer och en livslängd på tre år eller längre definieras som anläggningstillgångar. Beloppsgränsen för anskaffningsvärdet, var år 2009 och tidigare 10 000 kronor.

Objekt som utgör en fungerande enhet vars sammanlagda anskaffningsvärde uppgår till minst 20 000 kronor redovisas också som en anläggningstillgång. Även här var beloppsgränsen för anskaffningsvärdet år 2009 och tidigare 10 000 kronor. Anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar enligt plan, varvid linjär avskrivningsmetod tillämpas.

Utgifter för utveckling som är av väsentligt värde för myndighetens verksamhet under kommande år aktiveras som immateriell anläggningstillgång. Det samma gäller för licenser och programvaror och egenutvecklade IT-system.

Avskrivningstiden för immateriella anläggningstillgångar är fem år. Universitetet använder sig av nedanstående avskrivningstider för materiella anläggningstillgångar.

Finansiella anläggningstillgångar värderas enligt kapitalandelsmetoden. Avsättningar för personals framtida särskilda pensionsersättningar och delpension värderas enligt anvisningar från Statens tjänstepensionsverk (SPV).

PROJEKTREDOVISNING

Externfinansierade pågående projekt redovisas så att intäkterna motsvarar de upparbetade kostnaderna under året. Erhållna medel som ännu inte har använts i verksamheten redovisas som förskott från uppdragsgivare alternativt oförbrukade bidrag i balansräkningen. För projekt som avslutats under året redovisas skillnaden mellan intäkter och kostnader som årets över-/underskott i resultaträkningen. Projekt där bidrag/ersättning ännu ej erhållits bokförs som upplupna intäkter under periodavgränsningar.

FÖRBÄTTRINGSUTGIFTER PÅ LOKALER

Under år 2001 beslutades att förbättringsutgifter på lokaler, som har ett bestående värde för verksamheten, ska aktiveras som anläggningstillgångar. Den förväntade brukstiden ska vara minst tre år och de nedlagda kostnaderna ska uppgå till lägst 100 000 kronor. Reparationer ska alltid kostnadsföras.

UNDANTAG I REGLERINGSBREVET FRÅN VISSA BESTÄMMELSER I FÖRORDNINGAR

I regleringsbrevet medges undantag från bestämmelser i förordningar enligt nedan;

- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen om redovisning mot anslag enligt 12 § anslagsförordningen (2011:223). Avräkning mot anslag och anslagsposter för

Tabell 39: Avskrivningstider för materiella anläggningstillgångar.

MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNG	AVSKRIVNINGSTID (ÅR)
Persondatorer	3
Övriga datorer	5
Maskiner och utrustning	5
Möbler	10
Fastighetsinventarier	10
Antika möbler	25

medel som utbetalas till lärosätenas räntekonto i Riksgäldskontoret ska ske i samband med de månatliga utbetalningarna till respektive lärosätes räntekonto i Riksgäldskontoret.

- Universitet och högskolor medges undantag från 7 § anslagsförordningen (2011:223) på så sätt att lärosätet får överföra såväl överproduktion som outnyttjat takbelopp (anslags-sparande) till ett värde av högst tio procent av takbeloppet till efterföljande budgetår utan att särskilt begära regeringens medgivande.
- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen i 2 kap. 4 § tredje stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att årsredovisningen ska innehålla redovisning av vissa väsentliga uppgifter. Universitet och högskolor ska i stället lämna uppgifter enligt *bilaga 6 Väsentliga uppgifter*.
- Universitet och högskolor ska i samband med upprättandet av noter till årsredovisningen särskilt beakta att specifikation ges av
 - låneram i Riksgäldskontoret uppdelad på beviljad låneram och utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut, och
 - beviljad och under året maximalt utnyttjad kontokredit hos Riksgäldskontoret.
- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen enligt 2 kap. 4 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att i årsredovisningen upprätta och lämna en finansieringsanalys till regeringen.
- Universitet och högskolor medges undantag från 2 kap. 1 § första stycket och 3 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) om finansiering av anläggningstillgångar enligt följande. En anläggningstillgång som används i myndighetens verksamhet får helt eller delvis finansieras med bidrag som har mottagits från icke-statlig givare. Detta gäller även bidrag från statliga bidragsgivare under förutsättning att bidraget har tilldelats för ändamålet.
- Universitet och högskolor medges undantag från 25 a § andra och tredje styckena avgiftsförordningen (1992:191) om disponering av inkomster från avgiftsbelagd verksamhet enligt följande. Uppgår det ackumulerade överskottet till mer än 10 procent av den avgiftsbelagda verksamhetens omsättning under räkenskapsåret ska myndigheten i årsredovisningen redovisa hur överskottet ska disponeras. Har det uppkommit ett underskott i en avgiftsbelagd verksamhet som inte täcks av ett balanserat överskott från tidigare räkenskapsår ska myndigheten i årsredovisningen lämna ett förslag till regeringen om hur underskottet ska täckas.

NOTER

Alla belopp i notförteckningen anges i tusentals kronor.

NOT 1. INTÄKTER AV ANSLAG	2017	2016
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	632 505	612 642
Forskning och utbildning på forskarnivå	226 090	223 616
SUMMA INTÄKTER AV ANSLAG	858 595	836 258
Anslagsmedel för finansiering av bidrag	2 991	1 684
SUMMA UTGIFTER UNDER ANSLAG ENLIGT ANSLAGSREDOVISNING	861 586	837 942
Omfattningen utveckling analyseras närmare i avsnitten Intäkter och kostnader för utbildning samt Redovisning av utbildningsuppdraget.		

NOT 2. INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR	2017	2016
Uppdragsutbildning	54 215	53 790
Uppdragsforskning	13 052	13 489
Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen (1992:191)	14 162	15 551
Fakturerade kostnader	2 061	1 542
Högskoleprovet	894	1 014
Studieavgifter studenter från tredje land	2 146	1 105
Sponsring	138	221
Realisationsvinst vid avyttring av anläggningstillgångar	611	178
SUMMA INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR	87 279	86 890

Specifikation uppdragsutbildning

Statliga myndigheter	38 183	39 009
Kommuner, landsting	5 132	6 725
Näringsliv	6 971	3 234
Svenska organisationer	3 868	3 919
Utländska företag och organisationer	61	903
SUMMA	54 215	53 790

Specifikation uppdragsforskning

Statliga myndigheter	9 834	9 480
Kommuner, landsting	929	1 351
Näringsliv	1 241	1 783
Svenska organisationer	798	555
Utländska företag och organisationer	250	320
SUMMA	13 052	13 489

Specifikation intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen

Konferenser, seminarier	3 480	4 980
Försäljning tjänster	4 073	4 192
Offentlig inköps- och resurssamordning	2 937	2 848
Uthyrning lokaler	2 516	2 719
Kompendieförsäljning	1 033	811
Uthyrning av utrustning och labbmiljöer	121	
Övrigt	2	1
SUMMA	14 162	15 551

Varav tjänsteexport *

Studieavgifter studenter från tredje land	2 146	1 105
Övrig tjänsteexport	729	2 003
SUMMA	2 875	3 108

* I summa intäkter av avgifter och andra ersättningar ingår tjänsteexport med redovisade belopp.

NOT 3. INTÄKTER AV BIDRAG	2017	2016
Statliga myndigheter	84 956	72 560
Kommuner, landsting	11 710	13 242
KK-stiftelsen	26 885	23 915
Övriga svenska organisationer	17 572	23 538
Näringsliv	8 790	6 691
Utländska företag och organisationer	12 278	10 301
SUMMA	162 191	150 247
Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnitten Intäkter och kostnader för utbildning, Intäkter och kostnader för forskning och forskarutbildning samt Ekonomisk redovisning.		

NOT 4. FINANSIELLA INTÄKTER	2017	2016
Ränteintäkter Riksgäldskontoret	415	414
Orealiserad värdeökning finansiella instrument utomstatliga	121	131
Övriga ränteintäkter	130	84
SUMMA	666	629
Karlstads universitet innehar två fonder som förvaltas av Kammarkollegiet. Fondernas kapital är placerat i Kammarkollegiets ränte- och aktiekonsortium. Kapitalet används till stipendiemedel. Från och med räkenskapsåret 2015 ska fondernas andelar i ränte- och aktiekonsortium värderas till verkligt värde, vilket gör att en realiserad värdeförändring uppstår. Räntesatsen har under hela 2017 varit negativ hos Riksgäldskontoret. Ränteintäkterna har beräknats på lånen till anläggningstillgångar under 2017.		

NOT 5. KOSTNADER FÖR PERSONAL	2017	2016
Lönekostnader, exklusive arbetsgivaravgifter m.m.	526 739	507 913
Varav arvode till styrelse, kommittéer och ej anställd personal	877	538
Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnittet Ekonomisk redovisning.		

NOT 6. FINANSIELLA KOSTNADER	2017	2016
Räntekostnader Riksgäldskontoret	1 225	1 208
Kursdifferens	1 042	111
Orealiserad värdeminskning finansiella instrument utomstatliga	4	4
Övriga finansiella kostnader	22	25
SUMMA	2 293	1 348
Karlstads universitet innehar två fonder som förvaltas av Kammarkollegiet. Fondernas kapital är placerat i Kammarkollegiets ränte- och aktiekonsortium. Kapitalet används till stipendiemedel. Från och med räkenskapsåret 2015 ska fondernas andelar i ränte- och aktiekonsortium värderas till verkligt värde, vilket gör att en realiserad värdeförändring uppstår. Räntesatsen har under hela 2017 varit negativ hos Riksgäldskontoret. Räntekostnaden har beräknats på tillgodohavandet på räntekontot hos Riksgäldskontoret under 2017.		

NOT 7. TRANSFERERINGAR
Transfereringar är transaktioner av medel till extern part där universitetets egen verksamhet inte får någon direkt motprestation. Exempel på transfereringar inom universitetet är stipendier, resebidrag och utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning, samt i de fall universitetet agerar koordinator i ett projekt och betalar del av projektmedlen vidare till annan part i projektet.

NOT 8. ÖVRIGA ERHÅLLNA MEDEL FÖR FINANSIERING AV BIDRAG	2017	2016
Kommuner	712	692
KK-stiftelsen	655	963
Övriga svenska organisationer	262	321
Privatpersoner	77	288
Övriga	71	55
SUMMA	1 777	2 319

NOT 9. LÄMNAD E BIDRAG	2017	2016
Statliga myndigheter	-3 442	-3 772
Kommuner, landsting	-712	-692
Övriga svenska organisationer	-2 942	-2 431
Näringsliv	-1 121	-1 461
Privatpersoner	-8 178	-2 176
Utländska företag och organisationer	-1 122	
SUMMA	-17 517	-10 532

NOT 10. ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	2017	2016
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	7 584	-3 595
Varav:		
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	6 664	-6 691
Bidragsfinansierad grundutbildning	-193	-415
Uppdragsutbildning	1 113	3 511
Forskning och utbildning på forskarnivå	-497	10 224
Varav:		
Forskning och utbildning på forskarnivå	473	10 254
Bidragsfinansierad forskning	-990	-105
Uppdragsforskning	20	75
SUMMA	7 087	6 629

NOT 11. IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	2017	2016
IB anskaffningsvärde	17 359	13 328
Årets anskaffningar	3 343	4 201
Utrangeringar/försäljningar	-2 025	-170
SUMMA	18 677	17 359
IB ackumulerade avskrivningar	8 789	6 955
Årets avskrivningar	2 285	2 004
Utrangeringar/försäljningar	-2 025	-170
SUMMA	9 049	8 789
Restvärde	9 628	8 570

NOT 12. MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	Förbättringsutgifter annans fastighet		Maskiner/ inventarier		Pågående nyanläggningar	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
IB anskaffningsvärde	93 812	89 303	258 736	282 553	1 122	1 531
Årets anskaffningar	4 812	11 323	16 454	11 871		694
Årets överföringar från pågående nyanläggningar			1 106	1 103	-1 106	-1 103
Utrangeringar/försäljningar	-13 504	-6 814	-19 798	-36 791		
SUMMA	85 120	93 812	256 498	258 736	16	1 122
IB ackumulerade avskrivningar	56 880	56 005	213 177	236 163		
Årets avskrivningar	7 997	7 625	14 089	13 598		
Utrangeringar/försäljningar	-13 331	-6 750	-19 610	-36 584		
SUMMA	51 546	56 880	207 656	213 177	0	0
Restvärde	33 574	36 932	48 842	45 559	16	1 122

Som pågående nyanläggning redovisas utgifter för projektering av kommande och pågående byggnationer.

NOT 13. ANDELAR I HEL- OCH DELÄGDA FÖRETAG	2017	2016
Anskaffningsvärde	5 000	5 000
Bokfört värde andelar i hel- och delägda företag	21 849	20 781

År 2003 bildades Karlstads universitet Holding AB. Bolaget ägs till 100 procent av Karlstads universitet. 1 000 aktier finns i Karlstads universitet Holding AB (556636-7164) à nominellt värde 100 kronor styck.

NOT 14. ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV	UB Verkligt värde	Varav realiserade värdeförändringar
Räntekonsortiet	288	-15
Svenska aktiekonsortiet	1 439	751
Utländska aktieindexkonsortiet	511	298
SUMMA	2 238	1 034

Karlstads universitet innehar två fonder som förvaltas av Kammarkollegiet. Fondernas kapital är placerat i Kammarkollegiets ränte- och aktiekonsortium. Kapitalet används till stipendiemedel. Från och med räkenskapsåret 2015 ska fondernas andelar i ränte- och aktiekonsortium värderas till verkligt värde, vilket gör att en realiserad värdeförändring uppstår.

NOT 15. VARULAGER	2017	2016
Varulager m.m.	583	626
Varulagret består av tryckerimaterial och produkter för försäljning i universitetets välkomstcenter.		

NOT 16. KORTFRISTIGA FORDRINGAR
Posten "Kortfristiga fordringar" avser, förutom mervärdesskattefordran, främst fakturor utställda till kunder där betalning ännu ej erhållits.

NOT 17. FORDRINGAR HOS ANDRA MYNDIGHETER	2017	2016
Kundfordringar	7 212	2 650
Mervärdesskattefordran	12 858	10 923
SUMMA	20 070	13 573

NOT 18. PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	2017	2016
Förutbetalda kostnader	36 048	34 391
Hyrer	28 528	27 254
Övrigt	7 520	7 137
Upplupna bidragsintäkter	18 798	15 131
Övriga upplupna bidragsintäkter, statliga	8 878	3 297
Övriga upplupna bidragsintäkter, övriga	9 920	11 834
Övriga upplupna intäkter	3 990	8 737
SUMMA	58 836	58 259

NOT 19. SPECIFIKATION AVRÄKNING MED STATSVERKET	2017	2016
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot anslaget	861 586	837 942
Anslagsmedel som tillförts räntekontot	-861 586	-837 942
Återbetalning av anslagsmedel		
SKULD AVSEENDE ANSLAG I RÄNTEBÄRANDE FLÖDE	0	0

NOT 20. BEHÅLLNING RÄNTEKONTO I RIKSGÄLDSKONTORET	2017	2016
Beviljad räntekontokredit	0	0
Lägsta saldo under året	197 688	132 571

NOT 21. KASSA, BANK M.M.	2017	2016
Bankmedel valutakonto		728
Bankmedel donationsmedel	96	106
SUMMA	96	834

NOT 22. FÖRÄNDRING AV MYNDIGHETSKAPITALET							
	Stats- kapital	Resultat- andelar i hel- och delägda företag	Balanserad kapital- förändring anslags- finansierad verksamhet	Balanserad kapital- förändring avgifts- belagd verksamhet	Balanserad kapital- förändring bidrags- finansierad verksamhet	Kapital- förändring enligt resultat- räkning	Summa
Utgående balans 2016	5 263	12 089	107 090	2 020	6 237	6 629	139 328
Ingående balans 2017	5 263	12 089	107 090	2 020	6 237	6 629	139 328
Föregående års kapitalförändring		3 692	3 563	-106	-520	-6 629	0
Årets kapitalförändring						7 087	7 087
Summa årets förändring	0	3 692	3 563	-106	-520	458	7 087
UTGÅENDE BALANS 2017	5 263	15 781	110 653	1 914	5 717	7 087	146 415
Omfattningens utveckling analyseras närmare i avsnittet Ekonomisk redovisning.							

NOT 23. STATSKAPITAL	2017	2016
Karlstads universitet Holding AB	5 000	5 000
Konstverk, två stensulpturer inköpta 2006	201	201
Konstverk, del av glasskulptur Kunskapens träd	62	62
SUMMA	5 263	5 263
Universitetet erhöll i december 2002 fem miljoner kronor från regeringen för bildande av holdingbolag. Bolaget, Karlstads universitet Holding AB, bildades i januari 2003. Inget avkastningskrav finns på statskapitalet.		

NOT 24. AVSÄTTNINGAR	2017	2016
Ingående avsättning	5 656	6 559
Årets pensionskostnad	4 997	2 098
Årets pensionsutbetalningar	-2 776	-3 001
UTGÅENDE AVSÄTTNING	7 877	5 656
Avser pensions- och delpensionsersättningar. Den sammanlagda framtida pensionsutbetalningen för dessa anställda redovisas i bokslutet som en skuld.		

NOT 25. ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR	2017	2016
Ingående avsättning	2 830	1 636
Årets förändring	-5	1 194
UTGÅENDE AVSÄTTNING	2 825	2 830
Avser avsättning omställningsmedel.		

NOT 26. LÅN RIKSGÄLDSKONTORET	2017	2016
IB skuld Riksgäldskontoret	82 904	81 371
Nya lån under året	18 729	22 983
Årets amorteringar	-22 411	-21 450
UTGÅENDE SKULD RIKSGÄLDSKONTORET	79 222	82 904
Beviljad låneram	100 000	110 000
Universitetet finansierar sina investeringar i anläggningstillgångar via lån hos Riksgäldskontoret.		

NOT 27. ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER	2017	2016
Innehållen skatt personal	14 678	13 622
Övriga kortfristiga skulder	3 377	3 453
SUMMA	18 055	17 075

NOT 28. UPPLUPNA KOSTNADER	2017	2016
Upplupen semesterlöneskuld	17 577	17 308
Upplupna lönekostnader	10 374	6 916
Upplupna kostnader verksamhetsförlagd utbildning	6 566	6 414
Övriga upplupna kostnader	9 856	3 248
SUMMA	44 373	33 886

NOT 29. OFÖRBRUKADE BIDRAG	2017	2016
Statliga myndigheter	48 052	46 379
Övriga	47 047	48 556
SUMMA	95 099	94 935

NOT 30. FÖRBRUKNING OFÖRBRUKADE BIDRAG STATLIGA MYNDIGHETER	< 3 månad	3-12 månad	1-3 år	> 3 år	Summa
Förbrukning statliga oförbrukade bidrag	15 948	32 104			48 052
SUMMA	15 948	32 104	0	0	48 052

Noten har tagits fram i enlighet med HfR redovisningsråds rekommendation.
Metoden innebär en schablonberäkning av den genomsnittliga omsättningshastigheten/förbrukningstakten.
Förbrukningstakten för bidragsverksamhet med statlig finansiering bedöms sammantaget vara linjär.

NOT 31. ÖVRIGA FÖRUTBETALDA INTÄKTER	2017	2016
Statliga myndigheter	15 125	15 654
Övriga	8 038	15 411
SUMMA	23 163	31 065

NOT 32. ANSVARSFÖRBINDELSER	2017	2016
Samarbetsavtal Karlstads Bostads AB	200	500
SUMMA	200	500

Karlstads Bostads AB förbinder sig att till utländska studenter inom utbytesprogram med andra länder tillhandahålla och hyra ut 150 rum. De rum som inte hyrs ut till studenter ska Karlstads universitet betala hyra för.
Avtalet med Karlstads Bostads AB har omförhandlats under 2017, vilket minskat vakanskostnaden för lägenheter som inte hyrts ut.

STYRELSENS ERSÄTTNINGAR OCH UPPDRAG

Utbetald ersättning till styrelseledamöter och ledande befattningshavare samt uppgifter om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter eller aktiebolag.

Tabell 40: Styrelsens ersättningar och uppdrag år 2017.

NAMN	PERIOD	ERSÄTTNING, KR	ANDRA UPPDRAG SOM STYRELSE- ELLER RÅDSLEDAMOT
Ordförande			
Karin Johansson	1701-1712	99 270	Ordförande, Visit Sweden AB Ordförande, HUI Research AB Ordförande, Svensk Handel Juridik AB Ledamot, Svensk Handel AB Ledamot, Sweden International Chamber of Commerce
Rektor			
Åsa Bergenheim	1701-1708	1 227 886	Ledamot, Länsstyrelsen Värmlands Insynsråd
Johan Sterte	1709-1712	473 695	Ledamot, Luleå Näringsliv AB Ledamot, Luleå Näringsliv Holding AB Ordförande, LTU Business AB Ordförande, LTU Holding AB Ledamot, Lunova AB Ledamot, SICS North Swedish ICT AB Ledamot, Geometrics AB Ledamot, Swerera MEFOS AB Ledamot, Strukturfond: Övervakningskommittén Ledamot, Länsstyrelsen Värmlands Insynsråd
Företrädare för allmänna intressen			
Fredrik Almqvist	1705-1712	14 000	Ledamot, QureTech Bio AB
Anders Björn	1701-1712	42 090	Ledamot, Valmet S.p.A Ordförande, Valmet Pescia S.r.L
Erik Engebretsen	1701-1712	42 180	Ledamot, Osiris Eiendom Holding AS Ledamot, C J Hambro & CIE AS Ledamot, Brøvig Breeze KS
Margaretha Fahlgren	1701-1712	42 270	Inga
Jan Gulliksen	1705-1712	14 000	Ledamot, Voksenåsen AS Ledamot, Gulliksen Consulting AB
Sara Jons	1701-1212	42 180	Inga
Veronica Lamppa Lönnbro	1705-1712	4 090	Inga
Företrädare för verksamheten			
Margareta Friman	1705-1712	794 404	Inga
Curt Hagquist	1701-1704	882 583	Inga
Nina Thelander	1701-1705	632 487	Inga
Susanne Tornhamre	1705-1712	624 674	Inga
Claes Ugglå	1701-1712	741 514	Inga
Företrädare för studenterna			
Tilda Aronsson	1707-1712	23 300	Inga
Simon Asplund	1701-1712	46 290	Inga
Amanda Green	1701-1706	28 180	Inga
Karin Lundkvist	1701-1712	390 575	Inga

Enligt förordningen (2000:605) om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag redovisas

1) skattepliktiga ersättningar och förmåner utbetalade av Karlstads universitet under år 2017,

2) uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

PRESTATIONSMAÅTT

I detta avsnitt redovisas de prestationsmått och modeller som Karlstads universitet använt för beräkning av kostnader per prestation.

LÄROSÄTENAS INSTRUKTION

Enligt 3 kap 1 § i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska myndigheterna redovisa och kommentera verksamhetens resultat i förhållande till de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion och till vad regeringen, i förekommande fall, har angett i regleringsbrev eller annat beslut.

Den individbaserade statistik som ingår i resultatredovisningen ska vara uppdelad efter kön, om det inte finns särskilda skäl mot detta.

Resultatredovisningen ska främst avse hur verksamhetens prestationer har utvecklats med avseende på volym och kostnader.

MÅTT SOM RELATERAR PRESTATIONER TILL KOSTNADER

Under 2008/2009 initierades ett samarbete mellan Sveriges lärosäten i syfte att utveckla mått som beskriver kostnad per prestation. Ett resultat blev att utbildningsdepartementet beslutade att komplettera sammanställningen "Väsentliga uppgifter" med måtten:

- Kostnad per helårsstudent, exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning
- Kostnad per helårsprestation, exklusive uppdragsutbildning och beställd utbildning
- Totalt antal refereegranskade vetenskapliga publikationer
- Kostnad per refereegranskad vetenskaplig publikation

MÅTT SOM RELATERAR TILL SAMVERKAN

Prestationsmått inom samverkan tar sin utgångspunkt i att huvuduppgifterna för universitet och högskolor är utbildning och forskning och att samverkan därmed inte är en självständig uppgift utan förutsätter de två huvuduppgifterna.

I årsredovisningen har Karlstads universitet valt att redovisa följande mått relaterade till samverkan:

- Uppdragsutbildning, intäkter (redovisas i kapitel "Utbildning på grundnivå och avancerad nivå")
- Företagsdoktorander (redovisas i kapitel "Forskning och forskarutbildning")
- Uppdragsforskning, intäkter (redovisas i kapitel "Forskning och forskarutbildning")
- Antal utvärderade idéer från anställda respektive studenter (redovisas i kapitel "Forskning och forskarutbildning")

- Antal som sökt respektive erhållit verifieringsmedel (redovisas i kapitel "Forskning och forskarutbildning")
- Antal sökta respektive beviljade IPR/patent (redovisas i kapitel "Forskning och forskarutbildning")
- Antal idéer överlämnade till inkubatorer (redovisas i kapitel "Forskning och forskarutbildning")
- Antal nystartade bolag via anställda respektive studenter (redovisas i kapitel "Forskning och forskarutbildning")

KOSTNAD PER PRESTATION INOM UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Utgångspunkten är att besvara frågan vad det i genomsnitt kostar att utbilda en forskarstuderande vid Karlstads universitet under ett år. Det är svårt att ur den ekonomiska redovisningen urskilja utbildning på forskarnivå från forskning, då en avsevärd del av utbildningen består i att delta i forskningsprojekt och att aktivt forska. För att uppskatta kostnaden har istället en särskild beräkningsmodell använts.

Del 1.

Beräkna den genomsnittliga studiefinansieringskostnaden (C). $C=a/b$

a=kostnad för den totala studiefinansieringen inkl. LKP

b=antal heltidsekvivalenter inom utbildning på forskarnivå

För att få fram kostnad för den totala studiefinansieringen (a) har uppgifter från redovisningen hämtats kompletterat med beräkningar av kostnaden för forskarstuderande anställda på universitetet under annan tjänst än doktorandtjänst.

Antalet heltidsekvivalenter inom utbildning på forskarnivå (b) har sökts fram ur Ladok.

Del 2.

Till den genomsnittliga studiefinansieringskostnaden för lärosätet (C) läggs kostnader under aktuellt år för lokaler (1), utrustning (2), handledning (3), kurser/utbildning (4), disputation och övriga kostnader (5) samt indirekta kostnader (6).

En enkät har skickats till fakulteterna gällande handledning (3), medan övriga kostnader har beräknats enligt schablon.

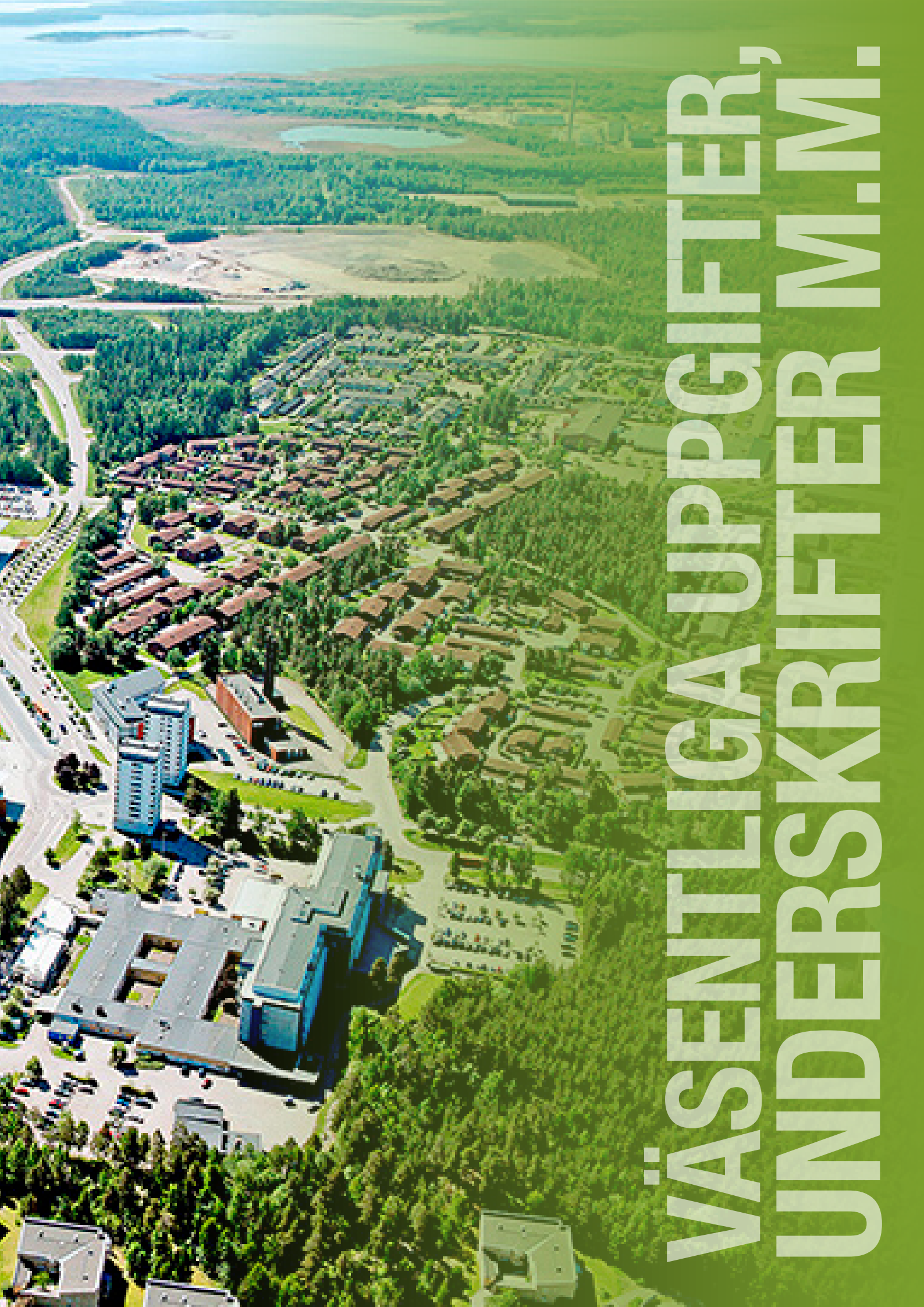
Drift- och lokalkostnad samt avskrivningar för doktoranden har proportionerats utifrån antal anställda helårsarbetskrafter inom forskning och utbildning på forskarnivå. Vidare ingår kostnader för utbildning, disputation med mera. Fördelningen av lokalkostnaden har dock skett endast till de som

innehär anställning vid Karlstads universitet. Antalet årsarbetskrafter inom forskning och utbildning på forskarnivå har beräknats utifrån hur personalen varit konterad under året.

När det gäller beräkningen av de indirekta kostnaderna har SUHF-modellen tillämpats. Därigenom fångas även kostnader för stödpersonal som inte är direkt konterad.

VÄSENTLIGA UPPGIFTER,
UNDERSKRIFTER M.M.

INTERN STYRNING OCH KONTROLL

Karlstads universitet omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör de krav som framgår av myndighetsförordningen. I myndighetsförordningen anges bland annat att verksamheten ska bedrivas effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen samt att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt.

INTERN STYRNING

Karlstads universitet har en övergripande arbetsordning för universitetet samt därtill separata arbetsordningar för styrelse, fakultetsnämnder, centrala stödfunktioner, centrum- och forumbildningar samt mindre nämnder och kommittéer. Arbetsordningarna beskriver uppdrag, sammansättning, ordningen för beredning och handläggning inför beslut, studentinflytande, jäv och övriga förvaltningsrättsliga frågor.

Universitetet har en delegationsordning som utgår från rektor och universitetsdirektör och som fördelar ansvar till fakultetsnämnder, dekaner och chefer inom centrala stödfunktioner.

Särskilda styrdokument finns för olika områden, bland annat antagningsordning, examensordning, regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, anställningsordning, inköpspolicy, policy för studentinflytande, representationspolicy samt policy för bisysslor.

Universitetets rutiner och kontroller är organiserade med syftet att minimera risken för oegentligheter.

KVALITETSTYRNINGSSYSTEM

Karlstads universitets kvalitetssäkringssystem har två huvudsyften: att nå kontinuerlig förbättring av kvaliteten i utbildning, i forskning och i den universitetsgemensamma stödverksamheten samt att säkerställa intern kommunikation i kvalitetsfrågor och om verksamhetens resultat.

Utgångspunkt för universitetets modell för kvalitetssäkring av utbildningar är "Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area" som utarbetats av The European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA).

Modellen fokuserar på de fyra områdena kvalitets- säkring, utvärdering och uppföljning, lärande samt kunskaps- och informationsutbyten. Till vart och ett av områdena har ett antal aktiviteter kopplats.

Området kvalitetssäkring fokuserar på årliga uppföljningar av utbildningsutbudet utifrån samhällets och arbetsmarknadens behov, lärosätets kapaci-

tet, interna och externa utvärderingsresultat samt ekonomiska förutsättningar. Dessa uppföljningar har genomförts för vår- och hösttermin under år 2017. Arbetet har utvecklats under år 2017 så att mer av nyckeldata sammanställs centralt.

Med utvärderingar avses dels utvärdering av utbildningar med hjälp av externa bedömare i samarbete med Mittuniversitetet och Linnéuniversitetet (Treklovern), dels de utbildningsutvärderingar som Universitetskanslersämbetet genomför. Inom utvärdering och uppföljning använder Karlstads universitet också ett automatiserat och standardiserat system för värdering och analys av program och kurser. Systemet säkerställer att studenter ges möjlighet att framföra sina erfarenheter och synpunkter samt att resultaten hålls tillgängliga. Under år 2017 har sammansättningen av frågor modifierats och förfinats.

Inom området lärande lyfts den undervisande personalens kompetensutveckling och pedagogiska meritering. År 2016 utsågs de första lärarna som fått möjlighet att meritera sig på grundval av skicklighet i undervisning och under år 2017 har dessa lärare fått möjlighet att arbeta med pedagogiska utvecklingsprojekt för att stärka de institutioner de arbetar vid.

Området kunskaps- och informationsutbyten har till syfte att upprätta och säkerställa överblickbarhet, standardisering samt horisontell och vertikal kommunikation. Under år 2017 har respektive verksamhet haft att arbeta med ett antal säkerställande åtgärder för att denna kommunikation ska fungera enhetligt och bidra till att upprätthålla universitetets kvalitetssäkringssystem.

RISKANALYS FÖR VERKSAMHETSÅR 2018

Karlstads universitet har genomfört riskanalys inför år 2018. Utgångspunkt för analysen är skeenden i omvärlden som kan påverka universitetets möjligheter att fullgöra sin serviceskyldighet som myndighet. Fakulteter, lärarutbildningsnämnd och avdelningar vid centrala stödfunktioner har genomfört analyser

för respektive verksamhet. Utifrån riskdokumentationerna har universitetsledningen fört in ett övergripande perspektiv.

Risikanalyserna genomförs i ett webbaserat verktyg som ger koppling mellan verksamhetsmål, verksamhetsplanering och riskanalyser.

De mest framträdande riskerna i riskanalyserna är förknippade med personal- och kompetensförsörjning. Flest risker kopplas till mål om utbildningens kvalitet och utbud samt till effektiviteten i verksamheten. Inom området forskning är de flesta riskerna kopplade till externfinansierad forskning.

RISKER SOM IDENTIFIERATS AV INTERN OCH EXTERN REVISION

Internrevisionen har under år 2017 lämnat tre rapporter till universitetets styrelse. Dessa rapporter

konstaterar att den interna styrningen och kontrollen avseende informationssäkerhet och avtalshantering är tillfredsställande, men att vissa områden behöver förbättras.

Rapporterna har resulterat i beslut om uppdrag till rektor att hantera dessa förbättringsområden. Rekommendationer har tagits om hand och återrapporteras till universitetsstyrelsen i särskild ordning.

Internrevisionens tredje rapport var en sammanfattande bedömning av nedläggningsprocessen av två ämnen.

Riksrevisionens granskning av bokslut och årsredovisning 2016 avrapporterades till universitetsstyrelsen vid sammanträdet i april 2017.

VÄSENTLIGA UPPGIFTER

TOTALT	2017	2016	2015	2014	2013
Utbildning och forskning					
Totalt antal helårsstudenter ¹	8 278	8 309	8 236	8 019	8 106
Kostnad per helårsstudent	78	77	75	75	74
Totalt antal helårsprestationer ¹	7 016	6 972	6 873	6 621	6 803
Kostnad per helårsprestation	93	92	89	91	88
Totalt antal studieavgiftsskyldiga studenter (hst) ²	21	13	6	2	6
Totalt antal nyantagna doktorander	36	37	50	44	42
Totalt antal doktorander med någon aktivitet	252	260	275	274	271
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarb.) ³	84	92	93	87	93
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag	0	0	0	0	0
Genomsnittlig studietid för licentiatexamen ⁴	4,5	4,5	4,0	3,0	3,5
Genomsnittlig studietid för doktorsexamen ⁴	6,0	6,4	6,3	6,0	5,5
Totalt antal doktorsexamina	31	25	30	41	24
Totalt antal licentiatexamina	17	12	17	10	7
Totalt antal refereegranskade vetenskapliga publikationer ⁵	-	359	310	214	234
Kostnad per refereegranskad vetenskaplig publikation	-	948	1 099	1 552	1 442
Personal					
Totalt antal årsarbetskrafter	1 032	1 024	1 024	985	1 003
Medelantal anställda	1 243	1 235	1 203	1 193	1 216
Totalt antal lärare (årsarb.)	584	582	569	558	582
Antal disputerade lärare (årsarb.)	377	357	350	339	341
Antal professorer (årsarb.)	88	81	72	71	74
Ekonomi					
Intäkter totalt (mnkr), varav	1 109	1 074	1 029	1 006	989
utb. på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	734	710	696	668	649
– andel anslag (%)	86	86	86	87	87
– andel externa intäkter (%)	14	14	14	13	13
forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	375	364	333	338	341
– andel anslag (%)	60	62	61	59	57
– andel externa intäkter (%)	40	38	39	41	43
Kostnader totalt (mnkr)	1 103	1 071	1 029	999	992
– andel personal	72	72	72	70	70
– andel lokaler	11	11	12	13	13
Lokalkostnader ⁶ per kvm (kr)	1 618	1 652	1 434	1 484	1 525
– andel av justerade totala kostnader (%)	13	13	14	15	15
Balansomslutning (mnkr)	475	457	476	464	445
– varav oförbrukade bidrag	95	95	102	105	100
– varav årets kapitalförändring	7	7	0	10	-4
– varav myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)	146	139	133	133	123

¹ Exkl. uppdragsutbildning och beställd utbildning.

² Exkl. beställd utbildning.

³ Gäller doktorandanställning vid Karlstads universitet.

⁴ Median bruttostudietid uttryckt i år.

⁵ Uppgifter för år 2017 lämnas i årsredovisning 2018.

⁶ Redovisas i enlighet med SUHF:s rekommendationer från och med årsredovisning 2016.

KVINNOR	2017	2016	2015	2014	2013
Utbildning och forskning					
Totalt antal helårsstudenter ¹	5 167	5 207	5 199	5 081	5 166
Totalt antal helårsprestationer ¹	4 514	4 536	4 499	4 347	4 485
Totalt antal studieavgiftsskyldiga studenter (hst) ²	6	3	0	0	2
Totalt antal nyantagna doktorander	23	19	26	21	26
Totalt antal doktorander med någon aktivitet	136	131	144	146	152
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarb.) ³	34	37	41	39	46
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag	0	0	0	0	0
Genomsnittlig studietid för licentiatexamen ⁴	5,3	5,0	4,0	3,0	3,5
Genomsnittlig studietid för doktorsexamen ⁴	6,0	6,0	7,0	7,0	6,5
Totalt antal doktorsexamina	17	11	15	24	17
Totalt antal licentiatexamina	6	6	10	4	5
Personal					
Totalt antal årsarbetskrafter	575	572	572	545	555
Medelantal anställda	697	693	671	663	671
Totalt antal lärare (årsarb.)	286	289	284	72	279
Antal disputerade lärare (årsarb.)	165	156	151	144	143
Antal professorer (årsarb.)	28	25	20	19	18

¹ Exkl. uppdragsutbildning och beställd utbildning.² Exkl. beställd utbildning.³ Gäller doktorandanställning vid Karlstads universitet.⁴ Median bruttostudietid uttryckt i år.

MÄN	2017	2016	2015	2014	2013
Utbildning och forskning					
Totalt antal helårsstudenter ¹	3 111	3 102	3 037	2 938	2 940
Totalt antal helårsprestationer ¹	2 502	2 436	2 374	2 274	2 319
Totalt antal studieavgiftsskyldiga studenter (hst) ²	15	9	5	2	4
Totalt antal nyantagna doktorander	13	18	24	23	16
Totalt antal doktorander med någon aktivitet	116	129	131	128	119
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarb.) ³	50	55	53	48	47
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag	0	0	0	0	0
Genomsnittlig studietid för licentiatexamen ⁴	4,0	4,5	4,0	3,0	7,0
Genomsnittlig studietid för doktorsexamen ⁴	6,0	5,3	6,0	5,5	5,0
Totalt antal doktorsexamina	14	14	15	17	7
Totalt antal licentiatexamina	11	6	7	6	2
Personal					
Totalt antal årsarbetskrafter	457	452	452	440	448
Medelantal anställda	546	542	532	530	545
Totalt antal lärare (årsarb.)	298	293	285	286	303
Antal disputerade lärare (årsarb.)	212	201	199	195	198
Antal professorer (årsarb.)	60	56	52	52	56

¹ Exkl. uppdragsutbildning och beställd utbildning.² Exkl. beställd utbildning.³ Gäller doktorandanställning vid Karlstads universitet.⁴ Median bruttostudietid uttryckt i år.

STYRELSENS UNDERSKRIFTER

Universitetsstyrelsen har vid sammanträdet den 20 februari 2018 fastställt årsredovisning för år 2017.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Vi bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Karin Johansson

Johan Sterte

Fredrik Almqvist

Anders Björn

Erik Engebretsen

Margaretha Fahlgren

Jan Gulliksen

Sara Jons

Veronica Lamppa Lönnbro

Margareta Friman

Susanne Tornhamre

Claes Ugglå

Tilda Aronsson

Simon Asplund

Karin Lundkvist

